

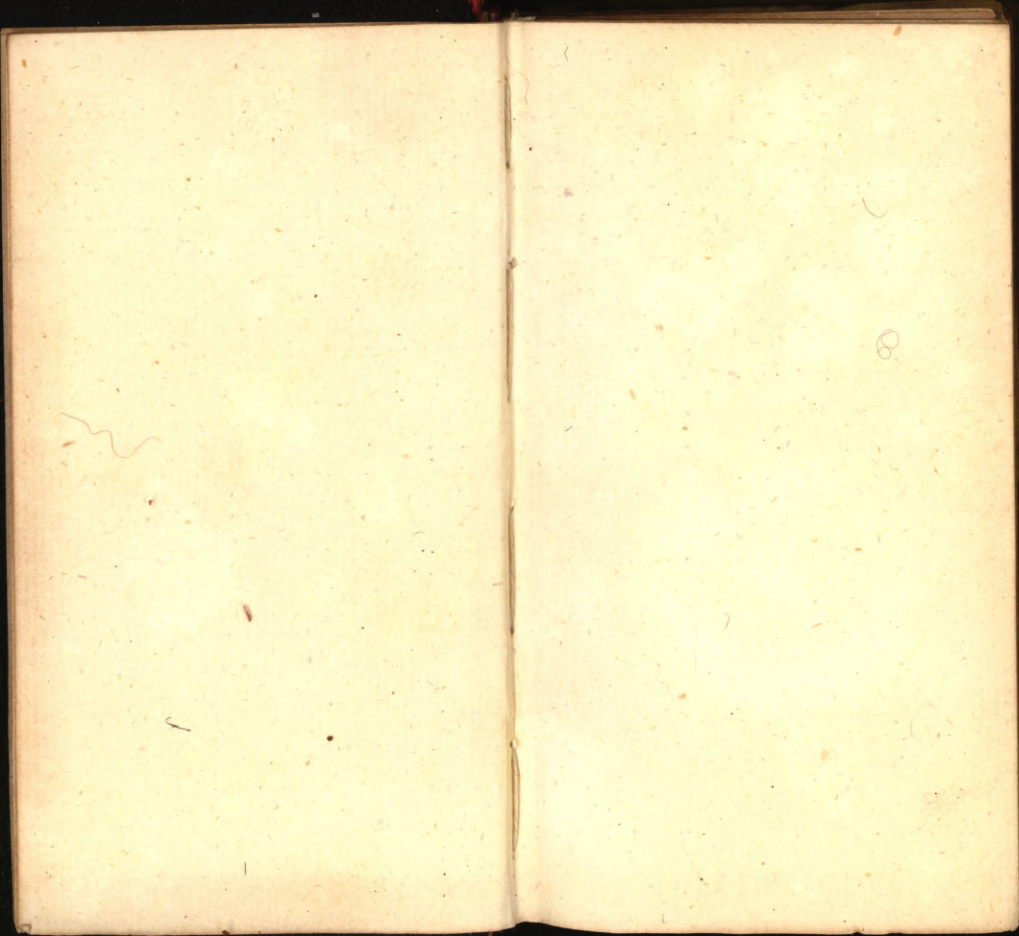

T-H K.

1575

Teljes.

(A két utolsó levél
hasznos.)

Szikra, a mi szívünk meg-moz-
dítására Sap. z. v. z.
Ejfen Miklos Jesuita irásiból.

M. N. MUZEUM
KÖNYV-
TÁRA

NAGY TŰZ,
KIS
SZIKRAJA.
LOYOLA
SZENT
IGNATZ
EXERCITIUMA.

az az:

A'kerezyén léleknek Iste-
nes dölgekban maga gya-
korlása.

Elfen Miklos Jesuita irasibol.

Nyomtatott

Bécsben, az Felsőges Rom: Csász. Könyv.
Nyomtatója Cosmerovius Mathénak Sufan-
na Christina özvegye bötüivel.

Scintilla ad com-
movendum cor
nostrum. Sap. 2.

V. 2.

Szíkra à mi szíviünk
meg-mozdítására.

Szent Ignatz-nak
szollo.

AJANLO LEVEL.

SZENT ATYAM.

A Melly lelki Exercitium-
nak nevezett könyvecs-
két, è földön létedben vi-
lágosságra bocsátottál, irván
azt, nem à világi tudákos bölcsé-
ség, hanem à Szent Lélek-Isten
sugarlásából: az nekem minden-
kor mint valami élő forrásnak,
és à szent, és tökéletes életre
ki-merithetetlen Kutnak látszott
lenni. Ez kútból meritettek
minnyájan à te fiad. Fiaid, mon-
dom; mert veled egy lélekben
valo örökösöd, maradékid. Spa-
nyor Országban, kíváltképpen

Ludovicus de Ponte. A más világon Indiában Jacobus Alvarrez. Lengyel Országban Nicolaus Lancicius. Ezeknek az öirásai mik egyébik, hanem a te könyvecskéd forrása folyami? Ugyan azon te könyvecskéd az én iteletem szerént mint a fenyés Nap. s mint az éppen égő áldozat tüze; melly annyi embereknek szíveket a mennyei dologok által látására világosította; kívánására gyullasztotta. Te mint második tüzes Illyés annyi fok Eliseust kettős lélekkel az Istennek ismeretével, és szeretetével betöltöttél. Minden istenes tudományok, és tanítások, melyeket a te maradékid irtak a te tüzed, s világodtól való világosságok, s a te tüzednél gyújtott, s azzal égő, lángozó, világosító fáklyák. Hasonló okbolezen írás

sem

sem annyira az enyim, mint a tiéd; mellyet a te könyvecskédből, s a te fűzid írásból vettem: nem is egyéb; hanem scintilla cordis ad commovendum. cor. Sap. 2. v. 2. szikra a mi Szi. vünk meg mozdítására, melynek a te tüzedtől eredeti. Azért nem is másnak, hanem te néked illett, s kellett a kis munkámat ajánlalom, be-mutatnom. néked mint sajátodat örökben adom, ajándékozom, szentelem; a te Atyai kezeidben, kebeledben, kedvedben, segítségedben a kis munkámat, s mindenek előtt magamat legkisebb, méltatlan fiadat ajánlom, s be-mutatom. Tegedet azon fellyül alázatosan kérvén, hogy nékem, s mind azoknak, a kik ezen kis írással élnek, Atyai áldásodat adgyad, és Istenről azt

nyerjed, hogy minnyájan à te lel-
ked szerént járjunk; és ugy fo-
gadgyuk à te intéseidet, mikor sz:
Pál Apostol Szavaival imigyen
intesz bennünket: Imitatores
mei estote, sicut & ego Christi.
Az en követőim legyetek, mint
én is à krisztusè.

A te szolgád, s-legkisseb fiad.

Elfen Miklós

Az Ait.

Az Aitatos keresztyének- hez.

EOyóla Sz. Ignátz Exer-
citiuma; avagy em-
bernek Istenes döl-
gokban maga lelki gyakorlá-
sa; bizonyos, hogy à Szent,
Penitenczia, és Oltári szent-
ség, vagy Ur-Vacforája (mel-
lyeket maga Krisztus szerzet)
méltò gyakorlása után, ha-
né első, nem-is utolsó eszköz
à tökéletes ájtatosságra, s-Iste-
nes életre. Bizonyította ezt
az harmadik Pálnevű Római
szentféges Pápa azon Bullájá-
ban, avagy világ eleiben ter-
jesztett

íjlesztett irásában, mellyel Sz.
Ignátz Exercitiumát nem csak
el-szenvedhetőképben, helyén
hagyta; hanem ezen dicshire-
tes szókkal: *Tanquam pietate,*
& sanctitate plena, & ad adifica-
tionem, & spiritualem profectum
fidelium valde utilia, & salubria,
per quae uberes in Ecclesia DEI
fructus, ubique gentium produ-
cantur. Mint ájtatossággal, és
szentséggel tellyest, és az hi-
vek lelki épületekre, s-elő me-
netelekre hasznost, és üdvös-
ségest (úgy mint a mellynek
a keresztyén Anyaszent-egy-
házban minden nemzetiségek
között látható, sőt tapasztal-
ható gyümölcse legyen) min-
den lelki elő meneteleket, s-
üdvösségeket buzgó szerető
híveknek jóvállotta, s-ajánlot-
ta.

Bo-

Boromæus Károly Szent
Kárdinál, és Mediolanomi Er-
sek minek utánna Szent Ig-
nátz Exercitiuma gyönyörű-
ségét meg-probálta, édeslégét
meg-köszölte, annyira meg-
kedvelte, hogy minden esz-
tendőben kétszer; hol nyólcz,
s-hol tizenöt napig-is magác
abban gyakorlotta; arra min-
denkor magának egy vezért
választván a JESUS társasá-
gabeliek közzül. Sőt csak ha-
lála előtt-is ez által az Isten-
nek élni, s-Istennek meg-halni
kivánt, Szent foglalatossá-
gában akarván magát a ből-
dog halhatatlanságra elkészí-
teni. Péter Adormi Ferencz
akkori Gyóntató Attya ve-
zérlése, s-vezetésével, oktatá-
sával csinálta az Exercitium-

A s

mor;

mot; kinek jelen létekor mult-
ki üdö jártával à Sz. Kárdinál
Isteneffen ez árnyék világból;
f-azon Páternek hólta után.
meg ielenyén mondotta: ho-
gy nem sokára ó is az-jó halál
úttyán utánna menne; à mint
ugy-is lön.

Ha az à nagy Szent Kár-
dinál annyira böcsülte à Szent
Exercitiumot; ha abban olly
gyakran, f-olly fokáig fog-
lalta magát; mit gondolsz te,
keresztyén lélek, à ki nem,
szent vagy mint az, hanem,
bünnel tellyes, és terhes, f-à
bűn mócskától szennyés, és
Isten előtt gyűlölséges? En à
tanács, hogy néked mind igen
hasznos, f-mind szükséges-is,
hogy mig annak üdeje, rende-
lést tégy házadról, és magad-
magad-

magadtól számot végy eléb,
miglen az Itélő-Biro széke
előtt számot kellyen adnod:
Kiváltképpen hogy még è mái
napiglan-is sokak' próbájával
látni, hogy Szent Ignázt Exer-
citiumával embernek élni,
nem egyéb, hanem előbbi fes-
lett életét hamar, f-állandó
képpen jobbra, f-istenesre vál-
toztatni; à jószágos cseleke-
detekben elő mozditást, f-elő
menetelt találni; à kétséges
dolgokban (kivált képpen
mellyek embernek állapattya
választását illetik) jó tanácsot
kérni, f-venni; az Istene
dolgoknak meg-ismérésében,
f-embernek maga elméje vi-
lágosítását, az Isteni szolgálat-
ban nagyobb buzgólagot, és se-
rényeb igyekezetet érdemel-

ni, s-nyerni. Hogy ingyen se-
emlitem a sziv örömének fo-
lyása édességes árját, mellyel
à jo Isten az Exercitiumban.
gyakorta (mondom gyakor-
ta, mert bizonyos méltó oko-
kra nézve néha Isten attól ma-
gát mintegy meg vonnya) az
áitatos lelket folytattya, lá-
látogattya; sőt azon édességet
à test érzé-kenőségire is jutat-
tya.

Mit mondgyak à lelki if-
méret meg nyugtárol, mellyet
magokon érzenek, à kik eb-
ben mint valami remete,
pusztában lelki töredelmef-
séggel bünöket meg szányák,
meg-vallyák; s-azokat à Sz.
penitenczia erejével meg-
bocsáttattyák? Azt az eggyet
bizonytal mondhatom, ho-

gy ez à Szent Exercitium már
è földön, és sz-ámkivetés he-
lyén-is meñyei örömmek előre
kóstolása, és felbonthatatlan.
békeségnek édessége. Minek
okáért mind kinek kinek eg-
gyen eggyen; s-mind minde-
neknek egygyütt mondhattjuk
Királyi Proféta Szent David-
dal: *Gustate, & videte, quoni-
am suavis est Dominus.* psal. 33.
v. 9. Kóstollyátok, és lássátok,
hogy édes az Ur.

Közönseges Intések.

*Az Exercitiumnak jól végben-
viteléről.*

I.

AZ Exercitium, avagy
a léleknek istenes dól-
gokban maga gyakor-
lása, tanítja embert
lelki számvételre, elmélkedésre,
szóval, és szível való könyörgésre,
és más mindennemű ájtatos lel-
ki foglalatosságok végben vite-
lére: az honnét az ember lelke, s
lelki ismeréte tisztulva, nyilvab-
ban lássa, és tellyesítse az Isten,
akarattját. Mert valaminth or-
vosságot venni, járni, kelni, fut-
ni,

ni, dolgozni, a testi dólgoznak
gyakorlasi; azért hogy testi egef-
ségére válnak embernek, ha azok-
kal él; úgy szintén szent Ignátz
szavaiként el-készíteni, s-rendben
venni az embernek lelki indúla-
tit, vágyodásit: s-ha mi azokban
rendetlen, ki irtani, és úgy életét
embernek Isten akarattjához
szabván lelki tödvösségét keresni;
lelki gyakorlásnak neveztetik.

II. Vége; melyre czéloz ez
Exercitium, az ember életének,
Kristus J E S U S élete példájára,
megujítása; a mint Sz. Pál tani-
tya volt mondván: *Induimini Do-
minum JESUM Christum. Rom. 13.
v. 15. öltözzetek az Ur JESUS
Kristusba. Es ismég: Induite no-
vum hominem, qui secundum DEUM
creatus est in justitia, & sanctitate veri-
tatis. Eph. 4. v. 24. öltözzetek uj
emberbe, a ki Isten szerént terem-
tetett az igazságban, és az igazság-
nak*

nak szentfélegében. Valamint, azért, hogy, a mely kopott táblát, vagy avúlt képet meg akarnak ujitani, leg először-is meg kell azt mosni, vagy a port róla le törölni; s-az után a le kopott festéket meguitani, és a mi meg ujitatott külbő féle festékekkel ékesíteni, és aranyazni; úgy, hogy az embernek lelke hasonló legyen példájához, Kristus J E S U S életéhez, mindennemű vétkek szennye, s-mocskától szűklég azt meg tisztítani, s-az után a külbő féle jószágos cselekedetek illendő festékével ékesíteni, és az Isteni szeretet arannyával tündököltetni. Erre nézve Sz. Ignátz az Exercitiumot három részre osztotta; három féle menybe vezető lelket Tisztító, Világosító, s-Eggyeztető útnak nevezte. Tisztítónak azért, hogy az Exercitium által a lélek a bűnből ki tisztul: Vila-

Világosítónak azért, hogy a ki Kristust (ki a világ világossága) előtte viselvén, követi, nem jár sötétségben, hanem világosságban. Eggyeztető pedig azért, hogy a Kristus kezes-kinzenvedési, és az után dicsőféleges felátadása emlékezetével mint, egy magában el ragattatik, elmékedésével, illy nagy, és holtig való szeretőjé-héz ragaszkodván, Kristusával eggyesül a lelek. Melyeknek fundamentuma az ember mi végre teremtésének vizsgálása, s-meg-fontolása.

III. Az Exercitiumban minden bizonyos Patronust válassz magadnak a szentek közül, kinek ajánlván egész napi minden cselekedetidet, kérjed, hogy annak segedelmével az Exercitiumot, kívánatosán jól végezhesed.

IV. Nagy kedvel, s-vidá-
múl

múl kezdgy az Exercitiumhoz, bizván Istenednek hozzád való nagy jó voltában, és irgalmában: ki, ha az el tévetteket, s-töle elfutamodottakat-is keresi, az hozzá-meg-téröket, folyamodtakat annál kedvesben vészí magához, s-ötet meg-ölelőket öleli, ugy mint a kinek akarattya a mi meg szentülésünk.

V. Nem-is a végre fogsz az Exercitiumhoz, hogy az által lelki belső édességet érezz; hanem sokkal inkább azért, hogy érthesse mit kíván Isten elkövetned, vagy el-távoztatnod; és hogy meg tanuljad mint kellesték izi ved vágyódást a világiaktól elvonván a te Teremtődhez ragasztanod.

VI. Az Isten akarattyaival, és felőled való rédelésével mindekben, a mikkel még szabad vagy, egyet értő légy; minek okáért

okáért semmit olyat, a miben meg atalkodott akarattal, vagy meg nem akarsz változtatni, elő ne végy: mert az Isten kegyelmének, s-ajándékinak nem kell határt vetni, mintha nem akarnál Istentől tovább annál meg világoztatni, s-töbre segittetni: mint hogy azon kívöl hogy illetlen teremtetett állatnak Teremtőjével így bänni; valaki, az, magának árt azzal; mind azért, hogy Istennek adandó bőveb ajándékitol meg fosztja magát, s-mind hogy oly oktalan moddal azt érdemli, hogy a mit ily finár fővényen Istentől kívánt, meg ne nyerje. Azért kívánatos hogy ember maga szívét kiterjessze a jó Isten bővléges ajándéki elvételére.

VII. El-vond magadat a te ismerőid, atyád fiai, s-mások együtt beszélgetésétől-s-nyájaskodásá-

dásátol, új hírek, s-ízenetek hal-
gatásátol, levelek bé-vétele, s-
olvasásátol, és mindennémű vi-
lági szorgalmatoskodástól: mel-
lyek az elmét szokták az Istenes
gondolatokban tétováztatni, s-
az akaratot a jóra való indúla-
tokban akadályoztatni. Sőt azon
légy hogy minden másról való
gondolatokat-is el-távoztass; el-
annyira, mint ha más semmi nem
vólna e világon azon kívül, amit
fel tettél magad meg-ujjtására.

VIII. Tellyes igyekezettel
minden külső érzékeniséget,
meg-tartoztass; Kiváltképpen
szemeidet, a látástól, füleidet az
halgatozástól, nyelvedet a nem-
szükséges szollástól. Senkivel ne
szolly, ha a szükség, vagy ember-
ség magával azt nem hozza; sőt
kamarádból se menyki a szüksé-
gen kívül.

IX. Lelki Atyád, vagy Ok-

ta-

tatódhoz tellyes bizodalommal
légy, arra bizván életed kétféles
folyási kormányozását. Ember-
nek itt magát magára bizni, s-
magának hinni; annyi, mint ma-
gát meg csalni. Semmit ne titkol-
ly, s-ne szinezz előtte, hanem
szívedet egészen s-annak belő-
járását terjeszd eleibe: mint vjt-
ted az elmélkedést véghez? mi-
némű gondolkodásokkal, s-miné-
mű indulatokkal, lelki vigasztal-
ásokkal, vagy kedverlenségekkel
végezted-el? és annak tanácsán,
és igazgatásán jársz, mind az el-
mélkedés módgyábá, mind köny-
vek olvasásában, mind a napi
órák rendi meg-tartásában, mind
testi sanyargatásidban. Vigyázz
kiváltképpen arra, hogy annak
híre, s-engedelme-nélkül foga-
dást ne tégy. Egy szóval mentől
engedelmesb lélsz sz lelki Atyád,
és oktatódhoz, annál bővebben
érde-

érdeimelve vészéd az Isten ma-
lasztját, s-ajándékit. Mivel az
alázatos együgyű engedelmeség
átal úttya az Isten szíve kincsének
feltalálására.

X. A'mi az elmélkedés mi-
vóltat, módgyát, és rendit illeti.
Az elmélkedés, vagy elmével, s-
gondolkodással való imádkozás
nem egyéb; hanem valami jeles
mondást, vagy cselekedetet em-
bernek szívében juttatni, s-annak
állatos mivóltáról, és környül
állásáról elmével okoskodni, s-
eggyet másbol következőt, vagy
következhetőt ki hozni, és azok-
ból fel indítani az akaratot az
Istenes jónak kívánására, s-elkö-
vetésére-mely gyümölcse az ajta-
tos imádságnak, s-fel-tett cél-
lya az Exercitiumnak.

XI. Módgya az elmélkedés-
nek; minek előtte ki ahoz kezd-
gyen, Kivántatik, hogy ahoz
készül-

készüllyön előb halgatván, vagy
olvasván az arra rendeltetett,
czikkelyeket: leg-jobkor, minek
előtte fekünni mennyen, hogy
azokról való gondolkodásiban,
el aluván, reggel, a mikor fel
ébred, azok szívében jussanak.

XII. Rendi az elmélkedés-
nek. Kezdetin annak egy, vagy
két lépésnyire az helytől, ahol
fogsz elmélkedni, meg állapod-
ván, gondold, s-képezd az Istent
jelen lenni, s-téged a te üdvössé-
ged felől kedvesse meg-halgatni,
az után az helyhez közeleb moz-
dúlván hajcs térdet, s-imádgad
a téged szentelő Istenedet.

Mind ezek pedig csak hamar
el-végeződnek.

Az elmélkedés alatt közön-
ségesse térdepelni kellene; ha-
nem ha nagyob lelked nyugová-
sára, s-ajtatosságodra volna, föl-
dre borúlván elmélkedhetel; sőt
ha

ha erőtlenséged azokat nem engedí, mint egy bocánatot kérévén, úgy is elmélkedhetel.

XII. Kezdetin az elmélkedésnek, Istentől kérj segítséget, hogy azon orádat, kívánatos lelki haszonnal töltheessed.

Ez után hogy annál figyelmetesebb elmével lehess, és ha vándorló gondolatid másuvonnának, leg ottan vizsgál térheff Isteneddel való beszédedre, képezd magadnak, mintha testi szemeiddel szemlélnéd állatosmivóltát, s-környűl állását annak, a miről kellene elmélkedned.

Ez a mi minden elmélkedésben. Deákul Præludium; magyarul elkezdési készületnek nevezetik.

Az ilyen egy vagy több præludium El-kezdő készület után, kérjed az Ur Istent, hogy ha valami

lami vagy üdvösséges jót elnyerini, vagy kárhozatos gonoszt eltávolítani kívánsz, meg nyerheffed. Eddig az elmélkedéshez való szokott készület.

XIV. Elmélkedni kezdven, vedd az arra elkészített cikkeleknek egyikét, gondold meg annak, s-a körül álló dolgoknak mivóltát, hogy azt látván az elmétől megvilágosított akarattal, kívánnya az eleiben adatott Istennes jót, a még elnem vettet megnyerni, az eléb elnyerter, megtartani, gyümölcsozni, a jelenvaló gonoszszat pedig ki-irtani, a lehetőől magát oltalmazni. A minemű jó akarat nem elme futtatás czéllyal, s-üdvösséges haszna az elmével való imádkozásnak.

Eszedbe kell pedig itt veñed, hogy elmés gondolkodásfiddal nem kell egyről másra sietned;

hanem a miben meddig lelked meg nyugszik, abban tovább lehet mulatnod. Egy a képpen hogy mikor egy étékből szájad ízént eszel, előled azt el nem taszítod, míg abból kedved szerént ehetel.

XV. Végén az elmelkedésnek szokott lenni a Colloquium. Egymással való közös beszélgetés (noha annak mind elein, s mind közepin, s mind más akár mely részen a lélek akarattya szerént helye vagyon) a mely Colloquium közös beszélgetés nem egyéb, hanem mikor ember bizodalmason szoll, s beszél Krisztusával, vagy annak dicső Szent Annával, vagy a tellyes Szent Háromsággal, vagy annak valamelyik szemellyével. Azt pedig cselekszi vagy mint teremtet, állat Teremtőjével: vagy mint szolgál Urával; Fiu, Attjával: Tanítvány Mesterével: Beteg Or-

voss-

vossával: Baráttya Baráttyával, szegény gazdaggal kétes dolgában tanácsos oktatást, szükségében segedelmet kívánván, kérvén: az Isten részéről ennek véghetetlen jó voltát, Krisztusnak érdemét; a maga részéről pedig nyomruságok szükségét, a miket szenved, sok veszedelmeket, a mikben forog, forgatván elméjében.

Ezek meg léven, szájjal való áitatos imádsággal, Mi Atyánk, s üdvözlét mondással, vagy más áitatos imádsággal szoktuk befejezni elmélkedésünket. Azután meg vizsgálván, mint lett Elmélkedésünk? ha jól; Istennek kell azért hálát adnunk; ha talám fogyatkozásokkal a mi vagy restségünk, vagy gondatlanlágunk miatt, meg bánván bűnünket, bocsánatot kérünk igirvén magunk meg jobbitását.

Ezzel fel kelvén az Elmélke-

B 2

dés

dés helyéről ha mi Istenes, és üdvösségedre való mind elméd vilagositását, s-mind akaratom jó indulatit, jó kívánságait látod, fel jegyezzed, hogy azokat adando idejekben cselekedettel tellyesítesd.

Igy tanította módgyát es rendit az elmélkedésnek vagy elmével szó nélkül való imádságnak Szent Ignácz, mellyet könnyű lelki nagy hasznára elkövetni mindennek üdvössége keresésére ügyezköznek, tanult tudós bölcs elmének, együgyű deáktalan közembernek. Melly abban áll, a mint látni való, hogy kiki az ő tehetése szerint emlekezete, értelme, vagy elméje, s-akarattya segítségével keresse Istenét, s-annak segítő malasztyával lelki üdvösségét.

Mely

Mely órában mit kell cselekedni, mint kell foglalatoskodni az Exercitiumban?

Más az Egyházi, kiváltképpen szerzetes; más a világi ember szokott órája. Ez ha hat orakor kél fel, reggeli szokott imádsági közt fel öltözvén heted fél órától fogva elmélkedik a fellyeb megírtt mód szerint nyolczad fél óráig. Az után annak minemű végben vitelét vizsgálván, valamely áitatos könyvet, Kempis Thamást, vagy a szentek életét, vagy a Rodriquecz könyvét olvassa nyolcz óráig; a mikor ha jó móddal lehet, Mifét halgat. Mife után vagy könyvből officiumot solosmát, vagy mást, vagy könyv-nélkül olvasón imadkozik kilenz óráig. Kilenz óra után, könyvet olvas, s-a következendő Elmélkedéshez készül tized fél óráig. Tized fél órától fogva tizeneg-

zeneggyed félig elmélkedik, az után azt vizsgálja, s- fel jedzi, s-lelkétől számot vészen tizen egy óráig, a mikor ebédlik.

Ebéd után három óráig Könyvből, vagy könyv nélkül imádkozik, gyonáshoz készül, valami szent Historiát, szentek életét olvassa, s-az elmélkedeshez készül. Három órától fogva négyig elmélkedik. Azt vizsgálván, imádkozik, olvas, és a következő Elmélkedéshez készül öt óráig. öt órától fogva hatig elmélkedik, hat ora után azont vizsgálja, fel-jedzi, imádkozik, olvas vacsoráig: ugy az után is minek előtte fekünni mennyen, a Minden szentek Litaniáját elmondván, készül az holnapi Elmélkedéshez, s-lelkétől számot vészen. Ez, vagy ehez hasonló rend tartás minden nap az Exercitiumban.

Inte-

INTESEK.

*A Fundamentum, és Tisztító
úti Elmélkedésekről.*

I.

Szent Ignátz az ember mi végre teremteséről való gondolkodást, vagy Elmélkedést fundamentumnak nevezte: azért, hogy annak meg ismérésén építetik mint fundamentumon a Keresztény ember Istenes szent élete, és a tekkettségnek meg nevezett három, Tisztító, Világosító, Eggyezettő utainak el-járása, s- végezése.

II. Három első napjai az Exercitiumnak arra czéloznak, hogy volta képpen meg ismerjed mi végre teremtetél; hogy meg szánnyad, bánnyad ha mi okért attul el-tevelyedtél; hogy az elmultakért magad büntetésével, jövődöre magad meg jobbitását

B 4

fo-

fogadgyad, meg tartván fogadásodat.

III. Minek okáert senki a bünök, és ember négy utolsó végeiről való lenni szokott Elmélkedéseket könnyen el ne mulassa, se ne immel, ámal mennyen azokon által. Mert embernek fenn hejazzni, és Istentől dicsőségesen szolnani, s-maga semmifélegéről el-felkezni, annyi, mint ha ki váratkat levegő égen akarna építeni,

IV. Reggel fel ébredve ágyadból fel kelvén, hitesd-el magaddal mintha valami fekélyes beteg volnál. Vagy mint valami áruló, kinek árultatása Uránál, Istennél, s-ennek egész Udvar népénél az egész üdvözült szenteknél tudva volna. Avagy mint magáddal jót tehetetlen rab; meg-febesült lelked fogva tartatván, büneid kötelében.

V. El kerüly azonban mind-

den nevetésre, és tréfálodásra való okot, sőt még vidámságot indító szent, és Istenes gondolatokat-is. Azon kívül hogy ha jó móddal lehet, házadból a nap világát is ki rekesztet, más ként, hanem ha a mikor az szükségés; ugymint, a mikor irni, olvasni, vagy ebédleni akarsz.

VI. Első nap lelked isméreteről való szám vételedd legyen, gyakorta, ha nem szünetlen arról emlékezned, mi végre teremtetél? s-azon légy, hogy semmi legkissebbet se cselekedgyél a mi a Istened, s-lelked, üdvössége ellen lehetne: mondgyad napjában, gyakorta szent Ignázzal: Mindennek az Istének nagyob dicsőségére. Szent Daviddal: *Quid mihi est in Celo? & a te quid volui super terram.* Psal. 72. v. 25. Mim vagy on nekem az égben? és te kívüled mit akartam a földön? Vagy ma-

gadtul ki gondolt szokkal mondgyad: Bánom Ur Isten, hogy eddig a te dicőfégedre, s-lelkem-üd-vőfégedre valót kevelet cselekedtem, csak egyedül néked szolgállok ez után.

A' más két napra lelked ísmérete szamvétele legyen, büneid meg bánása, azért, hogy azokkal a véghe-tetlen jó-ságú Istenedet meg bántottad. Fohász-kodásid lehetnek fel kiáltani Sz. Dáviddal: *Vide humilitatem meam, & laborem meum: & dimitte universa delicta mea.* Psal: 24. v. 18. lássad alázatos-ságomat, és munkámat: és boc-sásd meg minden vétkeimet. *Tibi soli peccavi & malum coram te feci: ut iustificeris in sermonibus tuis, & vincas, cum judicaris* psal. 50. v. 6. Csak néked vétkeztem, és gonosz-t cselekedtem előrted, hogy igaznak talál-tassál beszédidben, és győzedel-mes légy minden itellel. Vagy ma-

magadtul mondgyad: Bánom, hogy Istenemet meg-bántottam, ezer-szer ez után ké-szeb vagyok meg halni, hogy sem azt a véghe-tetlen jót meg bántani.

Első nap.

Első Elmélkedés.

A' *Fundamentumról*, avagy em-bernek mi végre teremte-téséről?

I.

TEremté Isten az embert a ma-ga képére Gen. 1. v. 27. Az ember széles a vilagnak Centru-ma köllöközepe, kiben minden-némü teremtett állatok tökel-letességi találtnak; az Isten mindennémü cselekedetinek rö-vid summája: ugymint, a kinek léte

léte az elemantumokkal; földel, vízzel, levegő éggel, tűzzel: élte a füvekkel, fákkal, virágokkal; érzése az élő állatokkal, értelme az Angyalokkal. Isten azért téged ingyen való jó vóltából, és csupán csak te hozzád való szerelméből (lemmire te reád sem léven semmi szüksége) magátul ezerni ezerek közzül teremtet; néked ép, egész testet adott, s azt őt érzékenységgel ékesítette; téged nem mint a barmokat földhöz horgatt; hanem égben emelt fövel, tanított é földön nem az el-múlando földieket, hanem az örökké meg maradandó menyeeiket kívánnod. Testedben öntötte a nemes lelket, s ebben a maga képét valamint az, ugy az Istenis tiszta lélek léven, s- valamint az Isten, egy állatyában, de személyében három; ugy magában az egy lélek, hatalom-
ban

ban, emlékezettel, értelemmel, akarattal három. Ez-élteti a testet, ez művel mindent a test tagjaiban, érzékenységében, valamint az Isten mindent, mindenekben. Azon kívül az ember lelke az Isteni malasztanak méltó edénnyé, melly az Isteniségnek némelly része, mellyet Isten a Szent Keresztiségben te veled bőven közlött. Mineműi hálát kellene adnod Istennek, hogy téged teremtet? mellyet talám bűnöd rúttságival meg mocskoltál? vagy talám ördög képévé változtattál? mellyet méltó szégyenlened, méltó siratnod, s- méltó azért pöniten-
cziát tartanod.

II. Mi czéllya, mi vége embernek é földön? meg felel Sz. Ignácz: A' végre teremtetett az ember, hogy az ő Urát Istenét dicfirje, tisztelje, és a földön annak szolgálgván, végre a más vi-
lá-

lágón üdvözüllyön, s Istennel örökké éllyen. Ez igaz tudományt tanulta sz: Ignázt a Krisztus kedves Apostolától Szent Páltól; a ki azt mondgya: *Nunc verò liberati à peccato, servi autem facti DEO, habetis fructum vestrum in sanctificationem, finem verò vitam eternam.* Rom. 6. v. 22. Most pedig meg-szabadítottván a büntöl, az Isten szolgái lévén pedig, gyümölcstötök vagyon a meg szenteléfre, végetek pedig az örök élet. Es a bölcs Salomon amaz szavaiból: *Deum time, & mandata ejus observa; hoc est enim omnis homo.* Eccles 12. v. 13. Az Istent félyyed, és az ő parancsolatit meg-tarcsád; mert ez az egész ember. Sőt még az előtti Isaias Proféta ilyen írásából: *Propter me, propter me faciam, ut non blasphemem; & gloriam meam alteri non dabo. Audi me Jacob & Israel, quem ego voco, ego ipse, ego primus, & ego novissimus.*

simus. Isaia c. 48. v. 11. En magamért, én magamért művelem, hogyne káromlattassam: és az én dicőfőlegemet másnak nem adom. Halgass-engemet Jákob, és Israél, a kit én nevezek: en magam, én az első, és én az utolsó. Valamint azért hitünk agazattya, hogy Isten, a ki minket teremtet, úgy, hogy magáért teremtet, mint, a kitől, s-kiért vannak mindenek, Isten lévén, *Alpha*, es *Omega*, a Kezdete, és a vége Apoc. 21. v. 6. Azert Angyali tisztod é földön néked; tudni-illik az Istent szeretned, dicfirned, s- minden cselekedetenedek czélul, s-végül az egy Istent tenened. Nem de mindened, a mid vagyon, Isten adta? Nem de Krisztus minden lépésit é földön jártában te éretted tette? nem de álnok szolga volna, ha ki Ur szolgálattyában egy két órát el

lopván maga hasznára, s nyereségére fordítaná? Nem de kárhozatra való Eretneknek mondanád, ha ki az hitnek csak egy agazattyát-is tagadná? azokáért te nem csak haszontalanúl éltél; hanem Istentől maga sajtátyát a te testedet, s lelkedet el-lopván, nem Istennek, hanem a világnak adtad. Sült bolondnak kellene annak lenni, a ki mikor Király Cancellariussá lehetne, az hohér tisztit kívánná magának; szintén olyan vagy te, a ki illy oktanul cselekszel.

III. Semmi belső nyugodalma nincsen annak, a ki mást keres é földön az egy Istenen kívül. Valamig a nehéz kö a levegő Ebben vagy, nem nyugszik, miglen a földet nem éri; ugy te sem találz nyugodalmat semmi teremtet állatban, hanem csak az Istenben, a ki egyedül czentroma,

ma, köllő közepe az emberi sziv vágyódásinak. Igazán mondgya volt Szent Agoston: Uram Isten te magadért teremtetél minket embereket, s nyughatatlan a mi szivünk, miglen te bened meg nem nyugszik. lib. 1. Cont. c. 1. Ha talám kincset, gazdagfágot kívánsz; az a te lelked sértegető tövisse. Jó hirt, nevet, dicsőléget? mint a füst el- enyészik. Testi gyönyörűséget? melynek a vége bánat, s keserűség. *Risus dolore miscbitur, & extrema gaudij luctus occupat.* Prov. 14. v. 13. A nevetés fájdalommal egyelitetik, és az öröm végét siralom foglallya-el. Ezek siránkoztnak halálos ágyadban, s mondatyák veled amaz istentelenek notáját: *Lassati sumus in via iniquitatis & perditionis, & ambulavimus vias difficiles, viam autem Domini ignoravimus.* Sap. 5. v. 7. El-fáradtunk az ha-

hamisságnak, és veszedelemnek után, és nehéz úrat jártunk, az Urnak utát pedig nem tudtuk. Tekinsd, s-gódd jól meg, hány-szor keresve vesztetted el lelked nyugadalmát az emberekkel való hogy már nyájaskodással, társolkodással; azzal kissebbitvén a te Istenedhez való fiui bizodalmas folyamodásodat, s-igaz szeretetedet? mondgyad ez után nem csak szóval, hanem cselekedettel David Prophéta után: *Quid mihi est in Calo, & a te quid volui super terram? defecit caro mea, & cor meum: DEUS cordis mei, & pars mea DEUS in aeternum.* Psal. 72. v. 25. Mim vagyon nékem az égben? és te kívülled mit akartam a földön? el-fogyatkozott a testem, és a szívem: én szívemnek Istene, és az én részem az Isten öröke.

IV. A' te ez élet után való czéled, s-véged az örök élet: mely

mely nem egyéb, hanem az Istent szinről szinre latni, s-azzal örök-ké vigadni: *Hac est autem vita aeterna; úgy mond Kristusunk ut cognoscant te solum verum DEUM, & quem misisti JESUM Christum.* Joan. 17. v. 3. Ez pedig az örök élet; hogy meg-ismérjenek téged egyedül igaz Istent, és a kit el küldöttél a JESUS Kristust. Menyégben semmi gonosz nincsen. *Absterget DEUS omnem lachrymam ab oculis eorum, & mors ultra non erit, neq, luctus, neq, clamor, neq, dolor erit ultra.* Apoc. 21. v. 4. El-töröl az Isten minden könny hullatást az ő szemekről, és a halál többé nem lesz, se jajgatás, se kiáltás, se fájdalom nem lesz többé. Mind jó, a mi menyben vagy: az élet halál nélkül; az egészség betegség nélkül; a kínos veszedelem nélkül; a gyönyörűség bánat nélkül; a böcsület irigység nélkül: egy szóval minden

den kívánságnak egész tellyesíté-
se valamit ember kívánhat, min-
den böven meg vagy on a meny-
ben. Gondold mely esze vesztet-
tek azok, a kik egy szem-pillantá-
sig való világi gyönyörtségnek
cseppéért el adgyák a vége hosz-
za nem lévő menyői örömnnek
tengerét? mely méltó meg fed-
dést érdemlők, a kik lelkek üdvös-
ségek keresésében túnyak, es re-
ftek? Boldog Isten! mit nem
cselekesznek, s-menyit nem szen-
vednek a világiak, Udvariak, ho-
gy Uroknak, Királyoknak tessé-
nek? A' kereskedők, hogy vala-
mit nyerhessenek; a vitézek, ho-
gy dicsőfejes hirt, nevet nyerje-
nek; a napi művesek, hogy véres
veritékek sirjával tengődhessé-
nek? a bolond világ veszett fiai,
hogy kívánságoknak eleget te-
hessenek: Ugyé? hát a ki ördög-
nek szolgál, hogy kinnal fizesse-
nek

nek néki, buzgobb maga vesztére,
hogy sem mint az Isten szolgája,
maga örök üdvössége keresésére?
kj ne mondgya méltan Szent Ig-
nátzal: mely rut, s-meg unt ne-
kem a föld, mikor az eget tekin-
tem?

Első nap. Második Elmélkedés.

*Az Embernek természet szerént,
s-természet felett való eszközöivől, sege-
delméről, az ő utolsó végére,
üdvösségére.*

I.

Gondold-meg széles a világ-
nak mindennemű terem-
tett állatit: Isten a te nem csak
szükségedre, hanem gyönyörü-
ségdre-is teremptette: *Posuisti su-
per opera manuum tuarum.* Psal: 8. v. 9.

A' kezeid alkotmányin rendelted
 őtet. A' nap, és a' csillagok né-
 ked világoskodnak: a' levegő-ég
 néked ad lélekzetet: a' föld téged
 hordoz; a' vizek, s-tengerek né-
 ked hoznak kincset; a' tűz téged
 melegit. Isten, a' ki neked ételt,
 italt, ruházatot, egészséget, számos
 esztendőket, draga időt ad. Mi
 végre mind ezeket? halljad
 Szent Davidot: *Et dedit illis regio-
 nes gentium, & labores populorum posse-
 derunt. ut custodiant justificationes ejus,
 & legem ejus requirant.* Psal: 104. v.
 44. Es nekik adá a' pogányok tar-
 tományit, és a' népek munkáit,
 bírák, hogy meg őriznék az ő igaz-
 ságit, és az ő törvényét keresnék.
 Az egész mindennémű teremtet-
 t állatok mint annyi grádicsok, a'
 mellyekről Istenhez kellene lé-
 lekben emelkedned; és olyan-
 eszközök, a' mellyek által nevel-
 kedned kellene a' te teremődnek
 meg-

meg isméréseben, szeretéleiben,
 félelmében. Szepsége a' teremtet-
 t állatoknak tanít téged mely szép
 az, a' ki azokat olly szépen terem-
 tette. Azoknak keménysége,
 mely kemény Biró azoknak iti-
 löje? Gondold, miként éltel ed-
 dig a' teremtet állatokkal? Ah
 szégyen! Inkább vesztedre, mint
 üdvösségedre; inkább a' te terem-
 tődnek gyalázattyára, mint dicfi-
 retére; tiszteletére. Onnétt lett,
 hogy a' teremtet állatok, mel-
 lyekkel nem jól éltél, a' te lelked-
 ismeretét méltán furdalták, szi-
 vedet szorongatták, lelkedet kin-
 zottak: mert azok mint Istennek
 szemérmes hiv szolgái, mint egy
 arczúl verik azokat, a' kik vélek
 szemtelenül, s-éktelenül az ő
 Urok böcsfelenlégére kívántak
 élni; a' más világon-is azok léfz-
 nek vádlóid, s-boszfú állást kiál-
 tanak ellened, mint hogy azo-
 kat

kat az te feslett, és hívságos vágyodásid, s- rendetlen-gonosz kívánságid végben vitelére hufztad, csigáztad, kenszerítettet; mellyekkel az egy Isten tisztességére kellett volna élned, s-arrafordítanod. A' falak, s-kő falak, a kik a te undokságidat, fertelmes gondolatidat fedezték. Ruháid, a mellyekkel kevélykettél, azokkal palástolván az emberek előtt léled belső fekélyét, vádolnak valaha tégedet világ láttára, hallattára. Oh veszett ember! *Es pugnabit cum illo orbis terrarum contra insensatos.* Sap. 5. v. 21. Es hadakozik véle a föld kerekége az esztelenek ellen. Gondold, s-fontold jól-meg, ha nem nagy oktalanság-è akkorra magunknak annyi vádlókat támasztanunk, a mikor pártfogókra lenne szükségünk?

II. A' ki a teremtetett állatot ren-

renderetlenül szereti, s-azzal a maga gyönyörködtetésére él, nem csak az Isten teremtetett állattyanak térszen boszúságot; hanem magánna teremto Istené-is nagy gyalázatot: mivel az ollyan embertelen ember nem átallya Istent meg vetni, s- tudva megbántani, hogy az ő testi érzékése gyönyörködtetését találja az el mulandókban, nyalánk gyönyörtüségben, ételben, italban, tisztetekben, attyafiaiban, kedvesiben: Istent azzal az ő allatos mivoltá tulajdonágában kifebbitvén, mintha nem Isten egyedül volna az első és utolsó *Alpha és Omega*, kezdet, és vég. Azt a tulajdonfagot tulajdonítván a teremtetett állatnak, mintha azt mondaná: Te vagy az én Istenem, tégedet Isten gyanánt imádlak, és szeretlek. Oh esze fordult ember miért olly igem-bal-

balgatagúl kapsz à teremtet állaton, melynek gyönyörködtetésével be nem telik szived s- kedved? ez el tűnik, s- az el-enyészik mint à füst, mint à gőz, mint az álom, mint az árnyék. Nagyobra teremttél nemes lélek: nem téged illetnek afféle marczonafágok; nem okos embert afféle baromi oktalanságok. Baromi oktalanság embernek meg vetett undok szolgálóját, ékes, nemes Jegyessénél, à teremtet állatot Teremtő Istenénél inkább szeretni, nagyobra böcsülni. Hányszor voltál illy vak szerelmű esztelen? halljad erről szent Dávid szép intését: *Filij hominum usquequò gravi corde, ut quid diligitis vanitatem, & queritis mendacium.* Psal. 4. v. 3. Emberek fiai meddig nehéz szível? miért szeretitek à hivatást, és keressitek az hazugságot? Jaj néked ha tovább-is, mint sokszor eddig Isten rendel-

lése ellen latrúl élsz à teremtet állatokkal! mert már ki vagy on, mondva à te sentenciád à Proféta által ezen szókkal: *Judicabo te judicijs adulterarum & effundentium sanguinem, & dabo te in sanguinem furoris, & zeli.* Ezech. 16. v. 38. Megitellek téged à házasság rontók, s- à vér-ontók iteletével, és à haragnak, és buzgó indulatnak véreben keverlek.

III. Ezekből ki tetszik, hogy à mi végre Isten tégedet teremtet, à szerént, s- azokkal kell élned, à mik, s- à mint tégedet à te utolsó végedre, üdvösségedre segítnek. Valamint à mester ember nem más eszközzel él, hanem à melly leg inkább szolgál munkája végbenvitelére: vagy mint az úton járó à melly úton igyenessen mehet, az hova menni akar, azon jár. Avagy mint à gyógyúltni kívánó beteg csak az előbbi egésségét

gét meg térítő orvossággal él; úgy az embernek a teremtettségek között azt kell okosan választani, mely által az ő végére segíthetik: Akár már a gazdagság, akár szegénység; akár egészség, akár betegség; akár böcsület, akár megútállás; akár hosszú, akár rövid élet legyen: Sőt tanácsosb volna szegénynek, meg-utálttatnak, nyomorultnak, mint gazdagnak, megböcsültnek, egészségesnek lenni; mivel az ilyen kereszt áttalab út, s bátorlágosb az üdvösségre. Leg-jobb, s tanácsosb, ha kiki magát a gond viselő Isten rendelésére bizza, ki egyedül tudgya leg jobban, mi legyen nekünk leg jobb; mi üdvösségesb. Vedd azért Istentől jó néven valamit felőled rendel, valamivel látogat.

IV. Gondold, menyit teremtett felett való eszközöket, sege-

segedelmeket adott Isten; melyek által a te végedre, üdvösségedre juthass. Keresztény születéstől születéstől, a szent keresztségre jutottál, mely nélkül az ártatlan kisdetek meg halván az Isten színe látásától meg folztatnak. Tegedet a te szüleid, s más oktatóid az Isteni félelemben neveltek, az Isten néked örző Angyalt rendelt. Az Isten Fia te érretted lett emberré, hogy tégedet szavával, s pelda adásával az üdvösség uttyára igazgatna. Te néked maga szent testét adta ételtől, szent vérét italul; maga szívenvedését, s halálát váltságod árrául, a szent Sacramentumokat Isteni malasztanak te reád folytató csatornául. Hányszor nem éltel már a pönitencia szent Sacramentummal? Hányszor nem éltel az Oltári szentséggel? Hányszor sok szép szent könyveket

ket nem olvaftál, lelked éltető
Isten szavait, predikációkat,
nem halgattál? Sok szép példa-
adásokot láttál, sok szép belső
fugarlásokkal látogattattál Isten-
től? Bizonyára az, a ki felöled
mondhattya: *Quid est quod debui
ultra facere vinea mea, & non feci ei?*
Isa. 5. v. 4. Mit kellett többet cse-
lekednem az én szőlőmmel, és
nem cselekedtem véle? s-még-is
mind ezeket az Istennek sok szép
áldását, üdvösséged eszközit vagy
éppen el mulattad, vagy igen tú-
nyán, resten, immel ámmal gya-
korlottad. Hasonlo vagy a víz
közepében szomyúval haló
Tantalushoz. Vagy a kinek száz
lova hever istállójában, s-maga
gyalogolván fárad meszsze út-
zásiban. Ah te gondatlan ember!
mit fogsz mondani, mit művelni,
mikor az Isten számot fog, töled
venni, s-mondani? *Ecce quing, ta-*
len-

*lenta dedi tibi, ubi sunt alia quing, qua
superlucratus es. Ime öt talentumot
adtam néked, hol vagyon a más-
öt, a kiket a fölött nyertél? két-
fég kívül téged érnek az haragos
Isteh amaz rettentő fenytési: Et
nunc ostendam vobis quid ego faciam
vinea mea; auferam sepem ejus, & erit
in direptionem: diruam maceriem ejus,
& erit in conculcationem. Isa. 5. v. 5.
Es most meg mutató néktek, mit
cselekszem én a szőlőmmel: el-
vonszom a sövényét, és el kőbo-
rollyák: el rontom az ő gyépét,
és el tapodgyák.*

Első nap.

Harmadik Elmélkedés.

*Kevés Ember él a mint kellene,
azért kevés, a ki üdvözülné.*

I.

O Mnes querunt, quae sua sunt, non
quae JESU Christi. Phil. 2. v. 21.

C 4

Min-

Minnyájan a magokét keresik, nem a mik a JESUS Kristusé. Onnért vagyon, hogy az emberek sokasága rohan, s-hull pokolra, fut a kárhozatra; fokban térnék meg az igaz hitre; de kevesen jutnak menységben. Szóval ugyan követik az Istent, de erkölccsel futnak ö töle ugy mond. Sz. Gergely Homil. 19. in Evang. Maga az Isteni Bölcsesség Kristus-is, ki a választottaknak számát öröktől fogva tudgya, nyilván azt mondgya: *Sokan vannak az hivatalosok, kevesen a választotak.* Matt. 22. v. 14. Fordítsd szemeidet a mostani világra; *mundus totus in maligno positus est.* I. Joan. 5. v. 19. Az egész világ gonoszban helyeztetett. *Non est veritas, & non est misericordia, & non est scientia DEI in terra: maledictum, & mendacium, & homicidium, & furtum, & adulterium inundaverunt; & sanguis sanguinem tetigit.* Oseá 4.

v. 1. Nincs igazság, és nincs igazmasság, és nincs Isteni tudomány a földön. Az átok, és az hazugság, és a gyilkosság, és a lopás, és az házasság-törés el-áratlak, és a vér a vért illette. Éssék meg szived annyi sok nemes lelkeknek örökké elvesztén, s-légy azon, hogy attol sokat meg mentheff; de leg először-is magadat: félve, s-rettegve keresvén üdvösségedet. Hogy ha az egész emberi nemzetből csak egyetlen egy volna el-kárhozando? ha száz? ha ezer? volna mit félned, s-rettegned néked; hogy az a bódogtalan, fors te read ne esnék; mentől inkább, mikor nagyobb része széles è világ fiainak el-kárhozando? Egyetlen egy lelked vagyon, ha azt egyszer el veszted, örökké el lészzen vesztve.

II. Jusson eszedben minémli telhetetlen buzgosággal, és fá-

ratfágos nehéz munkával nyerték az Istennek szent Confessori, s-annak fölötté mely kinos, és keserves szenvedéssel, s-halálokkal a sz. Martyrok, sz. Apostolok, és más szentek, sőt maga Krisztus az Isten Fia-is a mennyei dicsőséget? s-miként intenek, hogy ha üdvözülni akarunk (ki volna pedig, a ki nem akarna?) azon úton járván, kövessük őket: Krisztusnak élő nyelvén tett intése ez: *Inirate per angustam portam, quia lata porta, & spatiosa via est, quae ducit ad perditionem, & multi sunt, qui intrant per eam: quàm angusta porta, & arcta via est, quae ducit ad vitam, & pauci sunt, qui inveniunt eam.* Matt. 7. v. 13. A' szoros kapun menyetekbe: mert széles a kapu, és tág az út, mely a veszedelemre visz, és sokan vannak, kik azon bé mennek: mely szoros, a kapu és keskeny az út, mely az életre visz, és kevesen

vannak,

vannak, kik azt meg-találják. Sz. Pál nóha az harmadik égben ragadtatott; verte, sanyargatta testét, és szolgálat alá vetette, hogy ne talántán mikor egyebeknek predikálna, maga meg ne vettetének. 1. Cor. 9. v. 27. Szörnyü, és rettenetes sz. Péternek ama kérdő mondása: *Si justus vix salvabitur, impius, & peccator ubi parebunt?* 1. Petr. 4. v. 18. Ha az igaz csak alig üdvözül, az istentelen, s-a bünös hol álhat elő? Vedd jól eszedben ama szócskát; *Vix.* mint ha azt mondaná: a ki igaz, üdvözül ugyan; de sokat vigyázva, imádkozva, böjtölve, szenvedve. Jaj tehát! a magokat puhán gyengéltetőknek, kényeseknek! Légy te leg aláb oly figyelmes imádságodban, más istenes dolgaidban, a minémü figyelmesek szoktak sokan lenni a Deákfág-tanulásban, vagy sze-

C 6

mes

mes játékban. A' mely vigyázó szorgalmatossan örzi a meg szál-
lot vár, vagy Város Gondviselője
a várat, vagy váraft, ugy örizd te
a magad érzékenységét, lelkednek
ki s-bé járo kapuit; hogy szemed,
vagy más érzékenységed fel ne
dúlly, s-el-ne predallya lelkedet:
A' mely szorgalmatos vigyázó, a
kereskedő, vagy számtartó szá-
madásában félven abban való
fogyatkozása miatt Ura Királya
méltó haragiától; ugy vizsgálván
lelked isméreretét, végy te attul szá-
mot: *Contendite intrare per angustam
portam, quia multi, dico vobis, querent
intrare, & non poterunt.* Luc. 13. v.
24. Erölködgyetek be-menni a
szoros kapun; mert mondom
néktek sokan kívánnak be menni,
és nem mehetnek. Azért tudni
illik, hogy nem az hol kellene; ha-
nem az hol nem kellene, azt ke-
refik.

III. A' ki az lsteni szolgálat-
ban, túnya, rest, sem hév, sem hi-
deg, félő, hogy elő nem menvén,
rák módon hátra ne térjen, s-
örökké el-ne veszszen: *semper tibi
displiceat, quod es, si vis pervenire ad id,
quod nondum es: nam ubi tibi placuisti
ibi remansisti, si autem dixeris, sufficit, &
perijisti.* S. Aug. Tom. 10. ser. 15.
de Verb. Apost. c. 15. Soha meg
ne nyugodgyál abban, a mi vagy,
mig arra jutz a mi nem vagy:
mert az hol meg nyugottál, ott
maradtál hátra: ha pedig azt
mondod, hogy elég addig; elvesz-
tél. Szent Agoston, a ki ezt
bölcseu tanittya ezen szókkal.
Hasonló é földön a mi életünk a
sebesseu folyó patakhoz, az hol
a vízfsza verő habok, a mi gonosz
ellenkező indulatink; az hol az
hajócska, a mi lelkünk; ki ha elő-
nem megyen, hátra verettetik a
rosz indulatok habjaitúl, és a
köszik-

kösziklában, vagy partban üt-
közvén, el merül, s-örökké oda
vész. Hallyad a kemény bíró
nem terzését: *Utinam frigidus esses,*
aut calidus: sed quia tepidus es, & nec
frigidus, nec calidus, incipiam te evome-
re ex ore meo. Apoc. 3. v. 16. Bár
hideg volnál, vagy meleg: de
mivel hogy lágy meleg vagy, és
sem hideg, sem meleg, ki kezdlek
téged az én számból okádni. Ha
talám meg-csökkentél előbbi
buzgóférgodban, engedelmeske-
défedben, imádságidban, magad
fanyargatásiban, Istenedhez, és
felebarátodhoz való szereteted-
ben; *Memor esto, unde excideris, & age*
pœnitentiam, & prima opera fac; sin-
autem venio tibi, & movebo candelabrũ
tuum de loco suo nisi pœnitentiam egeris.
Apoc. 2. v 5. Emlkezzél meg a-
zért honnét estél-ki, és tarcs pœ-
nitencziát, és az előbbi cselekedet-
idet cselekedgyed; mert külömb-
ben

ben, ellened jövök, és el mozdí-
tom helyéről a te gyertya-tartó-
dat, ha penitencziát nem tartasz.

IV. Tudodé pedig ki legyen
a lelki dolgokban rest, és tunya?
az tudni illik, a ki sem hév, sem
hideg: azaz sem nem a ki az ha-
lálós vétekekkel sem gondol, sem
nem a ki akarva - való fogyat-
kozások nélkül el jár hivatalyá-
ban; hanem a ki nem a mint az ő
hivatallya hozza magával, viseli
magát; ugymint a ki maga gon-
datlanfága miatt bujdosó elmé-
vel vagyon imádságiban; a ki
meg háborittatván, nehezen tér
mágában; a ki mint az eb a láncz-
tol, úgy fél a rekesztől, s maga-
nossan való életről, a ki magát a
szabadosbak nyájaskodásába
egyelíti, s-azomban lelki vigasz-
talást el-veszti; a ki testének
kedvez, elégnél több álomban,
nyugovásban, hivalkodásban; a
ki

ki rendetlen indulatit szabadon engedí, miglen az halálos vétek kárhozatos veszedelmét nem látja: mert akkor ugyan még a félet lát, látni való a gonosztúl magát meg-vonnya. A' féle tunya, restek, alázatosok a mig senkitől meg nem vetternek; békeféges-tűrök, mig senki ellenek nem szól; ájtatosok mig belső vigasztalásokat érzenek; barátságos nyájaskodók a magokhoz hasonlók: egyébaránt ha mi ellenek való történik, füstbe megyen minden előbbi jófágok. Az ilyenek felől panaszkodik valaha Krisztus, hogy az Istentől vett sok jó réteményekről háladatlanok; Istennek kiváltkeppen való sok szép malasztját megvetették; hogy másokat szabados életekkel meg botránkoztat; és hogy az Isten Anyaszentegyházát, kiben semmi ráncz, sem-

semmi mocfok, az ő feslett élettekkal meg mocskolták. Akkor mondatik: *Quid est, quod dilectus meus in domo mea fecit scelera multa?* Jerem. 11. v. 15. Mi dolog, hogy az én szerelmelem az én házámban sok vétkeket cselekedet? Ha galám te eddig az ilyenek közzül voltál: *Surge qui dormis.* Eph. 5. v. 14. Kelly-fel a ki aluszol, légy vigyázóbb üdvösségedre. Olvasd. Kemp. 1. 3. c. 9. & 10.

Második nap. Első Elméldedés.

A' bűnnek nagy voltárol, mely a karhozott Angyal, és első Ember büntetéséből tetzik ki nyilván.

I.

MElly bódog, és szerencsés volt Lucifernek, és az ő Angyal-

gyal tárfaínak állapottya, minek
előtte bünt tennének? leírja
Ezekiel Proféta szép formában: *Tu
signaculum pulchritudinis, plenus sapien-
tiâ; & perfectus decore, in delicijs pa-
radysi fuisti: omnis lapis pretiosus operi-
mentum tuum. Ezech. 28. v. 13.* Te
vagy a hasonlatosságnak pecséte,
teljes bölcseséggel, es tekintes
ékeiséggel; az Isten paradicsomá-
nak gyönyörűségében voltál;
minden drága kö a te öltözeted.
Az Angyalok Isten malasztyával
ékesítettett természetek szerént,
való Nemes lelkek, Teremtő Iste-
nekhez való szeretetekben lán-
goznak vala, remenlvén, hogy
Istennek színe örök látásával böl-
dogulnak: de midőn Isteni jelen-
tésből vennék, hogy az emberre
leendő Isten Fiát meg testesülen-
dő Igét, kellene nékiek uralniok;
illetlennek tartván azt Lucifer,
hogy az Emberi természet az
An-

Angyali természet fölébe ma-
gasztaltatnék, pártot üte hozzá
hasonló tárfaíval; és imé azon-
túl bétellyesedék, a mit az után
Kristus mondott: *Videbam satanam
sicut fulgur de Cælo cadentem. Luc. 10.
v. 19.* Láttam a satánt mint a vi-
lámást az égből le esni. Az Isten
Angyaliból, ördög; Barátyából,
ellenfége valék, s az Isten színe
látásától örökké elvetteték, kin-
lodván már pokolban majd hat-
ezer esztendőig, s meg sem szü-
nik kinlódni a vég-nélkül leendő
örökkévalóságig. Most a pokol
fenekén hever lánczolva, a ki a
Menyország ékes palotáját jár-
hattya vala vigadozva. Az An-
gyali elme, és értelem éppen meg
sötétüle, az akarat a gonoszban
meg átkodott, reménység he-
lyett benne a kétségben esés; sze-
retet helyet, gyűlölség, kevés-
szóval: az a teremtett világ el-
ső,

ső, s-leg nagyobb boldoga az Angyal, első s-leg nagyobb boldogtalaná s-ördöggé lön, s-az is marad örökkön örökké. Vesd-össze most ó bűnös lélek a te vétkeidet az Angyal vétkeivel. Az Angyalok egyetlen egyszer vétettek; te ezerszer, azok csak egy gondolattal; te számanélkül való gondolatokkal, szándékokkal, szókkal, cselekedetekkel. Azokért meg nem holt volt az Isten Fia, a mint meg holt te éretted. Azok az Isten nemessi voltak, te a földnek egy elvetett férge, s-még-is Isten az Angyalokat pokolra vetette; *Si jam DEUS Angelis peccantibus non pepercit, sed rudentibus inferni detractos in tartarum tradidit cruciandos in judicium reservari.* 2. Petr. 2. v. 4. Ha az Isten nem kedvezett a vétkes Angyaloknak, hanem a pokolnak kötelivel alá vonyattatván a pokolra vetette kin-

kinlódásra, hogy itelekre megtartassanak. Mit vélsz te felöled? ha az arany-pohár egy csöp méregért a mennyeknek asztaláról le vettetett, véledé te, hogy oda vitetessél, ki méreggel, s-rútsággal tellyes törredekeny cserép edény vagy? ha az errős Angyal egy véték terhével pokol mélyfégére nyomattatott? véled é te, hogy annyi vétkeiddel terhelteve fel mehefs mennyégben? Ah vesd-el rólad a mi üdvösségedtől tartóztathat.

II. Isten az első embernek azt parancsolta: *Ex omni ligno comede, de ligno autem scientie boni, & mali ne comedas, in quocunq; enim die comederis ex eo, morte morieris.* Gen. 2. v. 16. A' paradicsomnak minden fájáról egyél, de a jó, és gonosz tudásának fájáról ne egyél: mert valamely napon ejendel arról, halállal halvesz-meg. De mint ho-

hogy AdámEvája kedveért Istent meg vetette, parancsolattyát annak meg szegte; mind Eva, mind Adám, s-mind azoknak nyomorult maradéki miányán emberek a gyönyörűség paradicsoma kertéből ki vettette, szám kivetésbé nyavalygunk è földön. Hogy most száméntalan nyavalyákat, kell szenvednünk, hogy ki mondatott sentencziánk után meghalunk. Hogy ennyi vér ontások, hadakozások emésztnék, fogyatnak bennünket. Hogy a várasok uforásokkal, az házak lopókkal, az erdők, mezők, hegyek, völgyek, tengerek tólvajokkal; a Törvény-tévő székek hamis Bírakkal tellyesek. Hogy tudatlanok születettünk, s-iffuságunktól-fogva gonoszra hajlandó érzékenységünk, a test a lelekkel hadakozik. Hogy eredendő bűnben fogontassunk, haragnak fiai szület-

születettünk. Hogy sok kisédek keresztség nélkül meghalván menyben ne juthassanak. Hogy nagyobb része az embernek el-kárhozzék, noha minnyájunknak szent halálával Mennyeknek kapuját fel nyitotta Krisztus. Mind ezek, s-ezeknél számlálhatatlanul többek az egy Adám Atyánk vétke, s-alma harapása büntetése: az egy véték miatt veszett az egész emberi nemzet. Még is, Oh! igaz vagy Uram azt kell mondanunk sz. Daviddal; és igazak a te iteletid! mind ezeket a szörnyű büntetéseket fellyül múllyá az egy bűnnek gonoszága; ki ne iszonyodnék, ha csak nevét hallja-is a bűnnek? ki nem készeb ezerszer meg halni, és számos bűneit, magán keményen büntetni, a mikor Adám Atyánknek è szám kivetésben, siralom völgyébe è földön kilencz száz esztendőig kel-

kellet lakolni, büntetödni, nehéz penitencziát tartani?

III. Tekincsd á keresztn, függö Kristust, nézd miként tövis koronátúl liggatott feje, temérdek szegekkel által-veretteten kézei, labai? Nézd miként huzattak helyekből ki menyült testének tagjai, s egy sebbé tétetett á sok vereféggel rongyoltatott teste, búban bánatban keseredett alélt szive. Ezeket látván hallyad keserves siralmát: *O vos omnes qui transitis per viam attendite, & videte si est dolor, sicut dolor meus: quoniam vindemiavit me, ut locutus est Dominus in die ira furoris sui.* Thren. 1. v. 12. Oh ti minnyájan á kik által mentek az úton, figyelmezzetek, és láflátok, ha vagyón-é fájdalom, mint az én fájdalmam: mert meg szedett engem mint szölöt az Ur az ő büfúlása haragjának napján,

napján. Honnét ezek édes Jესusom? á sebek, és fájdalmak? meg felel sz. Pál. *Proprio filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum.* Rom: 8.v. 32. Az ő tulajdon fiának sem kedvezett, hanem minnyájunkért adta ötet. Es ez előtt Isaiás Proféta: *Ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras, attritus est propter scelera nostra.* Isa. 53. v. 5. ő pedig meg sebesítettett á mi hamisságinkért, meg rontattott á mi bűneinkért. Ha illy keményen bünteti, ostorozza á mindenható Atya Isten édes Fiában á más bűnét, miként fogja büntetni á gonosz szolgában ennek maga sok bűneit? mert; *si in viridi ligno haec faciunt, in arido quid fiet?* Luc. 23. v. 31. Ha á zöldellő fán ezeket mivelik, á szárazon mi lészén? Lásd mellyhalálos sebet ejt egy halálos vétek, kinek csak Isten orvossa; csak az egy

Isten fia vér ontása, s-halála orvossága; az egész emberi nemzetnek, és Angyaloknak minden könyörgési, esedezési, könyhul-latási, siralmi, sem egyb minden-némü más cselekedeti eleget nem tehetnének a meg bántódott Iste-ni igazságnak egy halalos véte-kért. Mely szörnyü gonosz tehát a vétek? köszönd meg az Isten Fiának, hogy annyi Kínzenvedé-sével, s-drágalátos sz. vére ki on-tásával, a te büneid undokságát el-mosta, törölte; s-kérjed, hogy az ő kin szenvedése, s-halála ne legyen te benned haszontalan, és hogy a te édes Meg váltódat büneiddel ujjonnan fel ne fessitéd, erre elég okot adván, azok által ujjonnan.

I V. Isten, a ki egy halalos-vétket örök kárhozattal büntet: okát è dolognak környül állásá-ból illendö meg fontolni. Kicsoda

da a ki illy keményen küntet? az örök mindenható Isten, az irgal-masságnak Attya. Isten, a kinek az ő könyörületessége minden-más cselekedetét fellyül müllya. Isten, a ki te éretted emberré lett, s-kint, halált szenvedett. Isten, a ki minden báránynál szelidebb; de ha a bünnel méltó haragra indittatik, minden orofzlánynál keményeb, és kegyetleneb. Kit. büntet az a jo Isten? a maga ké-pére, és hasonlatossá-gára terem-tett, s-drága szent vérével meg váltott embert; s-ki tudgya ha nem olyan embert, a ki az előtt szentül élt; csudákat tett? de végre meg hülven benne a Isteni szeretet, bünben esett, s- abban halván-meg, az Istennek igaz itilete szerént kárhozatra vette-tett? Minémü büntetéssel bünteti Isten az embert? pokolnak örök kinnyaival, mellyekkel ha-

à minden szent Mártyrok, s-mások kinnyait öszsze veted, mind azokhoz képest kívánatos gyönyörűségek. Oh melly foka kinlódna most azokban à pokol kimondhatatlan kinnyaiban, à kik azon vétkeket, à miket te, s-azoknál kevessebbeket tettek! Mjért nem vagy te azon kárhozatban? az egy véghetetlen könyörtelenségű Isten ingyen való kegyelméből. Minek okáért kiálcs-fel sz. Dáviddal: *Confitebor tibi Domine DEUS meus in toto corde meo, & glorificabo nomen tuum in eternum: quia misericordia tua magna est super me, & eruisi animam meam ex inferno inferiori.* Psal. 85. v. 12. Há-lát adok néked én Uram Istenem tellyes szivemből, és dicsőitem à te nevedet örökké, mert nagy à te irgalmasságod én rajtam, és ki mentetted lelkemet az alsóbb pokolból. Vallyon ha ki à kár-

ho-

hozottak között ez életre vizsgálható, mit mivelne? vagy inkább mi jót nem mivelne? mivelde azt te most, tarcs penitencziát, siraśd büneidet, hogy ezekkel, à mély pókol tűzét fejedre gyújtottad, könyhullatásiddal, el ólthassad.

Másod nap. Második Elmélkedés.

Az ember tulajdon vétkeinek sokasága, és nagyváltáról.

I.

Juűsanak eszedben el-műlt esztendeid, s-azokban hol? kikkel? minémű foglalatosságid? s-mondgyad áitatos szível Ezekiás királlyal: *Racogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime mee.* Isaia 38. v. 15. Gondolkodom.

D 3

előt-

előtted minden esztendeimről
 lelkemnek keserűségében. Majd
 előbben kerül büneidnek nyilván
 valo sokasága : azon kívül hogy
 talám titkonvalóidnak nagyob
 száma, a minémükről bocsnátot
 kér volt a koronás Proféta mond-
 ván : *Ab occultis meis munda me.* Ps.
 18. v. 13. Az én titkonvalóim-
 ból tisztíts meg engem. Titkon
 valóknak neveztetek mind azért,
 hogy embernél el felejtettek ;
 mind pedig azért, hogy némely
 vétkek oly álnok színek, hogy
 alig ísmértetik gonoszságok ; a mi-
 némü az hívságos dicsekedés, s
 abban embernek maga meg te-
 czése ; vagy tisztátalan gondo-
 latban való gyönyörködtetése ;
 avagy némely cselekedeteknek
 nem bizonyos igyekezete, go-
 nosznak jó tetzése ; mellyeket a
 világosság Angyalává válni szo-
 kott Sátán szokott tanítani, de
 nem

nem volta képpen magyarázni ;
 méz alatt akarván mérget adni.
 Efféle mind nyilván, s mind tit-
 kon talám oly számlálhatatlan
 sokaságú benned, hogy attúl iszo-
 nyodva kéntelenitessél a peni-
 tenczia tartó királyi Profetával
 mondanod : *Multiplacati sunt super*
capillos capitis mei. Psal. 39. v. 13.
 Meg sokasodtak a fejem haj-szála
 fölött. Minek okáért le térdep-
 lett szível köszönd meg a te nagy
 türihető kegyelmes Uradnak, ho-
 gy töled nem egyszer, hanem
 számtalanszor meg bántódván,
 né mindgyárt gyulladott ellened,
 s állotta borszszuját, érdemed sze-
 rént büntetvén tégedet ; a mikor
 te leg kisszebbért fel pattansz, s
 borszszút állasz ; leg alább, állani
 kívánsz, mely miként nem ille-
 nék hozzád, az Istennek hoz-
 zád mutatott kegyelmességéből
 tapasztalhatod.

Micsoda az halálos bűn? az Isten törvényének tudva, s-kész akarva való meg szegése, és az esztelen embernek Istent el hagyva, s-meg vetve teremtetett állathoz való folyamodása, melyről maga Isten imigyen panaszkodik: *Duo mala fecit populus meus, merdeliquerunt fontem aquae vivae, & foderunt sibi cisternas, cisternas dissipatas, quae continere non valent aquas.* Jerem: 7. v. 13. Két gonoszságot mivelt, az én népem; engem el hadtak az élő viznek kút fejét, és magoknak kútakat ástak, be omlott kútakat; mellyek meg nem tart hatyák a vizet. A' bűn mi egyéb, hanem az Isten malasztjának elvesztése, ki rekesztése, s-barátság-nak fel bontása, meg utálása. Olly nehéz, s-halálos betegség, melynek csak az egy Isten lehet orvos, s-az Isten fia ki ontott íz. vére, orvossága. Az Isten alkutta természet-

meszketnek meg változtatása, melly a' mennyei dicsőségre teremtetett embert, az oktan állapotokhoz hasonlittya, s-magát az emberi okosságot a' barom test birtokában veti. A' bűn az halhatatlan lélek halála, melyből az egy mindenható Isten támaszthat fel téged. Árútatás a' bűn, mely a' mi lelkünk erősségét az ördögnek el-árúllja. Az Isten Templomának meg-fertőztetése, lelked latra, a' bűn olly természet ellen való álnok lopás, mellyel magadot Istentől (ki nek egyedül sajáttya vagy) akarod el lopni, s-ördögnek adni. Mint valami házasság rontásnak is modattathatik a' bűn, azért, hogy az által a' szent keresztségben Istennek adott hitedet meg szegvén, a' teremtetett állatokkal élz gonoszúl, paráznájúl. A' bűn, kéves szóval, az, melynek mivol-

ta szeréntvaló gonoszságát még az Istentől világosítottatott csupa elmék az Angyalok sem érthetik, az egy Isten lévén, a ki azt valamint a bűn által lenni szokott magameg-bántódását eléggé meg-foghattya. Innét vagy on, hogy megfenyítvén az embert, mondgya. *Hec fecisti, & tacui, existimasti iniquum quod ero tui similis: arguam te, & statuum contra faciem tuam.* Psal. 49. v. 21. Ezeket cselekedted, és halgattam, azt alitottad te hamis, hogy hasonlo lészek hozzád: megfedlek téged, és orczád eleibe rakom. Melytől hogy ment lehess, illendő, hogy a te bűneidért magadon állj bocsászt: bizonyára ha a te eddig való életednek undokságát valójában meg ismernéd, nem tudom szégyenletedben a földnek minémű rejtekében kívánnád magadot rejtened?

III. Ki, s-mi vagy te, a ki vétkeztél? egy semmire kellő elvett ember, kinek hogy már tetetős teste a föld ágyagából formáltatott, mázoltatott. Mit kevélykedel tehát por, és hamu, szelek játéka? testedben? szemét, gaz, ganéj edényben, talám Istentől nemessítettett lelkedben? tudod-é, hogy semmi volt, s-mihent kezét meg vonná Isten semmivé lenne lelked, s-abbban lévő nemésséged? a ki most-is baromi indulatinak oktalán el-követésével nemteleníti magát, s-mocskollya az Istennek rajta lévő ábrázattyát, hasonlatosságát. Most azért ki vagy te az egész emberi nemzethez képest? ahol sokan erősek, hatalmasok, bölcsék, nemessék? semmi vagy te azokhoz képest. Mi vagy ha az Angyali karokkal, s-Istennek választottival öszszevetted? semmi. De

mi vagy ha széles a világnak minden látható, és láthatatlan állattal egy fontban vettétel? semminél is kevesebbet fogsz nyomni, s-érni. Micsoda az egész világ Istenhez képest? *omnes gentes quasi non sint, sic sunt coram eo, & quasi nihilum, & inane reputatæ sunt ei.* Isa: 40. v. 17. Minden nemzetiségek mint ha nem volnának, úgy vannak előtte, és mint semminek, és hejában valónak alittyta azokat. *Tanquam momentum statere sic est ante te orbis terrarum; & tanquam gutta rovis antelucani, quæ descendit in terram.* Sap. 11. v. 23. Mert mint a mérték nyelvének pontya, úgy a föld kerekése te előtted, és mint a hajnali harmat cseppe, mely a földre esik. S-te olly semmire kellő ruhya gaz ember merted a felséges mindenható Istent annyi bősézzel illetni, menyi bünnel meg bántani? nem de elég okod-

é arra, hogy a te vakmerőségedet meg sirassad, hogy féllj a pokoltúl, hogy mindenektől megvettelve, mindenek lábával tapodtassál?

I V. De végre kicsoda az, a kit te bűnőddel meg bántottál? A felséges mindenható Isten. Menynek, és földnek teremője; Tudod-e hogy mentől jób, nagyobb, felségesb a ki meg-bántodik, annál nagyobb, éktelemb, kárhózátosb, a mivel meg bántodik? te pedig azt bántottad-meg, a ki néked Teremtőd, Megváltod, meg szentelőd, jó tévőd, s-azon fellyül lelkednek Jegyesse. a kinek véghetetlen bölcsesége előtt nem lehet semmi titok; a kinek jószágához nem fér semmi leg kissebb gonosz; a kinek bősézzel álló hatalma előtt el nem lehet rejtezni. A' ki minden szépségnek szépsége, jónak jóága, felségnek, fel-

fellege; tökellethelegnek tökel-
letelege; minden tiszteletre,
böcsületre, szeretetre méltó Isten.
Ezt az Istent kellett néked egy
ocsmány büdös gyönyörűségért
meg vetned? meg utálnod? meg-
tapodnod? Ez ellen az Isten ellen
kellett néked támadnod? á kinek
az Angyalok, és mindennemű
teremtett állatok alázatosán,
híven szolgálnak, engedelmesked-
nek? ez ellen ütöttél pártot a párt-
tító veszett Angyalokkal? méltó
vagy a kire az egész világ tá-
madgyon; kit a föld el-nyeljen;
a vizek el-merítsenek; a levegő-
ég meg fójtson: kire a menykö-
vek szállyanak; kit az Angyalok
az ördögök kinzásira taszítanak.
Ah száll magadban oh bűnös-
lélek! f mig a kegyelem napja fen
vagyon, kéleld meg meg-bántó-
dott Istenedet; ennek kedvéért
áll magad bocsfút magadon.
bűnei-

bűneidért; azokért penitencziát
tartván, azokat meg siratván,
szánván, bánván; azokért magad
testét sanyargatván, s-magadat
meg jobbitván.

Harmadik Elmélkedés.

A bocsánando Vétkekről.

I.

Gondold a te egész életed-
ben tött bocsánando vét-
keid számát, mely talám fel megyé
ötven, vagy száz ezerre; talám
annál is sokkal többre? ki tudgya
ha nem ezerniezerre? Oh Isten-
nek véghetetlen jóvoltáért em-
ber gonoszságának feneketlen
mélysége! Istent azért hogy a
bünt meg bocsáttya, száméltalan
bocsánando vétkekkel meg bán-
tani? a bocsánando vétek fekel-
lye rútittya undokúl lelkét a bű-
nös embernek, úgy hogy azt a
lelki

lelki Jegyes, noha kívánná, meg nem csókolhattya. Víszáld tovább, minémü gonoszága az olyan bűnnek? tudni illik hogy azt, legkissebbet-is annyira utállyá, figyilöli Isten, hogy ha ki az egész Krisztus járta szent földet, az egész keresztyéniség előbbi birodalmát fel szabadíthatná; sőt annak fölötte az egész Török nemzetet az igaz Isten ismeretire hozhatná, s az egész mindennémü Eretnekiségben tévelyöket az igaz hitre téríthetné, s a világ minden bűnösit szentekké tehetné, egy legkisebbik udvariás (a mint nevezik) s tréfás hazugságocskával; azért a kíváncs nagy jóért, nem akarná Isten az egy legkisebb bocsánando vétet. Ugyan is keresztyén hitünk tartya, nem szabad leg nagyob jóért-is legkisebb gonoszt tenni. Még is te oh gondatlan ember! akár mi marczo-

na-

naágért, emberi tekintetért, egy szem pillantásig való magad gyönyörködtetéféért, magad dicseti kedvelléséért, hányszor mocsoklod lelket? és mint a vizet iszod a vétet?

II. Ez Eletben is gyakorta Isten nagy csapásival büntette a bocsánando vétet: példa királyi Proféta sz. Dávid, noha másként Isten szive szerént való férfiú. Ez egy kis maga mutogató dicsekedeftől (mellyet a sz. Atyák, és Irás-magyarázó Doctörök bocsánando vétéknek tartnak) indittatván, meg számláltatá, s mostráltatá az ő alatta való népét, hogy láthatná, menyi fegyver viselhetőt vihetne azok közzül mezőben? ezért a maga hányó mutogatásáért a bősizu álló Isten hetven ezer fegyverest törle el a föld színéről pestises dög halál által. Jaj nem kicsiny, né semmi az, mely-

nek

nek az igaz Isten itilete szerént illy szörnyű nagy érdemes büntetése. Egy bocsnando bűnek hetven ezer válogatott vitéz szörnyű halála. Hasonló képpé bünteté az igaz Isten Ezekiás királyt csak azért, hogy az ő tárházát megnyitván dicsekedve mutogatta töménteni gazdag kincsét az Assíriaj követeknek. Mely annyira nem tette Istennek, hogy ottan a királyhoz küldvén Isaiás Profétát így jövéndöltete az által Ezekiásnak: *Ecce dies venient: & auferentur omnia, quæ sunt in domo tua, & quæ condiderunt patres tui in diem hanc in Babylonem: non remanebit quidquam ait Dominus.* 4. Reg. 20. v. 17. Imé el jönnek a napok, és el-vitetnek mind Babyloniába a mik házában vannak, és a miket el tettek az átyáid mind e napig: semmi meg nem marad, úgy mond, az Ur. Bé tellyesedék a jövéndölés a mi-

a mikor Nabukodonosor Jerusálemet meg-vévén fel-dúlá, el pusztitá. Szent Isten! hát egy-bocsnando bűne illy szörnyen büntetődött annak a sz. királynak? a ki maga felől Isten előtt imígyen mert méltán dicsekedni: *Obsecro Domine, memento quæso, quomodo ambulaverim coram te in veritate, & in corde perfecto, & quod placitum est coram te, fecerim.* 4. Reg. 20. v. 3. kérlek Uram, kérlek emlekezzél meg mi módon jártam előtted igazságban, és tökéletes szível, és a mi kedves volt előtted, megcselekedtem. Csak egyszer, s nem nagyon botlott vala meg a ki Isten előtt járt a szent király, s-a miatt lön esete, veszte az egész néplégnek, a miatt pusztulása, romlása Jerusaleem Városának. Ah hányszor adtál te bűneiddel okot arra, hogy az Ur Isten áldását töltesd meg vonván ne mehetnél elő így

igyekezetidben, s- egyéb aránt
Istenes szandékidban? söt talám
à te büneidért egész kösségekné,
térhelyégekné, tartományok-
nak kellér lakolniek? szévedniek?

III. Sokkal inkább keserves-
ben bünteti Isten à bocsnando
bünt à purgatorium kinos tűzé-
bé. Hogy ha csak egy bocsnando
leg-kisseb bünnel múlik ki az em-
ber è világbol, ha együtt szent-
Péter, szent Pál Apostol érdeme
szentségével- is; de mind ezekkel
mind addig nem mehet Mennye-
ken az Isten szine eleiben, va-
lamig à bünnek mocskátol ki nem
tisztúl: mert semmi leg kisseb
mocsfokkal sem mehet senki me-
nyországbán. Mely fokáig Isten
szine-látása-nelkül kellettè néked
abban à sebes lángos tűzben-
égned? kinlódnod? tisztúlnod?
ezer, s-meg ezer büneid szennyé-
töl? Mit nem búfúl, bánkodik,
törödik, eped, emésztödik magá-

bá, ha kinek Udvarhoz valami vét-
kéért nem szabad menni? mint
nem érzénéd, ha téged à városbá,
ahol lakol, senki nem szenvedhet-
ne, s-reád csak jó szemet sem vet-
hetne? sokkal keservesben fogod
érzeni, ha téged az Isten ideig, s-
talám fokáig szine eleiben nem
fog bocsnatani, à kinek szine látá-
sábá boldogságod, mellyet mind-
gyárt holtod után el-nyerhetnél,
ha büneiddel à nehéz várakodást
nem szerzetted volna. Ugy léfszen
dolgod akkor, mint valami hajón
járónak, ki mikor immár csak
nem à parthoz evezett, hertelen
támadó szélvésztl à tenger-
veszedelmes habjaj közibé vízfza
csapattatván, távul esik à kívánt-
partúl, fáratlagos veszedelmi
után való bátorlagos nyugoda-
lomtúl. Ezen à bünnek káros-
büntetésén kívül mely *Pœna damni*,
más szörnyü kinos büntetése- is

vagyon a bocsnando véteknek Purgatoriumban, mélyet a szent Atyák, s-bölcs Theologusok egy értelemmel a világ mindennemű ifzonyú rettenetes kinnyáinál, ifzonyúbnak, s- rettenetesbnek tanítanak lenni. Nem hiszem, hogy kész vólnál tudva olly akárminémű vétekben esni, ha bizonyosan tudnád, hogy azért a piaczon kellene az hóhér keze által meg égettedned; s-hát miért olly vakmerőül, s-esztelenül veted kész akartva annál sokkal nagyobra magadot? keresztyén hittet tudván, hogy minden legkisseb hívalkodo szoért-is a Purgatoriū tűzében kell kinlódnod.

I V. Nem hinné ember, mely veszedelmek a kicsin, de gyakor esetek, a bocsnando bűnök, melyek utat nyitnak nagyobbakra, s-végtére az örök kárhozatra. Szent Dávid király történet szerint

rént való tekintéssel (mely elsőben gondolatlan sem vólt halálos) egérő szemmel, s-tudva keresett tekintettel látá Betfabé aszszonyt, melyből azon látott személynek szerelmére, az után azonnal való Házaság törésre, végre az ártatlan Uriáknak meg kedvelt felesége miatt megöletésére fakadot. Ugy-é? Dávidot egy véletlen szempillantás? Davidot, azt az Isten szive szerint való férfit egy tekintet annyira vitte, s-olý rúttól megejtette? hát te, a ki sem észszel, sem szentféggel nem vagy Davidhoz hasonló, mihez bizhatol? mikor magadot a bűn által olly vakmerőül nyilván való veszedelemben veted? lelkedre kérlek, fély, ha veszni nem akarsz, minden legbisseb büntül is; kívált képpen, pedig, a mit a szemtelenség, harag, rágalmas, ételben, s-italban

valo

valo zabárlas magával szokott hozni: mint hogy a nagyobb esetre közönségesen ezek szoktak utat nyitni. Olvasd. Kempis Tamást c. 6. & 21. lib. I.

Harmad nap. Első Elmélkedés.

Az Halálról.

I.

AZ halál bizonyos: megvallyák mindenek szóval; de kevesen azont bizonyító cselekedettel. Nóha a mint hinnünk kellene, minden napi látásból is tanuljuk, hogy meg kell halnunk: *Breves dies hominis numerus mensum ejus apud te est: tu posuisti terminos eius, qui prateriri non poterunt.* Job. 14. v. 5. Rövidek az ember napiaj, az ha-

havainak száma nálad vagyon: elrendelted a határit, melyeket által nem hághatni. Ha tehát a te halálod huszadik, vagy negyvenedik, vagy hetvenedik esztendőre vagyon elrendelve, tovább annál nem élsz: *Statutum est hominibus semel mori* Hebr. 9. v. 27. elvégezve vagyon, hogy az emberek egyszer meg hallyanak. A'világi Urak, s-Fejedelmek szabott törvények hasonlók a pók-hálóhoz, melyben a legyek keveredve meg fogadtatnak; de azon által, s-meg által szabadon röbdösnek a madarak. Nem úgy az Isten halálról szabott törvénye, melyben mind nagyok, s-mind kisddek egy aránt esnek, s-aból ki nem menekedhetnek: *Ubi sunt Principes gentium. & qui dominantur super bestias, quae sunt super terram.* Baruch. 3. v. 16. Hol vannak a pogányok fejedelmi, és ákik a földön

dön való vadakon uralkodnak ? Hol Sámson a világ erősse ? hol Salomon a világ bölcsé ? hol Ab-folon a világ ízepe ? *Exterminati sunt, & ad inferos descenderunt, & alij loco eorum surrexerunt.* Ibid. v. 19. Ki gyomláltattak, és poklokra alá szállottak, és mások támadtak ő helyekbe. Ezen úton kell néked menned, s el kerülhetetlenül az haláltörében esned. Meg fogván ki-foszt a halál tégedet minden-ből, valamivel birtál e világon, akkor, s-az után szemeid nem lát hattyák, a mi szép; füleid nem halhattyák, a mi kedvesen zeng; nyelved nem költhattyá, a mi az étel, vagy italban szád ize szerént volna; szived semmit nem szerezhet, sem gyűlölhet. Kinyén rariott egész tested el-por-had, el senyved. Akkor az egy testben élt két lélek, úgy mint feleségét; egy szives baráttya a masi-

masikát meg ünnya s-urállyá; alig várja, hogy az házból is ki vitet-heffe. Holtod után ki visznek ugyan házadból, ha nem ki vet-nek tegedet, oh halando ember! s-hová visznek? nemes házad, s-palotás várad helyett szoros koporlóban, az hol: *subter te sternetur tinea, & operimentum tuum erunt vermes.* Isaia 14. v. 11. Moly terittetik alád, és a te lepled férgek lésznek. Valaki csak reád-is fog tekinteni, teje rázva, iszonyodva fogja mondani: *Haccine est illa Jezabel.* 4. Reg. 9. v. 37. Ezé áma Jezabel? Ezeket a ki most másokon tanulod, méltó magad felől imigyen okoskodnod: Mint hogy még az Ur Isten életemet, s-érdem-re lehető időmet nékem eddig halasztotta, egész életemnek minden részét, s-czikkelyét az ő szolgálattyára szentelem, és mint hogy ma hólnap a szörnyű halál

engemet akaratom ellen meg
foltzt, s-el szakaszt, választ minden
kedvesimtől, semmi világihoz az
után nem ragaszkodom. és mint,
hogy ember magával semmit è vi-
lágrol el-nem vihet az ő jó csele-
kedetinel egyebet. Oh én lelkem:
Operemur bonum, dum tempus habemus.
Gal. 6. v. 10. A' míg időnk va-
gyon, mindenekkel jót cseleked-
gyünk. *Venit enim nox, & nemo potest*
operari. Joa: 9. v. 4. El jö az étza-
ka, midőn fenki nem munkálód-
hatik.

II. Bizonyos ugyan az hálal,
de az hálálnak orája, helye, mód-
gya bizonytalan: *Nescit homo finem*
suum, sed sicut pisces capiuntur hamo, &
sicut aves laqueo comprehenduntur, sic
capiuntur homines in tempore malo, cum
eis extemplo supervenerit. Eccles. 9. v.
12. Nem tudgya ember az ő vé-
gét; hanem mint az halak ho-
roggal fogattatnak, és mint a ma-
da-

darak törrel fogattatnak, úgy fo-
gattatnak meg az emberek a go-
nosz időben, midőn az hirtelen
reájok jön. Az halak, s-madarak
eledelt, s-életet keresnek; úgy az
emberek sokan mikor az hálálról
ingyen sem gondolkodnak, herte-
len, s-szertelen meg hálnak. Tol-
váj az hálal, a ki minket è földön
úton-járókat meg-les, reánk üt
mikor nem is vélnénk, meg-ejt,
meg-öl, meg foltzt lelkünköt is-
bennünket. Arra valo nézve int,
Krisztus mindeneket: *Hoc autem sci-*
tore, quoniam si sciret Paterfamilias, quâ
horâ fur veniret, vigilaret utiqz, & non
sineret perfodi domum suam. Et vos esto-
re parati, quia quâ horâ non putatis, Fi-
lius hominis veniet. Luc. 12. v. 39.
Azt pedig tudgyátok, hogy ha a
cselede ember tudná, mely orá-
ban jöne-el a lopó, vigyázna ál-
talan fogva, és nem hadná meg-
ásni az ő házát. Ti-is legyetek

készek; mert a mely orában nem vélitek eljö az embernek fia. Minnek okáért minthogy néked éltednek minden esztendeje, esztöndödnek minden holnapja, holnapodnak minden hete, hetednek minden órája halálodra bizonytalan; szüktség, hogy mindenkör vigyázva találtassál. Nem is eléggé vigyáz, a ki nem mindenkör vigyáz: csak az pedig a ki szerével vigyáz, ki mindenkör Isten kedvében bűn-nélkül vagyon. A te halálod-kori utolsó szempillantásod, kezdete, a te jó, vagy gonosz örökkévalóságodnak, üdvösségednek, vagy kárkozatodnak: *Si lignū ceciderit ad austrum Caelestis Glorie, aut ad aquilonē damnationis perpetuae, in quocumq; loco ceciderit, ibi erit.* Eccles. 11. v. 3. Ha a fa délre esik, vagy északra, valamelly helyre esik, ott marad. Vallyon ha most az életből ki vágattatnál, mely felé esnél?

III. Gonosz az halál a gonószoknak: a gonosz-tévő bűnösök mindékör szomorúak ugya a tömlőczbe fogva tartatva, de leg inkább mikor Biró eleiben vitetnek, hogy attúl hallják sentenciájokat: ugy a bűnös embernek egész életében nem lehet ugyan helyén a szive, furdalván a lelki isméret; de halálakor leg inkább fél, retteg, reszket; mert leg először is a magatett vétkei szorongattyák minden felől ötet; ugy hogy kéntelenítették fel kiáltani szent Dáviddal: *Circumderunt me dolores mortis, & torrentes iniquitatis conturbaverunt me, dolores inferni circumderunt me, praecupaverunt me laquei mortis.* Ps. 17. v. 5. Könyül vettek engem az halál fájdalmi, és a hamisság paraki meg háborítottak engem, a pokol fájdalmi meg környékeztek engem, elől vöttek engem az halál törei. Ki hidgye, hogy ki magát tudva,

f-kész akarva illy veszélyben hoz-
za? hogy még éltében a büi által
legyen maga magának olyan lel-
ki kinzója, mintha már régen po-
kolban volna, mikor még halálos
ágyában vonakodik? másodszor
nyomorgatni fog téged halálod-
kor az hejában el-vesztegett ü-
död. Egy orát kívánnál peni-
tencia tartásodra? a sem adatik.
Harmadszor nyomorgat az-is,
hogy annyi fok üdvösséges jót el-
mulattál, predikációkat nem
halgattál, nem alamísnálkodtál,
fok Isteni sugarlásokat füled mel-
lől bocsattottál, a szent sacramen-
tumokkal vagy élni éppen nem
akartál, vagy azok, s-más Istenes
áitatósságok felől igen ritkán, s-
akkor-is csak immel ámmal gon-
dolkoltál; nem szerezél szorgal-
matoskodtál. Most azért míg ü-
död vagy: *Quodcunque potest ma-
nus tua, instanter operare, quia nec opus,*

*nec ratio, nec sapientia, nec scientia e-
runt apud inferos, quò tu properas.* Eccl.
9. v. 10. Valamit a kezed csele-
kedhetik, szorgalmatossan csele-
kedd; mert se cselekedet, se okof-
ság, se bölcseség, se tudomány
nem léfzen pokolban, ahová te
fietz. Negyedszer bánattal ö! té-
ged az, hogy a tetemtett állatok-
túl, kedveseidtül, jó akaro bará-
todtül, testi s-világi gyönyörű-
ségedtül, gazdag kincsed, s-jova-
idtül, s-böcsületes tisztteidtül, s-
téged tisztelöid, s-böcsüllöiditül,
egy szóval e világon mindenektül
el-kell válnod, annál nagyobb fáj-
dalommal, mentül inkább azokhoz
ragoszkodtál; a mint hogy a fog-
is mentül mélyebben nőt-be, s-
gyükerezett az inben, annál ne-
hezzebben, s-nagyob fájdalommal
lehet azt ki rántani, ki vonni, vagy
darabonként ki tördelni. Jobb
most azokon nem felettéb kap-
nod,

nod, hogy sem valaha szived szakadva Kiáltanod: *Siccine separat a-mara mors?* 1. Reg. 15. v. 32. Így választ-é el a keferü halál? Ötödför, a mi téged akkor rettent, iszonyit, és rőtögtet, az Itéletnek félelme: mivel Itilő Birádat sokszor sokkal meg bántottad, örző Angyalodat nem csak né halgattad, hanem meg-vetetted; és lelked ismérered ellen inkább az ördög sugarlásit halgattad, és fogadtad. Senkit a te kemény Birád kedvesi, a Szentek közül szószollót, esedezőt nem szerzettél; végre a pokolbéli lelked vesztő ördögtől, láthatóul, vagy láthatlanul ostromoltatol: *De-scendens ad te, & habens iram magnam, sciens, quod modicum tempus habet.* Ap: 12. v. 12. Alá szálván hozzád, és nagy haragja lévén, tudván, hogy kevés ideje vagy. Ah! most jobbicse meg életedet; hadd-el

gonoszságodat: mivel a gonosz életnek gonosz halál a vége: *Quae enim seminauerit homo, haec & metet.* Psal. 6. v. 8. Mert a miket az ember vetend, azokat arattya-is.

IV. A' jóknak, s-Isten-félőknek jó, és kívánatos az halál, *Iustorum autem anima in manu DEI sunt, & non tanget illos tormentum mortis.* Sap. 3. v. 1. Az igazak lelkei pedig az Isten kezében vannak, és nem illeti azokat a halál gyötrelme. Az halálnak utolsó szörnyűsége, s iszonyatossága nem fér az igazakhoz. Ezeknek az halál fáradtságos nyughatatlanságoknak nyugodalma, harczolásoknak győzedelmes kívánt vége, e világ veszedelmes tengerén való evezések partja; menyben menések, s-üdvözülések ajtaja, s-további minden félhető veszedelmektől meg szabadulása. Leheté tehát a mi az igazakat még holtokkor,

háborgatná? azoknak vagy egész elmult életek ártatlan, vagy penitenczia tartások dicfiretes; az elmulandókhöz nem ragaszkodtak. Ha a sátán kélerti azokat, oltalmazza Krisztus az övéit, az ő szerelmes szűz szent Annyával, és az üdvözült szentekkel együtt. Végre az Ítélő Birótól sem irtóznak, kit igyekben lévő kedvezőjöknek lenni tudnak. Örző Angyalok a több szentekkel szólfzóllójok. Talám te oh halandó ember! azt kívánod magadnak, a mit magának kívánt vólt Balaám Proféta nóha Istentelen: *Moriatur anima mea morte justorum, & fiant novissima mea horum similia.* Num. 23. v. 10. Hallyon meg lelkem az igazak halálával, és legyenek utolsó dolgaim ezekhez hasonlók. Ugy léfzéhá úgy élz, hogy az Apostollal bizváft mondhaslád: *Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem*

ser-

servavi, in reliquo repofita est mihi corona justitie. 2. Tim. 4. v. 7. Jó harczot harczoltam, a futáft el végezftem, az hitet meg-tartottam, végezetre el-tétetett nékem az igazlágnak kóronája.

Harmad nap. Máfodik Elmélkedés.

Embernek bóltá után Istentül magános itéletéről.

I.

SZörnyü, és rettenetes valamint világ végén az egész embernek együtt közönfégeffen, ugy kinek kinek hóltakor Istentül magánoffan itéltetni. Előfzör azért hogy egyedül, magánoffan a lélek indúl, f-megyén szokatlan, és járatlan úton a más világra.

Má-

Másodszor azért, hogy a mely szempillantásban ember ki múlik e világból, leg ottan meg ítéltetik, úgy hogy kinek kinek az ő halálos ágya mondattathassék az Isten ítélő székének, melyből a más világra magával ember egyebet az ő jó, vagy gonosz cselekedetén kívül el nem viszen úti társul: ki merjen tehát azon helyen Isten ellen vétetni, a mellyen Istentől fog ítéltetni?

Harmadszor azon csalárd ördög léfzen a bűnösnek leg nagyobb vádlója, a ki a bűnre volt izgatója. Véled é, hogy a lopó tudva olly társal merne lopni menni, a ki ötöt azontúl él fogná árúlni? Negyedyszer, bizonyfagod a magad lelked ismérere leszen elled, mellyen mindenek nyilvánirva vannak. Jobb azért lelked isméretét meg nem bántanod, hogy sem mint azt magadra vádlóul támasztanod. Ötödször

Ötödször Birád ollyan, a ki előtt semmi titkon nem lehet, ki szived titkait-is magadnál nyilvánbban lártya, s tudgya. Igaz Biró az, a ki sem adománnyal nem gondol, sem fenyegetéstül nem tud tartani. Leg főbb Biró az, a kiről nem lehet törvenyedet másra idéztetned. Az együtt olly hatalmas, hogy mi helyen igazság szerént sentenciádat ki mondotta, azon szempillantásban minden további készülés nélkül végben-is viheti. Gondold meg, ha okosság-é ollyan Birót meg bántani, s ellened indítani, avagy inkább annak kedvét keresni, s jó akaróddá tenni?

Hatodszor meg kérdi a Biró mint éltél, s kereskedtél az Istennek reád bizott jovaival, veled való jó rétemenyével? miként, s miben, töltötted életednek minden óráit, söt szempillantásit? leled-

kednek mi jóvára, vagy kárára? másoknak jó, vagy gonosz példájára? egy szóval semmi olyan legkisseb sem léfzen szódban, szándékodban, cselekedetedben, ámit azon Birád vóltaképpen meg né vizsgálna. Oh kemény! oh nehéz számvétel, és számadás! mely helyesfen kéri szent Dávid: *Non intres in iudicium cum servo tuo, quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.* Ps. 124. v. 2. Nemeny itéletbe á te szolgáddal, mert egy élő sem igazúl meg á te szined előtt.

Meg könnyebitheted, sőt elkerülheted ennek az itéletnek keménységét, ha szent Pált követed: *Nam si nosmetipsos iudicemus, non utique iudicemur.* 1. Cor. 11. v. 13. Mert ha mi magunkat meg itilnök, nem iteltetnénk meg ugyan. Itéld azért magad meg minden jó, és gonosz cselekedetidet,

det, ezekről tarcs penitencziát, s jobbicsd-meg magadat; amazokat szaporicsd, s öregbicsd, hogy azokkal á te Birád előtt találly kedvet, és úgy-is mint haszontalan bünös szölga, fejednek kegyelmét.

II. Mindének másként láttatnak á más világon á léleknek, valamint á nap fényen legkisseb porocskát is láthatni; á proba követön az aranyat á farga réztől megismérhetni: úgy az itelő BiroKrisztus fényeskedésével sok titkon, valok-is szem eleiben terjesztetnek. Meg látod akkor miként, csak egy hivalkodó izóis ártalmasb á világ más féle minden, külső ártalmánál; miként az Istennek legkisseb malasztya drágáb á világ királyinak minden, dufgazdag kincseinél. Meg látod akkor hogy á gazdagág gánéj; á tiszt, süst; á gyönyörűség, bu-

buborék; egy szempillantásban elenyézik. Meg látod, miként jobb itt Lázárral nyomorkodni, hogy semint a dus gazdaggal uralkodni; jobb a Publikánussal embernek magát meg-alázni, hogy sem a Fariſeussal feltualkodni; jobb az Apró szentekkel üldöztetni, hogy sem Heródes királlyal másokat üldözni. Meg-látod miként nem léſzen ott az egyIſtenes jóſágon kívül keleti, ſ-haſzna ſeminek: nem léſzen ott haſzna az emberi tekintetnek; nem az ember világi állapottya, ſ-ahoz valo kincs-kereséſének; nem a nagy Urak mint annyi Dágon idegen Iſtenek imádáſinak: az hol más notán mongyák ſzent Péter ama mondáſát: *Oportet DEO magis obedire, quàm hominibus.* Act. 5. v. 29. Az Iſtennek inkább kell engedni, hogy ſem az embereknek. Es Kriſtus tanitáſát: *Quid prodeſt homini, ſi univerſum mundum lucratur, anima verò ſue detrimentum patitur.*

Matt: 16. v. 26. Mit haſznál embernek ha az égeſz világot megnyeri, lelkének pedig kárát vallyá. Ha azért nem a ſzem veſztő világtúl; kanem a mindent vólta képpen által látó Iſtentül fogſz itéltetni; járj nem a világ cſalárd ſzokáſi, hanem a meg cſalhatatlan Iſten törvényi ſzerént; ezekhez ſzabván életed folyáſát Szent Pál Apoſtollal mondgyad: *Mihi autem pro minimo eſt, ut à vobis iudicer, aut ab humano die, qui autem iudicat me, Dominus eſt.* 1. Cor. 4. 3. v. Nékem pedig leg kiſſeb göndom, hogy töletek itilteſsem, vagy az emberr naptol, a ki pedig engemet itél, az Ur. Nem kell embernek ſemmit jónak, vagy gonofznak; nagy-nak, vagy kiſſinnek itélni, hanem a mi az Iſten ſzine előtt olyan.

III. Kivánatos, kedves az igaznak, és válaſztottnak az ő ſent-

tencziája: *Veni benedicte Patris mei, posside regnum quod tibi paratum est à constitutione mundi.* Matt. 45. v. 34. Jöj el én Atyámnak áldotta, birjad a világ kezdetétől fogva néked készített országot. Mert az én szómat hálgattad, s-fogadtad a mellyel tegedet hittalak: *si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me.* Matt. 16. v. 24. Ha ki utánnam akar jöni, tagadgya meg magát, és vegye fel az ő keresztét, és kövessen engem. Mert: *Esurivi, & dedisti mihi manducare: sitivi, & dedisti mihi bibere: hospes eram, & collegisti me: nudus, & cooperuisti me: infirmus, & visitasti me: in carcere eram, & venisti ad me: quodcunque uni ex minimis meis fecisti, mihi fecisti.* Matt. 25. v. 35. Eheztem, és ennem adtál: szom-yuhoztam, és innom adtál: jö-venény voltam, és bé fogadtál engem: mezitelen, és befödöz-
tél

tél engem: beteg, és hozzám jöttél. Valamit egynek az én legkissebbik Atyám fiai között cse-lekedtél, nekem cselekedted. Mintha azt mondaná: Mint hogy te keresztyén lélek mint Krisztus Jegyessé, ferfiui szível készeb voltál meg halni, hogy sem a te tisztaszüzeslégedtől meg fosztatni. Te Isten féltő Gazda házad népét, mind szoddal, s-mind példáddal istenessen oktattad, tanítottad. Te engedelmes fiu, ki azon parancsolat szerént szüleidnek szavát fogadtad. Te szerzetes, a ki én érettem el-hagytál mindene-
ket, nem csak a mikkel birtál, hanem mind a mikkel is birhattál. Jertek azért Istennek áldottaj vegyétek, s-birjátok az országot, mely magában el fogyhatarlan, melynek békeséges nyugodalma fel bonthatatlan, öröme változ-hatatlan, örökké tartandó való
ból

bóldogsága, melyet sem a szem nem látott, sem fül nem hallott, embernek szívében sem tünhetett. Oh szív éllestő kíváncsú sentenczia! Örül, örvend, tapsol szívében egy böcsületen kapó Tanítvány, mikor tanító Mestertől hallja érdemes dicseretét. A jó vitéz meg nem fogja magát örömeiben, midőn ötet előtte járó Hadnagya jó maga-viselésért meg ajándékozza; s-ne örülne a keresztyény lélek midőn Istentől magasztaltatik, örök bóldogsággal jutalmaztatik? mit gondolhat, mikor a mennyei dicfőségben jutván az ő régi kedvesétől az üdvözült lélektől ölelterik, s-köszöntetik? *Exultabunt ossa humiliata*. Psal. 50.v.10. Örvendeznek a meg aláztatott csontok. Ha ki ezeket jól meg gondollya, nem irtózik a kereszttől járától, faratságos munkától, s-ideig való szenvedéstől

stől annyira, a mely úton Menybe lehet jutni: nagyobra böcsülli, mikor azok által, s-után, az Istentől mint azok-nélkül, s-azokon kívül lehet a világtól dicfretet hallani, jutalmat venni

• IV. Szörnyű és rettenetes a bünösnek az ő sentenciáját ítélő Birájától hallani: *Discedite a me maledicti in ignem eternum, qui paratus est Diabolo, & Angelis ejus*. Matt. 25.v. 41. Mennyetek el-tőlem átkozottak az örök tüzre, mely az ördögnek készítettet, és az ő Angyalinak. En, a ki tégedet teremtettek, s-magá képe, és, hasonlatosságára alkottalak. En, a ki még váltottalak. En, a ki tégedet mennyire szerettelek, bizonylági a'nak kezeim, lábaim, oldalá sebei. Hittalak tégedet, s-meg vetetted hívásomat, egy nyálánságért, a bűdös test szempillantásig tartó gyönyörködteséért, és oktalan harágtar-

tartásért meg vetetted, meg tapodtad, meg szegted parancsolatimat: *Esurvi, & non dedisti mihi manducare &c.* Eheztem, és nem adtál ennem &c. Menny-él az ért átkozott az örök kinra, soha az én színiem látásában, soha az én kedvesimmal együtt, à te üdvözült, édes szüleidnek, à szent Angyaloknak, az én szűz sz. Anyámnak társaságában részed nem lézen. Ez à te Anyádnak mutatta magát, à kitül te gonoszra, vetemedt erkölccsel, tudva, s-kész akarva el-fajúltál. Hanyszor nyitotta, s-mutatta tiszta szűz emlőit, mellyekkel engemet szoptatott, esedezven te éretted? de azokat te undok vétkeiddel meg-vetetted, s-magadnak haszontalanokká tétted. Menny-el azért az ördöggel, kit urad Istened gyanánt imádtál, társalkodgyál. Menny-el az örök tűzre, melyben ha annyi

észten-

észtenődik ég sz-is à menyi levele à fáknak à földön, à menyi főveny à tenger partján, à menyi csöp-viz à tengerben; akkor à te égésednek lézen nem vége, hanem kezdete. Oh keserű elmenetel! keserves égés! ezen szókra el hadgya à lelket az örző Angyal, mondván: *Curavimus Babylonem, & non est sanata, derelinquamus eam.* Jer. 51. v. 9. Gyógyítottuk Babylont, és meg nem gyógyult, hadgyuk el ötet. S-azon szem pilantásban meg nyílik à föld, s-az ördög el kapja, s-el viszi pokolra à lelket. Oh melly iszonyúsága, kefében esése à léleknek, à mikor az örök kinra vettetik! Ezekből tanuld meg mi légyen vétkezned? *Quia malum & amarum est reliquisse te Dominum DEUM tuum.* Jerem. 2. v. 19. Mert gonosz, és keserű hogy el hadtad à te Uradat Istenedet.

F

Har-

Harmadik Elmélkedés.

A Pokolról.

I.

TEkincsd lelki szemeiddel a kárhozottak helyét, s társaságát. Az hely szorós tömlőcz, mely sötétségtől, s bűdös gaz szeméttől környül vétetett, melyben a kárhozottak, nem különben, mint az égő téglák az égő tűz kemenczében. Oh melly rettentetes nehéz lakó-hely lesz az, azoknak kiváltképpen, kik e földön az Uri friss, s ékes palotákhoz szoktak! Társaságban egyben lesz az kárhozott Angyalokkal és emberekkel, s ezek között azokkal is, a kik vagy királyi pálcza, s koronával; vagy Püspök süvegekkel dicsekedtek, fényeskedtek; vagy tudományokkal, bölcsé-

bölcseségekkel, s tanításokkal nemefittettek. Ezek között a kárhozott lelkeknek vérszerént való-attyafiai, s más kedvesi, szüléi, fia, leányi, bátyjai, öcsei, Nennyei, hugai, s más rokoni; de semmi jó akarat, semmi barátság, semmi szeretet abban a társaságban: *Ubi umbra mortis, & nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat.* Job. 10 v. 21. Ahol a halál árnyéka, és semmi rend, hanem örök iszonyúság lakik. Halálos ellensége egyik ott a másiknak; szüntelen átkozzák egymást, kiváltképpen azok, a kik valaha e földön gonosz társaságban voltak, s romlották egymással; Gondold, mely nehéz azokkal együtt lenned, s még pedig örökké el válhatatlanul, a kikre csak jó szemmel sem tekintet? tanúld most ugy rendelni mindenekkel társalkodásodat, hogy azt örökké meg ne sírassad;

tanul a gonosz társaságot távoztatni, el-kertülni.

II. Gondold, minémü kinokkal kinoztatnak a kárhozottak: *per quæ peccat quis, per hæc & torquetur.* Sap. II. v. 17. A' mellyek által kivétkezik, azok által kinoztatik is. A' fajtalan egérlő szemét a pokol tüzének (melynek tulajdona hogy égjen, s-égesen, de ne világoskodgyék) keserü, bűdös, főtét füst apasztya, keseríti, emészti; de meg nem emésztheti; azok mindenkor nyitva léznek, sóha eléggé bé nem lehet hunni. A' csiklándozó füleket, mellyek a tisztátalan, fajtalan, s-más féle istentelen szokat örömeft halgatták, a kétségben esettek ordítása, fogak csikorgatási, keserves, de haszontalan sopánkodások, Isten, és a szentek ellenki szórt átkozódások gyötrik. Az orrot a pokol tüzének kényköves füstölgő gözi, s-

s- a kárhozott testek bűdösségetkeri. Nő most kendőzött órcza, balsamum, s- drágab kenetekkel simicsd orrodát, hizlald szaglásodat. A' nyelvet a sárkányok epéje, s-mérges kigyók mérge, a szájizét fonnyasztó éhség, égő szomnyúság keseríti, mérgesíti, epefzti. A' Dús-gazdag annyi száz esztendőig egy cöpp vizet nem nyerhet nyelve meg-hivefitefere. Azt hozza magával a nyelvnek vagy étekben való mértékletlen zabárlása, vagy akár mely szóknak gondatlan ki-mondása, csácfogása; főtt az egész test mint az égő szén, vagy tűz, és vas, egy olyan tűz léssen, melynek a világ tüze csak árnyéka sem lehet. Az a tűz égeti a testnek mindenbelső részeit, égeti velejét a csontoknak. Hallyad Isaiás Proféta kérdését: *Quis poterit de vobis habitare cum igne devorante?* *Quis habitabit*

bit ex vobis cum ardoribus sempiternis ?
 Ila. 33. v. 14. Ki lakhatik közzü-
 letek az emésztő tüzzel ? ki lakik
 közületek az örök hévségekkal ?
 ez az emésztő, s-meg nem emésztő
 tűz, mely azokat a tagokat leg-
 inkább égeti, s-gyötri, mellyek a
 bün- tételnek leg inkább voltak esz
 közi: szörnyűség csak meg is-gon-
 dolni, hogy Isten maga : minémű
 Isten ? az a minden vigasztalás-
 nak Istene az ő teremtetett állatit
 sz. Fia vérével meg-váltottakat a
 kárhozottakat minden szánako-
 dás nélkül szemléli; sőt örül,
 hogy azokon az oktanokon
 Isteni igazságának keménységét
 mutatva meg elegitheti.

Ah áthozot vétek, a ki è vezély-
 re, örök tüzre viszed az embert !
 oh bünös ember ! ezt a tüzet
 gondold ; s-meg oltya renderlen
 kívánságidnak minden tüzét. Vi-
 gyázz, hogy ez után, jól és ren-
 deffen

deffen élyly, minden tagjaid, s-min-
 den érzékenységgel ; hogy vala-
 ha, de igen későn meg ne bányad :
Quia ascendit mors per fenestras nostras,
ingressa est domos nostras. Jerem. 9. v.
 21. Mert fel jött az halál a mi ab-
 lakinkon, bejött a mi házainkba.

III. Nem kevesebb, nem kif-
 sebb kinokot szenved lelkében a
 kárhozott. Az Emlékezetét el
 fogja, s-mint az habzó tenger el
 borította az előbbi jónak gonosz-
 ra, s-minden öröm, és vigasság-
 nak bura, siralomra fordulása.
 Lelki szeme előtt forog szünetlen
 a kárhozottnak, menyi drága
 időt, ezerni ezer órákat vesztett-
 el, mellyekben üdvösségét keres-
 hette, s-találhatta volna, a mint
 sokan hozzá hasonlók s-együtt
 lakók keresték, s-meg találták.
 Elötte forog az Isten ellen tett
 minden utálatos fertelmességi,
 fertelmes vétkei ; mellyek a lélek-
 nek

nek akkor leg-nagyob hohéri,
kinzói, csigázói: *Inter omnes tribu-*
lationes humane anime, nulla est major
tribulatio, quam conscientia delictorum:
ugy mond sz. Agoston. Tom. 8. in
Plal. 45. E világi éltében ember-
nek még is néha mint egy el-szun-
nyad, el-aluszik, meg nyúgszik à
bűnben esett léleke; de pokol-
ban, à mint Kristus taníttya: *Ver-*
mis eorum non moritur. Marc. 9. v. 43.
Az ő férgek meg nem hal. Nincs
pokolban semmi nyugovás, nincs
semmi vigasztalás, nem is lehet,
ki-gondolni à kitűl à kárhozott
azt vehetné. Istentűl nem; mert
Isten meg-bántódott Birája. A'
szentektűl nem; mert ezek Isten-
nek baráti, Istennel tartnak. A'
lelki isméréttűl sem; mert az,
maga magának kinzó hohéra.
Több tárfajtűl nem; mert ezek-
nek csak látásából-is öregbedik
fájdalma. Előbbi gyönyörűségi-
ből

ből nem; mert azok el-multak,
s-még pedig keserűségre fordúl-
tak. En à tanács, ne véts lelked
ellen, hanem mig időd vagyon,
tégy jót addig véle. Hivfágos, el-
mulando, veszedelmes, sőt kár-
hozatos à világ minden gyönyör-
ködtetése, hizelkedése, édesgeté-
se; te hadd ezeket el előb, hogy
sem azok tégedet à gonosz üdö-
ben. Az Elmét meg vakított, az
az örökké való főtétlég, melyet
à bölcs Theologusok, káros bűn-
tetésnek neveznek, mely az Isten
szinének örökké nem láthatása.
Jaj kimondhatatlan kárvallása az
Isten képre teremtetett léleknek!
Istene színétől örökké el-vettetni,
mennyei hazájátűl, s-öröklégé-
tűl, Isten országátűl, Istenétűl,
attűl à minden jótűl olly rútűl el-
esni, meg fosztatni; mellyel leg-
inkább azok kinlódnak: *Qui ever-*
terunt sensum suum, & declina-verunt
F 5 *oculos*

oculos suos, ut non viderent Cælum. Dan: 13. v. 9. Kik el-fordíták az ö elmé-jeket, és lehajták a szemeket, hogy ne látnák az eget. Az Akarat mindennémű gonoszban meg-átalko-dott, dúl, fúl, neheztel Isten ellen, s-maga ellen; hogy ez örökké-va-lo tengerben evez, és soha ki nem evezhet: mert az lélek halhatatlá; a reá ki-mondott sentéczia változ-hatatlan; a kinzó tűz meg-oltha-tatlan; a mely féreg szünetlen-mardosfa, el-fogyhatatlan. A' Világi nyomorúságoknak az halál vége; de pokolban az halált ki-vánva sem találhatni: *Desiderabunt mori, & mors fugiet ab eis.* Apoc. 9. v. 6. Kivánnak meg-halni, és el fút az halál tőlük. Örökkévalók te-hát a pokol kinnyai. Oh örökké-válóság! örökkévalóság! mely hofszú, végetlen az örökkévaló-ság! neved a világ el-mulando nyo-

nyomorúságit; írásd az örökké való nyomorúságot, mely egye-dül a vóltaképpen való nyomoru-ság. Azon légy tellyes tehetőség-el, hogy magadat, s-magaddal sokakat másokat azoktól a nyo-morúságos kinoktól meg ment-hess.

IV. Gondold bűnos ember, hogy örök kárhozatodnak vesze-deelmében forgasz. Magad magad-nak légy bírása; ha az olyan vi-téz nincsené nyilván való vesze-delemben, a kit a mezőben kör-nyül vett a fereges ellenség? ha-sonlo veszedelemben vagy te: ma-ga a romlot természet magával vony téged minden szempilantas-ban az esetre. Az ördög környül járván mint a sívó rivó oroszlány, s-kerefvén a kit el-nyelleyen, tá-tott torokkal vagy on vesztetre. Ollyan a külömb féle bűnöknek az ő neme, és természete, hogy

F 6

alig

alig ísmérheti meg ember az halá-
loft a bocfánandótúl. Melly ha-
mar, s-egy szempillantásban halá-
los vétekben ejtheti embert az ö
testi gyönyörködtetéséről való
csak gondolattya is? Melly hamar
kételkedésbé eshetik az igaz Hit-
nek valóságáról? Melly meg sem
gondolva ki böffenttyük a miben
felebarátunk életénél drágáb jó
hire, neve, halálos képpen meg
bántódik, és sérül. Melly kön-
nyen az ilyen, s-más efféle vétkek-
ben esel? kíváltképpen ha hival-
kodáshoz szoktál: az Isteni su-
garlásokat melly könnyen meg-
veted, s-magadnak kedvezve a te
gonosz kívánságidnak magadat
rabúl adod? Efféléktől tartva
mondgya vala szent Pál: *Castigo*
corpus meum, & in servitutem redigo,
ne forte cum alijs predicavero, ipse repro-
bis efficiar. 1. Cor. 9. v. 27. Verem
a testemet, és szolgálat alá vetem,
ho-

hogy ne talám mikor egyebeknek
predikállanék, én magam meg-ne
vettefse. Ez, az hitnek márványkö
erös oázlopa meg indul, s-te szű-et.
te reves fa düléstül, esettül ne mélt-
tán félnél? ha azt akarod, hogy
jól légyen végre is dolgod, félve,
reszketve keressd a te üdvössége-
det, és a bűnre lehető minden
alkalmatosságot, sőt annak ár-
nyékát-is el-kerülyed. A' ki még
fenn áll, meg-lássa, hogy el-ne
essék, az ördögi kélértetnek a vi-
zében ugy ufzszon, vagy evezzen,
hogy lelki hajócskája abban ne
mertülyön, s- ne veszszon.

Olvasd Kempis Tamást. lib. 1. c.
23. 24. & 26.

Negyedik nap.

Intések a Világosító Utnak Elmél-
kedéséről.

L. Arra

I.

Arra valók a következendő elmélkedések, hogy az Ertelem megvilágosíttassék, s-ez által az Akarat minden Istenes jónak gyakorlására gerjesztessék. Ezt mint hogy Kristus a minden tökéletességnek példája, s-olyan világosság, a ki felől írta szent János: *Qua illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.* Joan. I. v. 9. A'melly megvilágosít minden e világra jövő embert.

Azért Kristus élének megtestesüléséül fogva szenvedésig való részéről szoktak lenni az Elmélkedések.

II. Első fundamentuma azoknak a Kristus országáról való Elmélkedés. Abban Kristus mint király; ennek az ő követése lelki harcz, sok, és erős ellenség ellen.

III. Az el-múlt harmad napi sötét után, szabados éggel, s-világossággal élhet.

IV. Végfágoz s-vidamb gondolatokban mulatozhat az édes, és szerelme-
tes

tes JESUS élete tünakiról. A' magános lelki szám vétel lehet a Kristus követéséről, s-akkorabéli cselekedetéről. A' végre egy ilyen fohászokodásokkal élhet: Oh édes JESUS, ki vagy te? ki vagyok én? melly különbözök te, s-én éltünkben, és erkölcsünkben, cselekedetünkben? akarok töled tanulni, hogy szelid, és alázatos szívű legyek. Meg akarom tagadni magamat, fel venni a te keresztedet, s-követni tégedet. Luc. 9. v. 23.

Első Elmélkedés.

A' Kristus Országáról.

I.

Először gondolly egy olyan királyt, a kit az egész kereszténység választott; ki mind észszel, mind vitézséggel mindene-
ket

ket meg halad: ki erkölcsében kegyes, szelid, nyájas; egy szóval minden királyi Isten adta ajándékokkal telyes. Másodszor gondold, hogy ez a király uralkodásának egy néhány esztendeit békefegyben töltvén, az ő népe szí-
nét, s-előb kelő rendét egybe hirtet-
tetve mint valami ország gyű-
lésbe imígyen szól nekik: El va-
gyon végezve nálam, Hiveim, a
Török, és más pogányok ellen
hadat indítani, és azokat a Krisztus
könnyű igája alá hajtani; valaki
közülletek a ki azt jóvallyá, ké-
szüllyün velem, s-mellém hadba:
azon forsa léfzen, a melly nekem;
azon lova, fegyvere; azon ruhája,
étele, itala; azon ágya. Az mún-
ka, s-farattságban, vigyázásokban,
veszedelmekben: én a ki, első lé-
szek; ti engem kövessetek, után-
nam jöjjetek. Valami nyereségem
léfzen, valamenyi várasokat, tar-
to-

tományokat, birodalmokat bir-
tokom alá hajtok, veletek közlöm;
de úgy hogy azoknak jusson több a
nyereségben, a kik én utánnam.
vitézebbül vífelték magokat.
Gondold harmadszor miként
együl egygig a kik ezt hallják, ha-
clak egy csöp nemes vér-is ben-
nek, magokat az ő királyokhoz
adgyák; élni, halni azzal készek,
s-azt mondgyák, a mit Ethaj
mond vala Dávid Királynak: *Vivit*
Dominus, & vivit Dominus meus Rex,
quoniam in quocunq; loco fueris Domine,
mi Rex, ibi erit servus tuus. 2. Reg. 15.
v. 21. El az Ur, és él az én Uram
királyom, hogy valamely helyen
léfz én Uram királyom, ot léfzen
a te szolgád. Ha ki pedig a királ-
lyal egy sorson nem akarna lenni,
s-véle hadban menni, méltán
mint esze fordult mindenektől ki
nevettetnék, csufoltatnék, meg
vettetnék. Hogy ha egy földi ki-
rály

rály azt érdemli az alatta valóitól, hogy mellette, f-érette halálra is kézzek legyenek. Mit nem érdemel mi tőlünk a mi királyunk királyok királya Krisztus? A' ki mi tőlünk semmit egyebet nem kíván, hanem a miben ő előttünk ment, és érdemünk jutalmazását; nem elmulandó földieket, hanem örökké meg maradando mennyieket ígér. Ezt az hármatot kell a következő három czikkelyben jól megfontolnunk.

II. Ha olyan király a minéműt most le-írtunk, találatnék valahol a földön, nem de mindek kezén (hogy így szóllyunk) hordoztatnéké ez? nóha micso-da a Krisztushoz képest? Azt a királyt emberek választották; az Atya felséges mindenható Isten választotta Krisztust királyfágra: *Ego autem constitutus sum Rex ab eo, super Sion montem sanctum ejus.* Psal. 2.

v. 6. En pedig királlyá rendeltetem tőle Sionon az ő szent hegyén. Amaz bölcseséggel, okossággal felyül haladna egyebeket; Krisztus maga az Atya Istennek örök bölcsesége, tud mindeneket, elmultakat, jelen valokat, jövőket. Láttya mindennek minden szükségét, minden fogyatkozását. Ha amaz kegyes, szelid vólna, olly kegyességgel, könyörületességgel tellyes Krisztus; hogy mikor csak el-gondolta is az övéinek nyomorúságát, véres veritékkel izzadott. Olly nagy, és égő szerelmű Krisztus, hogy menyországot kész vólt el-hagyni az emberért; olly bő-kezű, hogy nekünk nem csak testünket, s-az föld mindé teremtet állatit adta; hanem a maga szent Testét, s-vérét is, ételtől, s-italul nekünk ajándékozta. Olly nyájas, és barátságos Krisztus, hogy nóha igaz Isten,

Tanítványival mint valaki attya-
fiaival tárfalkodott; Sőt azok
szolgájának nevezte magát: *Ego
autem in medio vestrum sum, sicut qui
ministrat.* Luc. 27. v. 27. En pedig
ti közöttetek vagyok, mint a ki
szolgál. Olly édesfleges, szánako-
dó a szomorúakon, hogy az ő
országga vigassága: *Justitia, & pax,
& gaudium in Spiritu Sancto.* Rom. 14.
v. 17. Igasság, és bekefég, és öröm
a szent Lélekben. Hatalmas volna
az a földi király; felfleges min-
denható Krisztus, a ki mindent, a
mit akar, azt teheti. A' földi ki-
rály az ő országára vigyázva azt
szorgalmatosán el-járná, s-láto-
gatná; nem szükség hogy Krisztus
utakat járjon, a ki végetlen, s-
mindenütt jelen vagyon; nem csak
a királyok palotáján, hanem szin-
tén ugy a szegények gunyhóján,
hajlékán. Amaz hiven meg adná
fizetéseket vitézinek, de Jobbá-
gyin

gyin szedetvén azt ki. Ez semmi
adózást senkitül nem kíván; Sőt
a mi adósságinkat, mellyel tar-
tozunk az ő szent Attyának maga
szentfleges vére hullásával fizeti.
A földi király országának ugyan
valaha vége lenne; de a Krisztus-
országáról halljad mit hirdet az
Isten Angyala Gabriel: *Dabit ipsi
Dominus sedem David patris ejus, &
regnabit in domo Jacob in eternum, &
regni ejus non erit finis.* Luc. 1. v. 32.
Néki adgya az Ur Isten Davidnak
az ő Attyának székét, és országol
a Jákob házában örökké, és az ő
országának nem leszén vége. Adgy
hálát Istennek illyen királyodért,
mondván szent Pállal: *Gratias a-
gentes DEO Patri, qui dignos nos fecit in
partem sortis sanctorum in lumine, qui
eripuit nos de potestate tenebrarum, &
translulit in regnum Filij dilectionis sue.*
Col. 1. v. 12. Hálákat adván az
Atya Istennek, ki méltókká tett
min-

minket a szentek öröklégének részefülésére a világosság által, ki meg szabadított minket a főtettség hatalmából, és által vitt az ő szerelmes Fiának országában. Es azon légy, ugy szolgálj Krisztusodnak, hogy annál, s-attúl olly gráciában lehess, hogy elsőleged érdemelhess.

III. Gondold mint szerződik, s-mire czéloz Kristus az ő vitezivel? El-vagyon, ugymond, nálam végezve, hogy az én, s-a ti ellenségték ellen mennyek, s- az világ, test, ördög, és a bűnnek seregére ugy üffek, hogy azokat meggyőzve, földhöz verve, meg-szégyenítve, diadalmassan az én Atyám országában, Menyben vízfzátérjek, s-menyek. Valaki velem oda kívánczik, élyen ugy, mint én; türjön ugy mint én; vífellye magát, ugy mint én. Azt az egyet kívánom tőletek, a mit Abimelek ki-

kivánt Vitézítül: *Quod me videtis facere, citò facite.* Jud. 9. v. 48. A' mit láttok engem cselekedni, hamar azt mivellyétek. *Exemplum dedi vobis, ut quemadmodum ego feci vobis, ita & vos faciatis. Amen amen dico vobis, non est servus major Domino suo.* Joan: 13. 15. Példát adtam néktek, hogy a mint én cselekedtem, veletek, tiis ugy cselekedgyetek. Bizony bizony mondom néktek, nem nagyob a szolga az Uránál. A' te tisztod, kötelefféged azért, hogy Krisztust kövessed: az egy Kristus követésétül függ, a te minden tökelletefféged, szentléged. Az által bizonyithatod Istenedhez buzgó szeretetedet, s-vonyhatod vízföt magadhoz Istenednek szívét: mint hogy az egymás között való hasonlátosság, annya a szeretetnek. De miként követted te eddig Krisztust, hogy magadat ahoz hasonlónvá tennéd? ugyé

ugyé hogy Kríztus alázatos szí-
vü, te felsuallkodot kevély? Ugyé
hogy Kríztus Istenes igaz szeretet-
tel, te pedig ördögi irigységgel tel-
lyes? Nem félsz hogy haláloed orá-
ján azt parancsollya néked a te
királyod, a mit már régen mon-
dót a Proféta által: *In vacuum labo-
ravi (pro te) sine causa, & vanè fortitu-
dinem meam consumpsi.* Isa: 49. v. 4.
Heában munkalkodtam, ok-nél-
kül, és hívlágoson emésztettem-
megerömet. Meg lásd azért ugy
élly ez után, hogy szent Pállal
mondhasd: *Vivo autem jam non ego;
vivit verò in me Christus:* Gal. 2. v.
20. Elek pedig már nem én; él pe-
dig én bennem a Kríztus.

IV. Gondold mely gazda-
gon jutalmazza Kríztus az ötet
követöket: *Qui vicerit, dabo ei sedere
mecum in throno meo, sicut & ego vici,
& sedi cum Patre meo in throno ejus.*
Apoc. 3. v. 21. A' ki győzedelmes
léfzen,

léfzen, együt ültetem az én kirá-
lyi székembe, a mint én is győze-
delmet vettem, és az én Atyám-
mal az ő királyi székébe ültetm.
*Si quis mihi ministrat, me sequatur, &
ubi ego sum, illic & minister meus erit.*
Joan: 12. v. 26. Ha ki nékem szol-
gál, engem kövessen; és ahol én
vagyok, ott léfzen az én szolgam-
is. A' földi király vagy valami
tartománnyal, vagy méltóságos-
tiszttel, király kepevel jutalmazza
hívlégét Vitézinek, magának
tartván a királyi Felséget: Kríztus
pedig minden vitézit királyokká
téli, és mind vég-nélkül való az
országá; azoknak is adhattya,
magának-is tarthattya. Oh mely
nagy, s-bóldog ezeknek a men-
nyei királyoknak az ő állapot-
tyok! ahol minden gonosztúl szá-
badok, minden jóval bővelked-
nek, a mikor az Isten színe látá-
sával boldogok. Boldog Isten!
G mit

mit nem cselekednének a világ
fiai, ha tudhatnák, s-remélhet-
nék, hogy az által királyokká le-
hetnének? hasonlóképpen semmi
munka, és fáradtság ne legyen néked
nehéz, semmi kereszt sullyos, hogy
azok által a mennyei dicsőségben
részestülhegy, s-Kristusodtúl hal-
lyad: *Vos autem estis, qui permansistis
mecum in tentationibus meis, & ego di-
spono vobis, sicut disposuit mihi Pater me-
us, ut edatis, & bibatis super mensam
meam in regno meo, & sedeatís super
thronos judicantes duodecim tribus Israël.*
Luc. 22. v. 28. Ti vattok pedig,
kik velem meg maradtatok az én
kifértetimben, én is el-rendelem
néktek, a mint el-rendelte nékem
az én Atyám az országot, hogy
egyetek, és igyatok asztalomon,
az én országomban, és üljetek a
királyi székeken, ítélvén Isráélnek
tizenkét nemzetségét. Ezekre
nézve szükség magadban el-tökél-
le-

lened hogy Kistust követed:
mondgyad azért, s-fogadgyad
Istenednek: Ime oh felséges minden-
ható Isten! Uraknak Ura, királya, én
nóha méltatlan, bizván a te segítő szent
malasztodban, magamat egészen néked
adom; és valamim vagyon, a te szent
akaratom alá vetem; fogadván a te Isteni
véghetetlen jóságod, és szűz szent Anyád, és
a te minden szenteid előtt, hogy az én
minden kedvem, minden kívánságom, s-
el-tökeltt végeztetem az, hogy (ha a te
nagyobb dicsőségedre, s-az én lelkeim üdvöf-
ségére leszen) tégedet, a mint leg jobban,
s-leg közelebb lehet, kövessék, minde-
nekben; Kereszt viselésben, szen-
vedésben, ellenkező dolgok el-
tűrésében; mind lelki belső, s-
mind testi külső szegénységben, ha
(mondom) szent Felségednek úgy
terzik, hogy engemet olyan éle-
tre válasz.

Második Elmélkedés.

*Az Isten Fiának meg-tesle-
süléséről.*

PRÆLUDIUM I.

Első Elkezdetikezfület. Szem-
eleiben tenni (ezek szent
Ignácz szavaj) az Elmélkedésre
valo dolognak historiáját, mely
ez helyen lészén: miként a tel-
lyes szent Háromság szemlélvén a
föld színén az el-fokasodot em-
beri nemzetet pokolra hullani,
az ő Istenfégenek örökké valósá-
gában végezi, hogy a második sze-
mély az ember váltságáért em-
beri természetet vegyen fel; Azért
hogy annak idejében Gábrriel Ar-
kangyal a Boldogfágos szüz Ma-
riához küldessék, rendeli.

Masodik. Egy olly helynek
képzése, az honnét mintha szem-
mel látzanék az egész föld kerek-
fége,

fége, melyet annyi külömb fél-
nemzetfégek laknak, az után eg-
gyik részén a világnak Galiléa tar-
tományában Nazaretben a Bol-
dogfágos szent szüz házikója,
hajléka.

Harmadikban. Kérem azon-
az Istent, hogy érthessem miként
lett az Isten Fia én érettem em-
berré? hogy azért ötet annál
buzgóbban szerezsem, szorgalma-
tosban kövessém.

I. Gondold mindenik szemé-
lynek ez Isteni titokbéli állapat-
tyát, s-gondold mely külömb er-
kölcstiek, s-külömb nyelvtiek az
emberek. Személyekben kik fejé-
rek, kik feketék; kik vigak, kik
szomorúak, &c. Istentelenek, bál-
ványozok, számtalanok; az, Isten
kedves népe a fidóság mindenné-
mi bünökben tórkig úszik. Mélt-
atlá volt a világ olly jotétemény-
re, még is az Atya mindenható

Isten szánván annyi sok lélek vesztét: *Cogitavit super nos cogitationes pacis, & non afflictionis.* Jerem. 29. v.

11. A' békeségnek, és nem nyomogatásnak gondolatit gondolta felőlünk. Gondolta, s-el véggezte, hogy az ő szent Fiát a világ válttságáért adgya; melyre nézve csudálkozva felkiált a szerelmes Tanítvány: *Sic DEUS dilexit mundum, ut Filium suum Unigenitum daret.* Joan. 3. 16. Ugy szeretettelsten è világot, hogy az ő egyetlenegy szülőtt Fiát adná. Vallyó nem szeretetté tégedet is akkor, á mikor annak szeretetére leg megtatlamb volnál? ha azért ő nem Angyalát, hané szent Fiát adta te éretted; te valami vagy, s- valamivel birsz, add viszont ő néki, illy nagy szeretődnek igérd az ő parancsolatinak, s- más Istenes fel tött szándékidnak tökéletes meg-tartását. Gondold az Isten követét Gábríel

Arkan-

Arkangyalt, kinek neve annyit, téfzen, mint Isten ereje, s-tanully az Istenért nehéz dolgokat is erőssen, s-álhatatosan fel vállalni, s-el viselni, bizván Istenednek segítségében. Gondold végre azt á makula- nélkül való tiszta magános életü halgatáshoz szokott, nagy imátkozó, malasztal tellyes szent szüzet; és ezeket az Isteni jószágokat szivedben ólcsad, hogy Krisztust lélekben mint egy újonnan fogadhassad.

11. Figyelmezz az Isteni személyek szavaira; azokból végy lelki tanúságokat. Az emberek, kik akkor voltak, szitkozódásban, átkozódásban, káromkodásban, hazudozásban gyönyörködtek. Hát te miben? Istenesbenné? mit azomban az Isten? az Atya ugyan mond: *Renovemus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram.* Gen. 1. v. 26. Alkossunk embert á mi

G 4

ké-

képiunkre, és hasonlatosságunkra.
 A' Fiu: *Ecce venio, in capite libri scriptum est de me, ut facerem voluntatem tuam DEUS meus, volui & legem tuam in medio cordis mei.* Psal. 39.v.9. Ihol jövök, a könyvnek summájában írva vagyok felölem, hogy a te akaratodat cselekedném; en Istennem akartam, és a te törvényed a szívem közepett. A' szent lélek Isten pedig: *In charitate perpetua dilexi te, idèò attraxi te miserans, rursumq; edificabo te, & edificaberis.* Jerem. 31.v.3. Az örök szeretettel szerettelek téged; azért vontalak téged magamhoz, könyörülvén; és ismét meg-építlek téged, és megépíttetel. Te illy szíretöidet nem szeretnéd? figyelmezz az Angyalnak a Bóldogságos szűzhöz, s ennek viszontag, és kíváltképpen az Angyal hoz mondott amaz szavaira: *Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum.* Luc. 1.38.

Ime

Imé az Ur szolgálója, legyen nékem a te igéd szerént. Es tánúld meg mint kellyen néked engedelmeskedned, mint mogadat lélekbe meg aláznod? mint a te akaratodat mindenekben Isten akaratyára biznod.

III. Tekincsd mindenik személy cselekedetét, s-azokból tanuld mit kelleslék követned, mit el-kerülnöd. Az emberek lopnak, fosztanak, predálnak, ragadoznak, ölik, vesztik egymást, s-örök vesztekre rohanva sietnek. Vessd fontban cselekedetidet, jókat, és gonoszakat, s-hihető, hogy ezek meg nyomják sokkal is amazokat. A' tellyes szent Háromság végbe viszi, a mint végezte, s-rendelte az Isten meg testesülése titkát. Meg-testesül az örök Ige, emberre léfzen a szűz Anya tiszta méhében az Isten Fia. *Semetipsum exinanivit formam servi accipiens, in simi-*

G s

litu-

litudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo. Phil. 2. v. 7. Ö magát kiüresítette, szolgáló formát, vévén-fel, az emberekhez hasonlóva lőtt, és külső ábrázattában úgy találtatott mint ember. Az a meg mérhetetlen nagy Isten, az örök Atyának fényessége, egy kisdéd szüznek méhében szorúl, rejtezik: Ki nehezszteltyen továb kicsinnek tetzeni, s-utólsó helyet tartani, a mikor a Magasság-béli Isten annyira el-rejtözik?

Az Angyal el-végezvén követtségét, vizsgálja tér, mégyen menyégben, várván ott újonnan parancsolattya az Istennek; te el végezvén egyik munkádat, ne keresi nyugovást; hanem egyik munka után másikat, mikor Istenért kell munkálkodnod. Siet az hegyes tartományra a Bóldogfágos szent szüz Isten Anyja, hogy keresztelő János az eredendő bün-

büntül meg tisztítatlék. Te mind azt, s-mind annak méhében való királyodat, mind ájtatos imadsággal, mind Istenes fátársággal úgy kövesd, hogy az Istenért Istent is, a te Istenes ájtatosságot felebarátodnak üdvösségeért kész légy el hagyni.

Harmadik Elmélkedés.

A Krisztus születéséről.

I.

A Bóldogfágos szent, és gyenge szüz nőha várandó; hogy Augustus Császár parancsolattyanak engedelmeskednék, hideg télnek alkalmatlan idejében az ő szent Jozsefével Betlehemben mégyen, más volt itt a Császárnak, s-más az Istennek az ő szándéka; más végre való rendelése. Augustust az ő nagy birodalma mutogatása, s-kincse szaporítása,

őszönözte arra, hogy a szélesvilágot be irattatná. Az Istennek örök Bölcséfege pedig tudván, mit jövendöltetet régen, hogy annak idejében Dávid magvából születetik a meg-ígert Messiás Bethlehemben: akarta annak betelylefedését, s-együtt a keresztyéni alázatosságnak, engedelmeffégnek, és szegénységnek az által fundamentumát vetni, példáját mutatni. Melly mélységesek az Isten-gődolati, s-fel-magasztaltattak az ő útaj az emberek gondolatihoz, s-útajhoz képest? tanúld magadat éppen, s-egészlen mindenekben az Isten gondviselésére bizni. Mert nem tagadhatod, hogy eddig is a te Istened Atyai, s-söt Jegyesi szível nem lett volna, s-egész éltedben ne lenne. Estvére kelve a gyenge szűz viselő Anya hidegben, és esőben juta Bethlehemben, de szállást, noha utzánként

ként keresne, s-kérne; sohul senkinél nem találván el lankatt, s-bágyatt erővel hogy meg pihenne, egy köre le üle; azomban Jófet szorgalmatoskodván az ő szűz Jegyese helyheztetésében, most egyik, s-most másik ajton zörget, szállást kérven, de nem talál: *Non erat ei locus in diversorio.* Azért meg térvén a szent szűzhöz imígyen szollott: Kedvelem, haszontalan itt minden igyekezetünk; haszontalan minden fáradságunk; szállás, hajlék keresésünk; ki kel innét a városból mennünk, s-a mely széllel bélett rongyos istálló mellet eljövénk, abban térnünk: hogy helyet a világra születendő Isten Fiának, (mellyet az embertelen emberek meg tagadnak,) a barmok adgyanak. Oh Uraknak Urá! királyok királya! neked nem lehet első világra jötödben egy születesedni szegletecskéd?

kéd? *In propria venit, & sui eum non receperunt.* Joan. I. 11. Tulajdoni-
ba jöve, és az övéi be nem fogá-
dák ötet. Ah kö, kemény szivü
Bethlehemiek! Sőt inkább én olly
minden könél keménymb aczél
szivü, ki az én szivemet á csalárd
világ s-büdös test rendetlen kíván-
ságának meg nyitottam, s-azok-
kal á latraimmal az én édes JESU-
somat lelkem Jegyessét ki tudat-
tam, s-azon cselekedetével mon-
dottam, hogy otkün legyen: Edes
JESU som! édes Istenem most ma-
gam szégyenlem az én szemtelen
gonoszságomat. Imé most éppen,
s-egélzlen néked adom magamat,
szivemet, lelkemet, minden szere-
tetemet. Nagy békével türe á
kegyes szüz ezt á Bethlemiek ke-
ményiségét, emberteleniségét; ki-
kért bihető szivében az ő szent
Fiának imigyen könyörgöt: Bo-
csácsd meg nekik, mert nem tud-
gyák

gyak mit mivelnek, mikor tégedet
Isteneket tölök ki rekesztnek. Jó
kedvel, vidám orczával megyen
az istállóban, és ott imádkozni
kezdve kezd mint egy seraphim
magában tüzesedni, s- Istenhez
valo szeretetében lángalni, és imé:
*Dum quietum silentium contineret omnia,
& nox in suo cursu medium iter haberet,
omnipotens sermo tuus de Caelo á regali-
bus sedibus venit.* Sap. 18. v. 15. Mi-
kor á csendes halgatás mindene-
ket el foglalt volna, és az éj az ő já-
rásában fél útban volna, á te min-
denható beszéded menyből á ki-
rályi székekből ki ugrék. A' szent
szüz minden sérelem és fájdalom
nélkül az ő, és az örök minden-
ható Attya Isten szent Fiát szülé
é világra. Oh ki gondolhattya-
 azt az Isteni szeretet tüzésül el-
olvado léleknek örömét? ki á
Bóldogságos szüznek, és szent
Jesefnek Isteni imádását? s-á kif-
ded-

dednek adott mind kettő csokjait, ölelgetését, s-magok teste s-lelke ajánlásit? Te oh keresztény lélek à te kész vóltodat szolgálatodat be-mutatni el ne-mulájd. Miné-mű szolgálatodat? imádságodat, ájtátatoskodásidat, halgatásidat, fáratásidat, magad meg tagadását, és à mit fogadsz, s-igirsz, azoknak be tellyesítését.

II. Tekincsd, s-nézd jól meg azt à pólyában, istálló jászlában tétetett Isteni gyönyörű kisdedet. Lásd annak az ő szeretetét, engedelmesféget, szegénységet, s-halylad példával mutató tanítalát: *Discite à me quia mitis sum, & humilis corde.* Matt: 11. v. 29. Tanúllatok tölem, mert szelid vagyok, és alázatos szivű. Mintha azt mondaná: Az örök mindenható Atya Isten à szentek fényességében nemzett engem, de most az én szüzAnyám sötét étzakán egy szor-

ros,

ros, és rongyos istállóban szület engem. En à ki három újjal fel függesztve tartom à világ kerek-ségét, itt mint magával-is jól tehetetlen, erőtlen gyermek, kezem, lábam meg pólyázva fekszem à jászolban. En, kinek lábaim sámmollya voltanak à Serafim, és kerubim Angyalok; most leg el vetetteb helyt választottam magamnak. Oh Adam gögös fiai: *Discite à me quia mitis sum, & humilis corde.* Tanúllatok tölem, mert szelid vagyok, és alázatos szivű. Imé édes Jéfusom, kegyes Mesteré ez orátúl fogva töled akarok tanulnó, s-ugy tanulnom, hogy nem szóval, hané cselekedettel mutathassam, hogy az alázatosfágot meg tanúltam. Mert ugyan-is el szenvedhetetlen szemtelenlég az, hogy ahol, s-à mikor az Isteni félség magát meg alázta; az elvetett féreg az ember fel-fualkodgyék.

gyék. Bölcs mondása ez sz: Bernárdnak.

III. Gondold mi szolgálattal vannak az ujonnan született királynak az Isten Angyali? mihent láták hogy istáilóban született az ő emberre lett Urok Istenek, annak imádására a jászolhoz sietnek, azt kívánván tőle, hogy az ő dicsőségét hirdethetnék az egész világon. Lásd kerefztyén lélek, hogy az Angyaloknak egy társaságában szóval, és példával mindenek előtt dicsőicfed.

Gabriel Arkangyal az ujonnan született király követtye az Angyalok nagy seregével útra indúl. Legyen szabad itt a siető Angyalokat meg szólítani, s tőlök kérdeni: hová, meddig, s kihez oh szent Angyalok? Talám a sídok Főpapjához? talám Augustus Császárhoz? vagy talám Cyrinus Helytartóhoz? avagy Bethlehem,

s-Jerusalem városa Irástudóihoz, Fariseusihoz? nem vélhetni hogy arra az útra, s-hogy azokhoz; mert azok dölfös kevélyék, sínár fősvények, gyöngére vágyó negédesek; kik azt az út félen siránkozó szegény gyermeket az ejjeli tapasztalható főtétben, csikorgó dörben, hideg téli üdőben nem fogják keresni. Ezeket azért félre hagyván a mennyei sereg igyenefsen a szegény eggyügyü pásztorokhoz; kiknek az ő eggyügyü alázatosságok, és fáratlágos vi-
gyázások, mások mindenek előtt ezt a gráciát érdemlette. Most látom én valónak lenni a mit Idvö-
vöztönk üdővel fog tanítani: *Confitebor tibi Pater, Domine Caeli & terre, quia abscondisti haec a sapientibus & prudentibus, & revelasti ea parvulis.* Matt. 11. v. 25. Hálát adok néked Atyám, menynek, és földnek Útra, hogy el rejtetted ezeket a
bő-

bölcséktől, és az okosoktól, és meg jelentetted azokat a kisdedeknek. Így a te Isten kedvelte alázatosságod, s-bölcs együgyűséged azt érdemli, hogy Isten mint választott eszközével veled hirdetteffe az ő dicsőségét.

Devallyon mit hallunk ezektől az ujonnan született király hirdetőitől? *Gloria in altissimis DEO, & in terra pax hominibus bonae voluntatis.* Luca 2. v. 14. Dicsőség magosságban az Istennek, és békeség a földön a jó akaratú embereknek. Az pedig a jó akaratú ember, a ki a maga akarattját meg tagadván, jár az Isten *Bonae, & beneplacenter, & perfectae.* Rom. 12. v. 2. jó, és kelleme-tes, és tekellertes akarattján. Csak az tudni illik a kinek örök békesége, szünetlő öröme; a ki a mit Isten akar, azt akarja, s-azt cselekszi; a ki az Isten akarattját tellyesíti.

I V. A' Pásztorok az Angyaloktól

laktól sem sürgettetvén, sem kényszerítettvén, minden kése-lem nélkül sietnek az istállóhoz.

Nem vár a szeretet parancsolatot; röptül, nem megyen szeretőjéhez. Ha Istenedet, s-ha magadat szereted, gyors, s-nagy kedvel fogsz üdvösséged kereséséhez: ha meg estél, kelly tel hamar; ha mikor alkalmatosságod vagy, kapj rajta; ha nincsen, keresd fel a pásztorokkal, hogy Istenhez való szeretetedet mutathassad, s-buzgón mutassad. A' pásztorok bémenvén az istállóban, s-találván a gyermeket a jászolban, azt mint igaz Istent, és Messiást áldották imádták. Oh Isten adta, szivben ontotta eleven Hit, mely a szegény, s-erőtlen kisdedben az Isteni fellegetnek hatalmát, kincset találta. Oh erős hitű pásztorok Isten hivei, kiket sem a Messiást dicsőségben váro sidoságnak erős véle-

vélekédése, sem az istálló szemete, sem szűz Anya szegényisége, sem a kisdéd Jézus erőtlensége nem idegenített, s-meg nem tartoztatott, hogy a jászolhoz sietve azon kisdédet Úroknak, Isteneknek térdre esve ne imádnák, s-ajándékoznák. Illyen eleven, s-erős hit illetne tegedet az Isteni szolgálatban.

Olvasd. Kempis Tamást 1. 2. c. 1. & 8. lib. 3. c. 37.

Otödik nap.

Első Elmélkedés.

*Krisztus környül metélkedeséről, s-
az bárom szent királyok
jövételéről.*

I.

Gondold bátorfágos szívé-
t a szűz Anyának, ki vagy
ma-

maga volt a ki környül metélte a kisdéd Jézust, vagy abban társ volt, és sz. Josefet segitette. Nem volt a szent szűz batoralamb Se-foránál, Moyses feleségénél: *Qua tulit acutissimam petram, & circumcidit praeputium filij sui.* Exod. 4. v. 25. Ki von igé éles követ, és környül metélé a fiának férifágát. Vagy ama Makabeusok könyvében dicfirt, Afzonyoknál, a kik: *Circumcebant filios suos, id: oq; trucidabantur secundum iussu regis Antiochi.* 1. Macch. 1. v. 63. Környül metelik vala az ö fiokat, meg öletnek vala az Antiohus király parancsolattya szerént. Meg febhett szive fájdalmával mivelte ezt a drága szűz Anya, s-kétfég kívül égben emelt szemmel, siralmas könyhullatással ohajtozva mondotta: *Sponsus sanguinum tu mihi.* Exod. 4. v. 25. Véreknek völegénnye vagy te nekem! Inkáb akarta volna a maga,

ga, mint szent Fia vérét ontani á
Fiát magánál inkább szerető édes-
Anyá; de mi hozzánk bűnösökhöz
valo szeretetébül látván Istennek
az ő tetzését bátor szível, maga-
kezével kész volt környül metél-
ni á kisdéd Jéfuft. Ugy te is ha-
szintén magadat szereted-is, nem
kell magadnak kedvezned; hanem
inkább azért magadat környül me-
télned szent Pál ama tanitása-
ként: *Circumcisio cordis in spiritu non
litera, cujus laus non ex hominibus, sed
ex DEO est.* Rom. 2. v. 26. A' szív-
nek környül-metélkedése á lélek-
ben, nem á bötübé vagyon, mely-
nek dicshirete nem az emberek-
tül, hanem az Istentül vagyon.
Ne pedig csak rész szerént, hanem
egészlen légyen á te környül-me-
télkedésed, elmetzvé, s-el vet-
vén töled mindent, á mi mind
külső érzékenységidben, s-mind
belső vágyodásidban, kívánságid-
ban,

ban, mind Emlekezetedben, Er-
telmedben, Akaratodban, az el-
múlando dolgoknak szeretésé-
ben, rendetlen, és nem üdvössé-
ges. Azt kívánnya Krisztus töled:
*Si manus tua, vel pes tuus scandalizat te,
abscinde eum & projice abs te.* Matt. 18.
v. 8. Ha á kezed vagy lábad meg-
botránkoztat téged, vágd el azt,
és vedd el töled. Ne is csak orákig,
maig, holnapig; hanem állandó,
s-holtodig tartó légyen á te kör-
nyül metélkedésed: könnyü ugyan
á rendetlen kívánságot termő, s-
nevelő fának ágait meg nyelni,
de nehezebb azt, á mint kívántatik
tövestül egészen ki gyökerezni.
A' szölet ha minden esztendő-
ben meg nem metzik, el vadul,
és nem gyümölcsöt, szölet hoz,
hanem haszontalan szölet veszföt
nevel. Söt kívántatik, hogy nem
csak magadtól lett környül me-
télkedésed, hanem ha mikor má-
stól

stúl is léfzen, bekével türjed, szenvedgyed; kiváltképpen Elöl jároidtúl, kik lelkeddel bánnak, s rudgyák mi nélkül hasznosb néked lenned: nem is léfzen az nehezetre, ha meg-gondolod hogy a bújján növő gonosságidat idején el nem metzed, vagy metzeted rolad, a pokol tüze táplálására nevelkednek benned: *Bonum tibi est ad vitam ingredi debilem vel claudum, quam duas manus vel duos pedes habentem mitti in ignem aeternum.* Matt. 18. v. 9. Jobb néked az életre bemened bennán, vagy sántán, hogy sem két kezed, vagy két lábad lévén az örök tüzre vettedned. Az Isten szerelme, s a pokol félelme legyen késed környülmetéldétre.

II. Kövesd azokat az Istenes jókat, mellyekre az a környülmetéldett Isteni kisdéd tanított téged, maga vérével irván azokat elődben,

Első

Első az Alázatosság, melyben az a kisdéd egész életének minden részeiben fellyebb fellyebb ment; mert aláb ereszkedett. Születésekor szolgál szémélyt vett magára; környül metéldésekör bünös szémélyét viselte; mivel a környül metéldés jele, pecsetye, béllyege volt az eredendő bünben fogantatott embernek. Követed-è te, oh bünös ember? ennek a te éretted bünhödö kisdédnek alázatosságát? talám abban, hogy mikor magadban felsualkodott kevély vagy, külső képpen alázatosnak akar sz tetzenni? vagy mikor bünökkel tellyes rakva, ártatlannak kíván sz láttatni? dicsekedvén azokban a máséban, Istentül vett dolgokban, mintha azokat nem is mástól vetted volna?

Második Istenes jóság, az Engedelmeség. Törvény alá nem

H 2

volt,

volt, nem is lehetett vetve az Isten Fia, mint leg főbb törvény szerző; még is nem csak ki nem vette magát a környül metélkedés súlyos, nehéz fájdalmas törvényéből; hanem azt a mi büneinkért büntetésére fel vállalta; már akkor bétöltvén cselekedettel, a mit az után szóval tanított, mondván: *Nolite putare, quoniam veni solvere legem, aut Prophetas, non veni solvere, sed adimplere, amen quippe dico vobis, donec transeat coelum & terra, jota unum, aut unus apex non prateribit a lege, donec omnia fiant.* Matt. 5. v. 17. Ne véllyétek hogy a törvényt jöttem fel bontani, vagy a Profétákat; nem jöttem fel bontani, hanem bétölteni: mert bizony mondom néktek, mig el-múlik az ég, és a föld, egy bötü, vagy egy pont el nem múlik a törvényből, mig nem mindenek meg léznek. Te pedig hányszor vonyogatod, mentege-

ted

ted magadát az Isten, s-az Anya-szentegyház parancsolati, s-à keresztényi ájtatóságnak szabott rendi meg tartásátul? melytül függ a te istenes előmeneteled, és az Isten malasztyának a földön, s-dicsőségének a más világon bővleges el nyérése.

Harmadik Istenes jószág, a Békeséges türéssel tellyes szeretet, s-szeretettel tellyes bekeséges türés; mellyel az Isten Fia mi érettünk szentléges vérét ontotta. A'töb kisdedek eléb a kés élet nem érzik, mig azzal meg nem merzetnek, sebhednek: Kristus pedig mint Isteni mindent-tudó Bölcsesség annak fájdalmát, sebet még Annnya méhében-létekor is altaltatta, s-érezte, s-még-is arra a fájdalmas seb felvételre tudva magát adta, s-maga szent vérét, akkor mint reggeli áldozatul az emberek büneiért, estejül pedig

H 3

a ma-

à magas kerézfán egy csöppig ki ontatva be-mutatta. Oh édes JESUS! vérek Völegénye, ha vér, vérhez vonszon, ne légyen olly csöp vér bennem, à kit töled szánnyak, és ha vért vért kívánnál, éretted ki ne oncsak.

III. Az három szent királyok nap kéletről csillag után jönnek Jerusalemben, s-nem tekintvén Heródes király neheztellését, nagy bátran kérdezik: *Ubi est, qui natus est Rex Judeorum?* Matt. 2.v.2. Hol vagyon à ki született à Sidók királlyá? Es értvén az Irástudóktul, s-más Bölcslektül, hogy: *In Bethlehem Juda.* Juda Bethlemben, oda fietnek, s-ott találván az újonnan született kisdedet, aján dékokat mutatnak bé, s-adnak néki. Ki ne csudállyá itt Istennek az ő csudálatos rendelését? az Isten válaszott népe, ki à megígért Messiást annyi üdötül fogva ohajtva

ohajtva kívánta, kívánva várta, Bethlehemhez, Krístus az igaz Messiás születése helyéhez olly közel lévén, à megszűnven jött Bölcsleknek, Mágusoknak mutattya az helyt az hová közülök csak egy sem téfzi be à külsőbön is lábat, hogy à menyei királyt fel keresné, üdvözlené. Ellenben pedig az három mágusok, nóha pogányok, hol csillag, hol Bárlaam profétálása után házokat, felelégeket, gyermekeket, tartományokat, minden sajttyokat örömeft el hagyván, fagylaló télben, csikorgó dérben, esőben, hóban, hofszú, nehéz utat járva, senkivel nem gondolván, keresik, kérdezik az újonnan született Sidók királyát, mind addig nem is nyugosznak, miglen azt fel talállyák. Ugy már akkor be tellyesedett, à mit az után Krístus szóval tanított: *Multi ab oriente & occidente venient, &*

recumbent cum Abraham, & Isaac, & Jacob in regno Celorum, filij autem regni ejicientur in tenebras exteriores. Matt. 8. v. 11. Sokan jönnek napkeletről, és napnyugatról, és letelepednek Abrahámmal, és Isáakkal, és Jákóbbal mennyeknek országában: az ország fiai pedig ki vettetnek a külső fetétségre. Azért légy buzgó az Isteni szolgálatban: *Tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam.* Apoc. 3. 11. Tartsd meg, a mid vagy, hogy senki el ne vegye koronádat. Hogy ne talántán mint Judás helyébe Mátyás, Saul helyében Dávid választott, úgy más náladnál jobb ne vegye el helyedet. Kövesd nagy kedvel az hitnek, isteni sugarlásoknak, az emberi okosságoknak, lelki Tanítodnak csillagát, oktatását. Ne térj se jobbra, se balra; ne tarcs sem a test, sem ördög elődben gördítendő nehézségtől;

tül; ne mond ama túnya restel: *Leo est in via, & leona in itineribus.* Prov. 26. 13. Oroszlány vagy az úton, és nőstényoroszlány az útakon. Bátran által kell efféléken menned, egyébaránt: *Qui timent pruinam, irruet super eos nix.* Job 6. 16. A' kik az hoharmattól félnek, hó esik azokra.

IV. Meny-bé a Mágusokkal a Bethlehemi istállóba, és a gyermeket az Annyával (mint hogy JESUS, és Mária együtt szokott lenni) fel-találván, imádgjad Istenedet, áldgyad Istened szüz Annyát. Lásd miként meg veti a világi pompát ez a Mennyei király. Hidd-el, hogy ez a kisdéd az ő szegénységében mindeneknél gazdagabb; az ő maga meg alázásában mindennél nagyob, fel-fégesb; az ő ujonnan világra lett kisdédtségében Istennek örök Igéje.

Mutasd be te-is a Mágusokkal az ujonnan született királynak ajándékodat, az igaz isteni szertetet aranyát. Es mint hogy: *Probatio dilectionis, exhibitio est operis*. A'szeretetet proba köve a cselekedet, a minémű cselekedeted, olyan aranyad. Finum arany, nem rézzel egyveles, ha az egy Istenért, lélekért, nem együtt a viláért, testért-is cselekedted.

Mutasd be tömjényedet, áitatos reggeli, estvéli, mindenkor imádságodat, a mint Krisztusod kívánnya mondván: *oportet semper orare, & non deficere*. Luc. 18. v. 1. Szükség mindenkor imádkozni, és meg nem szünni. Hogy a te szived más dolgaid, beszédid között-is Istened legyen elmélkedésben.

Mutasd be Myrrhádat testi, lelki keserűségedet, külső szenvedésidet, neki ajánlyad. Jó a temjén

temjén a mirrával, jó az imádság, valamint a böjtel, és adakozással; úgy a békeféges türessel, testi lanyargatással. Mellyet példáz Salomon szerelem énekében amaverfel: *Quae est ista quae ascendit per desertum, sicut virgula sumi ex aromatibus myrrhae & thuris, & universi pulveris pigmentarii*. Cant. 3. 6. Kicsoda ez, a ki fel jő a pusztából, mint a myrra, és temjén, és a patikáros minden fűszerfzámi pora füstének veszfzötskéje? A' sziv tüzén ég a temjén a myrrával, abban vagyon illatozása mindennemű isteni jófágnak.

Otöd nap.

Második Elmélkedés.

A' Krisztus Templomban vitéléről.

H 6

I. A'

I.

A Boldogfájos szűz Isten Anya negyven napot töltvén a Bethlehemi istállóban, olly nagy kedvel foglalatoskodott. Fiahoz való minden Anyai gondviselésben, hogy a világiakról éppen el-felelkezvén, a negyven nap egynek tetzenék előtte. Olly gyönyörűsége vagyon a magánossan való életnek, s abban Krisztussal való társalkodásnak. Még is te oh gondatlan ember! a világ dorbézoló szabadosi gonosz társaságát üződ, kedvelled, s abban mulatva gyönyörködöl! Negyven nap el telve Jerusalemba megyen a Boldog szűz Anya, egy pár galambot szegények ajándékát mutatván-bé Fiáért a Templomban, s-kérvén a Papok imádságát meg-tisztulásáért. Oh minden fejér hónál tisztább drága szent szűz! nem de te vagy az, a kiről Salo-

Salomonnál énekelte a menyeyi Jegyes: *Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te.* Cant. 4. v. 7. Mindenestül szép vagy én szeretöm, és makula nincs benned? Tiszta cselekedettel, tiszta beszéddel, tiszta gondolattal, tiszta mindennel: mi szükséged a tisztulásra? *Mulier*, úgy mond a Törvény szerző *si suscepto semine peperit masculum, immunda erit septem diebus.* Levit. 12. v. 2. Az Aszszony állat ha magot fogadván, férfiat szül, tisztátalan legyen hét napig. De te férfit mag nélkül szüzen szülted a te szent Lélektől fogantatott sz: Fiadat Jést. Hova tehát a Papok imádsága a te tisztulásodért? *Verè ó beata Virgo, verè non habes causam, nec tibi opus est purificatione, sed numquid Filio tuo opus erat Circumcisione? esto inter mulieres tanquam una earum, nam & Filius tuus sic est in numero peccatorum.* S. Bern. Ser. 3. de

3. de Purif: Bizonyára oh Bóldog szent szűz (ugymond sz: Bernárd:) nincsen semmi okod, nincsen semmi szükséged a tisztulásra; de valyon volt e szüksége a te szent. Fiadnak a környül metélkedésre bűnösök bellyegzésére? Légy azért te is a több Afzszonyok között, mint azoknak egyike; mint hogy a te szent Fiad is úgy vólt a bűnösök között. Látván ez csupa tisztaságnak, s-eggyüt mélyléges alázatosságnak eleven példáját, oh bűnös ember! utáld a te kevélységedet; szerezd a tiszta szívet. Hogy ha vétekből ésvén lelkedet moeskoltd; légy azon. hogy hamar penitencziát tartván, abból ki tisztítsd.

II. Nézd, és halgasd miként az Isten fia mutatya bé magát, s-mit mond sz: Attyának: Örök mindenható Isten tekincs a te Fiad orcájára. Imé én, a ki veled egy

ter-

természetben, egyenlő Istenfében, csupán csak a te sz: akaratod tetzéséből, s-az emberi nemzethez való szeretetről vettem fel az emberi természetet, néked magamat egészlen áldozom. *Sacrificium, & oblationem noluiſti, aures autem perſeſtiſti mihi, holocauſtum, & pro peccato non poſtuláſti, tunc dixi: Ecce venio.* Pf: 39. v. 7. Áldoz atot, és ajándékot nem akartál, a füleimet pedig el-készítetted nékem, egészen égő, és bűnért való áldozatot nem kívántál, akkor mondek: ihol jövök. Imjövök, jövök szerelmes Atyám, hogy magamat földig meg alázzam, s-engedelmes légyek mind halálig, a kereszt haláláig. Leheté oly minden ércz-nél keményenb szív, melyet ennek a szív-lopó kisdednek méz nél édesb szavaj meg ne lágyítsanak? Nem de igasság szerént neked-is víszontag testedet, lelkedet,

kedet, mindenedet illy téged szerető Jéfusodnak kell adnod, ajánlanod, áldozatul be mutatnod? és annak kedvéért minden fáradságot fel vállalnod? szegénységet, kissebfséget, gyalázatot, szív szorongatást, keferültséget, nyávalyát, betegséget békével szenuedned? úgy hogy szent Dáviddal mint, Isten szíve szerént való férfival igasság szerént mondhaszad: *Paratum cor meum, DEUS, paratum cor meum.* Pf. 56.8. Kész az én szívem, Isten, kész az én szíven.

III. Lásd mint siet à Templomban à szent Vén Simeon, halálához közel-lévén, siet eleiben menni Krisztusnak, à ki magát Eletnek mondotta. Lásd miként terdre esvén Simeon az szűz Anya öléből vészi ölében à néki nyujtott drága Kisdedet; minémű nagy örömeből való édes könnyei hullanak, s-orczáján folynak

az

az Isten áldotta öreg embernek; mint cokolgattya ez amannak lábacskaít, kezecskéit? minémű méltó tisztelettel à gyermekben, imádgya, áldgya, magasztallya. Istenét? Lásd ísmég ellenben, mely kegyes szemeit fordíttya, s-függeszti ez à gyönyörű Alak sz. Simeonra; mely szerelmes tekintettel áltál hattya lelkét; mely vigasságnak melegségével olvasztya szívet? el annyira, hogy à szent mind à világot, s-mind è világi életet meg ünván, fel kiáltsón: *Nunc dimittis servum tuum Domine, secundum verbum tuum in pace; quia viderunt oculi mei salutare tuum.* Luc. 2.29. Most bociátod el Uram à te szolgádat à te igéd szerént békességben: mert látrák az én szemeim à te üdvözítődöt. Mintha mondaná: Im kezemben tartom az igaz életet, azért semminémű haláltúl nem félek. Nem félek sem.

semmi harcztól, nem az ördög semmi kétfertésétől, mert kezembem a békefég, kezembem a győzedelem. Es így egy kevés vartatva ki mulék ez árnyék világból szent Simeon istenessen, a mint. Niceforus lib. 1. c. 12. bizonyította: Szentül holt meg Szent Simeon; mert élteben igaz, és Isten felő volt a mint a sz: irás állattya: *Qui timet Dominum nihil negligit.* Eccles. 7. v. 19. A' ki az Istent féli, semmit el nem mulat. Es ohajtva várván az Isráel Vigasztalóját, imádkozott nem csak a maga, hanem együtt az egész emberi nemzet üdvösségéért: *Et Spiritus sanctus erat in eo.* Afzent lélek volt ő benne, mint szokott illendő hajlékában. Ha te is bódog kimúlásodat várod, jót cselekedgyél, s a gonoszt fussad, s-tavoztassad.

IV. Annyi ezer, s-meg ezer mind Jerusalemben, s-mind más

helyekben lakós asziszonyok közül csak egyetlen egy találkozik, ki a sz. lélek sugarlásából Krisztust meg-ismérven, hirdetné; s-mint igaz Isten, és ember Fiát dicsoítané; mellyet érdemlet Istentől az ő Istenes tökéletes maga viselésével, szent életével: *Erat viduus usque ad annos octoginta quatuor, que non discedebat de templo, jejunijs, & observationibus serviens nocte ac die.* Luc. 2. v. 27. Ez özvegy vala nyolczvan négy esztendeig, ki el nem távozik vala a Templomból böjtölésekkel szolgálván éjjel és nappal. Ugyan is az akkori világ csudája volt, hogy a fidoság szokásán kívül egy olyan vérebenforró ifjú asziszony életének világjában az özvegy életet választaná, és minden testi gyönyörűségnek férfinai szível ellene mondván, maga testét sanyarú böjtöléssel, és szüntelen könyörgéssel egész

egész nyolozvan négy esztendeig fárasztaná, bággyasztaná, sanyargatná. Oh melly dicshiretes Isten f-ember előtt kedves embernek nem mint a nádszál minden szeltül ide, s-tova hajladozni; hanem mint a mozdulhatatlan kőszál állandóul az egyszer el kezdett Istennes jóban meg maradni; attul sem jóval, sem gonoszszal el nem vonatni, hanem annyi ezer, s-meg ezer száma nélkül való szentMartyrokkal a testnek utolsó csöp vér ontásáig, fött halálíg ellene állani, s-az ellen tufakodni.

Otödik nap.

Harmadik Elmélkedés.

Az Apró szentekről, és Krisztusnak Egyiptumban szaladásáról, s-onnét hazajában visszsa jöveteléről.

I. He-

I.

Herodes videns, quoniam illus effect à Magis, iratus est valdè. Matt. 2. v. 16. Heródes látván, hogy meg csufoltatott volna a Mágusoktól, igen meg haraguék. Minnek okáért közölvén Tanácsival a dólgot, azt végzi hogy a kisdedet még böcsőjében meg fójtassa; és hogy valamiként az el rejtetve, titkoltatva meg ne maradgyon ez életben, az egész országában minden két esztendős, és annál utób született gyermekeket, kogy egyig a föld határol el törölyenek, meg öllyenek, fejek vesztések alatt paracsollja. A' mely istentelen vér szopó dühös kegyetlenfégre birta, s-vitte Heródest az ördögi irigység, nem szenvedén magán kívül senkit e földön királykodni. Helyessen szent Ambros Doctor in Apolog. David. c. 3. Nagy szélvésztaadást szoktak

tak a rendetlen kívánságok magokkal hozni, támasztani; melytől a testnek veszedelmes tengerében evező lélek ide, s-tova hányattatik. Ki szenvedgye zabolátlan gonosz indulatit, mellyek veszélyben szokták hozni a lelket? Es mint hogy fötül árad a viz; mind az Udvari főrendek, mind a Fő-papok, mind az Irás, és Törvény tudók helyén hagyák Heródes istentelen végezését a mint az Evangelista bizonyította: *Herodes Rex turbatus est, & omnis Hierosolyma cum illo.* Matt. 2. 3. Heródes király meg háborodék, és egész Jerusaleem véle. Es ímég: *Defuncti sunt enim, qui querebant animam pueri.* Ibid. v. 20. Mert meghóltak a kik keresik vala égyermek lelkét. Oly hatható ereje a köffégnél a király példájának: *Ubi pervenit verbum Jonæ ad Regem Ninive, surrexit de solio suo, & abiecit vestimen-*

tum

tum suum a se, & indutus est sacco, & sedit in cinere. Jonæ 3. v. 6. Ahol eljuta az ige a Ninivei királyhoz, felkele az ő királyi székéből, és leveté magáról az ő ruházattyát, és sákba öltözék, és a hamuba üle. Es leg ottan az egész Városiak követék királyokat. Boldisár király, a Jerusalemi Templom arany, és ezüst szentelt edényit részegségében közönséges vendégfögre fordítván megfertözeteté; és ímé a nép elei a királyt követvén, azt mondgya az irás: *Siberunt in eis Rex, & Optimates ejus.* Dan. 5. 3. Ivának azokból a király és az ő Főemberi. Nabukodonosor hogy alatta valóit az ő Bálvány képe imádására vehesse: *Congregat Satrapas, Magistratus, & Judices. Duces, & Tyrannos, & Praefectos, omnesq; Principes regionum.* Dan. 3. v. 2. Egybe gyűjti a Vitézeket, Törvénytevőket, a Birákat, a Hadnagyokat, és Urakat,

kat, és a Tisztartókat, és a tartományoknak minden Fejedelmet. Tudván bizonynyal, hogy azoknak példáját látván, követi a köffég. Meg lárd azért ha mások birodalmad alatt vannak, hogy fedhetetlen életed légyen: mert nincs ártalmasb, és veszedelmesb a Gondvilelők bűnénél, mely miatt mind magok, s mind alattok valók egyaránt vesznek.

II. *Ecce Angelus Domini apparuit in somnis Joseph dicens: Surge & accipe puerum, & matrem ejus, & fuge in Aegyptum, & esto ibi, usque dum dicam tibi.* Matt. 2.v. 13. Imé az Ur Angyala megjelenék Józsefnek álmában, módván: kelly fel, és vedd a gyermeket, s az Annát, és Egyiptusba fuss, és légy ott, a mig meg mondom néked. Ez parancsolattya érkezék Istentül az Angyal által sz. Józsefnek, vagy mi helyen Jerusalemből Názáretben haza érkezék, a mint

erről

erről elmélkedik szent Bonaventura lib. de Vit. Christi c. 12. Vagy haza érkezése után első, vagy második etzakának idején. Erven a parancsolatot sz: József *Con-surgens accepit puerum, & Matrem ejus nocte, & secessit in Aegyptum.* Ibid. 14. felkelvén vevé a gyermeket, s az annát éjjel, és el méne Egyiptusban. Egy leg kisseb szóval sem menti magát, hanem siet az ő legyessé kamarájához, s oda bé menvén, vagy el szenderedve nyugodni, vagy ájtatosan vigyázni láttya Fia mellett az szüz Annát, s az Angyal szavait beszéli neki. Alig mondhatá ki azokat sz. József, sietve fel kél; s a kisedet álmából tel költi az édes Annaya, a siránczó kisedet könnyhullatásit, szaporitván anyai szánakodó könnyhullatásival. Akkor jutván észében Simeon meg jövendölt szívét által verő hegyestőre, azt gondol-

I

dol-

dollya első csapásának : mind-
azon által ezen szókkal: *Ecce An-
cilla Domini, fiat mihi secundum verbum
tuum.* Luc. 1. 38. Imé az Ur szol-
galója, légyen nékem a te igéd
szerént; útra készül. Mit mivelsz?
hová készülsz oh gyenge szűz
Anyá? elégfeges lélsz-e a te
tizenöt esztendő erőtlen gyenge
korodban annak az alkalmatlan-
nehéz útnak végben vitelére?
Mészse Egyiptus Názárethez, s-
innét te oda fél etzakának idején
akarsz indulni? bár csak holna-
pra halasztanád indulásodat:
mert az etzáka az úton járóknak
nem csak alkalmatlan, nehéz, ha-
nem veszedelmes-is. Mit fognak
mondani ezen mint egy el szöké-
sedről, a kik tegnapi haza érke-
zésedben tégedet köszöntöttek, ha
illy hertelen s-véletlen, s-tőlök el
búcsúzatlan mégy-el? ki léssen
csak házikódnak-is őrizője? kire
bizod

bizod kevés házi eszközödet? &
gondold hová sietsz menni? tud-
ni illik a vad, és embertelen em-
berekhez. Ha a te Fiad a magáé-
ban jöven, a magái ötet be nem
fogadták, mit cselekedeznek az
idegenek? ha ismerőinél, hogy
már jó akaróinál nem volt helye a
Vendég fogadóban; hanem szál-
lása volt a rongyos istálló, vetett
ágya a jászol; mit várhat az isme-
retlenektől? s-azoktól is, bálvá-
nyozó pogányoktól? meg fejtí,
s-meg veti a sz. szűz mind ezeket,
s-töb efféléket rövid szóval mond-
ván: *Ecce Ancilla Domini, fiat mihi se-
cundum verbum tuum.* Imé az Isten
szolgálója legyen nékem a te igéd
szerént. Azon egy értelemben
volt szent Annyával a kised Jé-
sus; kinek mint való Istennek nó-
ha kezében, s-hatalmában volna.
Heródes mind élte, mind holtá;
szüleit mindazonáltal az Egyip-
tusba

tusba valo menésre ízgatta. Böl-
dog Isten! oly kész Krisztus engedni
az Angyalnak, Ura szolgájának,
Teremtője teremtetett állatjának,
s-az Angyalok királynéja Józsefnek;
s-te neheztelsz Előtted jároídnak
szavát fogadnod, s-azoknak en-
gedned? Ah tanúld iteletedet, s-
akaratomat Előttedjáróídnak iteleri,
s-akarattyához szabni, engedel-
meskedvén azoknak tégedet jóra
tanításokban. Tanúld á te nagy
szerető Krisztusodat viszonít szeret-
ni, ki azt az Egyiptomi számkive-
tést azért vette fel, s-azért szen-
vedte, hogy te éretted láttatnék
már akkor mindent jó kedvel,
tudva, kész akarva, ugyan kíván-
va el-szenvedni. Tanully te is
Krisztusodtól á lelkek üdvösségéért
fáradozni, ki már kisdéd korában
vonván magához az igaz Isten-
ísméretire á Pogányokat, bé tel-
lyesítette á mi felőle volt jöven-
dölve:

dölve: *Ecce Dominus ascendet super
nubem levem, & ingreditur Aegyptum,
& commovebuntur simulacra Aegypti á
facie ejus. Isa. 19. 1.* Imé az Úr fel-
jö á könnyü felyhőben, és Egyip-
tusba megyen, és meg háborod-
nak az Egyiptus bálványi az ő
színe előtt.

III. Krisztus már Egyiptusban
menvén, ugyan csak véghez viszi
á vér szopó Heródes az ő isten-
telen végezését, mert: *mittens oc-
cidit omnes pueros, qui erant in Bethle-
hem, & in omnibus finibus ejus á bimatu,
& infra. Matt. 2. 16.* Elküldvén,
meg ölé mind á gyermekeket, kik
Betlehemben, és annak minden
határiban valának két eszendő-
lőktől fogva, és aláb. Világ kez-
detétől fogva hallatlan kegyetlen-
ség, tyrannusság! egyéb Tyran-
nusok az öregek, hatalmasok ellen
dühhöködtek, kegyetlénkedtek, kik-
kel néha egyvelesen romlottak á

dek-is ; de Heródesnek az ő felgyulatt dühösségének égő lobogó tüze másként meg nem ölthetik, hanem az ártatlanok ki ontatott vére folyamával, arradálával, a kik semmi ártalmára nem lehetnének, s-à kiktől nem is félhetett. De az Istennek az ő meg-foghatatlan csudálatos gondviselése é nagy gonoszból nagyobb jót hozott ki, Heródes dühössége tüze-ben, olvasztván, fowasztván, vervén, fimitván, koronákat a tőle meg ölettetett ártatlan kisdedeknek. Bóldog bisedek ! kiktől a mikor még nyelvekkel nem lehetett, vérek ki ontásával kiáltották, s-vallották meg Kristust. Az ő annyoknak méhéből első ki jövedelek volt az ő örök bóldog-ságra bé menetelek. A' Vitézek-től, inkább poroszólktól kegyetlen hohérok-tól erővel ragadtattak ki az annyok öléből, és az Isten An-

gyali-

gyalitul tettek Abrahám kebelében. Harcz, és viadalom nélkül győzedelmet, s-diadalmat, vésznek, és a győzelemmel az örök bóldog-lág meg hervadhatatlan koronáját magok sem tudgyák, mint nyerik-el. Azok é földön esztendőnként való tiszteltetel, Mennyégben szünetlen örömmel vigadoznak, örvendeznek, a mikor Heródes é földön meg vetetik, s-pokolban örök kinokkal gyötrettetik. Igy a mindenható Istennek örök Bölcselése, és nagy jóvólta a tövissekről szólót, a bójtorjánokról fügét szokott, s-az ordito oroszlány szájából édes-mézet szedni. A'te keferüségidben, nyomorúságidban, nyávalyáidban, vesd a te Uradban, Istenedben remenségedet, bizodalmaidat, s-magadban fogod érzened, hogy keferüségid örömré válnak, a mint sz. Pál tanította.

hogy : *Diligentibus DEUM omnia cooperantur in bonum.* Rom. 8. 28. Az Istent szeretőknek mindenek jóra szolgálnak.

I V. Hét, vagy nyolcz esztendeig lévén Egyiptusban : *Ecce Angelus Domini apparuit in somnis Joseph in Aegypto dicens : Surge & accipe puerum & matrem ejus, & vade in terram Israel.* Matt. 2. 20. Imé az Ur Annyala meg jelenék Jófesnek álmában, mondván : kelly fel, és vedd a gyermeket, és az anyját, és meny Isráel földébe. A' mi bú nem tudó gyermeki életünknek ideje leg vigaságosb szokott lenni ; Krisztusnak élete kezdete is keserű volt, és a kereszt szüntelen viselése. Azt bizonyították az ő születése környitl állásinak sok alkalmatlansági, fogyatkozásai, környülméletkedése, keserves fájdalmi, Heródes üldözési, s-azok előtt való bujdoklása, bujdosási, nehéz

uta-

utazási ; neveltetésében szegénysége ; édes Anyja nyomorúságin való szánakodási, az Egyiptom béliék szemmel látott bálványozási, Egyiptusból fátárságos megteréte, s- abban nyolcz esztendőserőtlen kisdéd nehéz utazási. Mennyi más nyomorúsági nem voltak azon viszáza terésében ? s-az után ? immár az Isráel földé határába érkezvén gondollya vala, hogy Judéán által igyeneffen Názaretbe menne, a mikor gonosz Attya Heródes helyett nem jobb fia Arkelaus uralkodván, ettül féltében nehéz utakon kellett bujdoklani, nagyot kerülni, Egy szóvala kisdéd JESUS mindenütt minden nyomorúságoknak tel tétetett, czéllyá láttatott lenni. Innét gondold, hogy te reád is esik a mit szent Iób mondott : *Militia est vita hominis super terram.* Job. 7. 1. Vitézkedés az ember élete a földön.

I 5

Es

Es az-is, a mit a nemzetek Docto-
ra szent Pál tanított: *Omnes qui pie
volunt vivere in Christo IESU, persecu-
tionem patientur.* 2. Timot. 3. 12. Min-
nyájan a kik ájtatosan akarnak
élni a Krisztus Jésusban, üldözést
szendednek.

Olvasd Kempis Tamást 1. 3. c.
23. 32.

Hatod nap.

Első Elmélkedés.

*Krisztus harminczadik észten-
désig magánosan való
életéről.*

I.

Gondold ennek a fokáig való
magános életnek az okát:
Harmincz észtenőt töltött Kri-
stus az ő leendő szenvedéséről va-
lo

lo gondolkodásiban: azzal tanít-
van téged, miként semmihez nem
kell gondatlan, készületlen, haba-
hurján kezdened; hanem minden
cselekedetednek a végét előre-
meg kell jól gondolnod, s úgy
ahoz kezdened. El-várja Krisztus
a predikállásra alkalmasb har-
minczadik észtenéjét; el várja
míg keréztelő János fel nővén,
hirdesse a Messiás eljövetelét: mint
hogy jób, s illendőb mástól mint
magától hirdettetni, dicéértetni.
Bűnösök modgyára meg akart
üdvöztönk kereszteskedni: mert
tudta jól, hogy minden, és iste-
nes az álatatoság fundamento-
ma. A' pusztában menvén Jébus,
negyven napot böjtöléssel, imád-
kozással, alutlan vigyázással töl-
tött; tanítván maga eleven pél-
dájával, hogy mivel minden a mi
nékünk jönkra vagy, onnét fel-
lyül a világosság Attyátul száll
alá,

alá, attúl kell azt kérnünk; kíváltképpen mikor dologhoz kezdünk: egész harmincz esztendő koráig, alig mutatta magát Idvőzítőnk, hanem az el-mulván: *Fecit initium signorum JESUS in Cana Galilææ, & manifestavit gloriam suam.* Joan. 2. 11. Cselekedé Jésus a csuda tételeknek kezdetit a Galileaj kánában, és meg jelenté az ő dicsőségét. *Quousq; dissimulas, quasi infirmus aliquis, vel insipiens lates in populo, qui virtus es, & sapientia DEI?* D. Bern. Ser. 1. de Epiph. Meddig vagy mintha nem is volnál, Kérdisz: Bernárd, s-mint-ha magaddal sem bírnál? meddig lappangasz, s-kerülöd az embereket, mint valami eszelős az eszeeket, a ki a mindenható Isten ereje, és bölcsesége vagy? tudta jól ez az Isten örök Bölcsesége Krisztus már fogantatása első szempilantásakor, mit kellene, s-mit nem cselekedni; mit szollani, mit hal-

gatni,

gatni, s-tudta mind a jövőndöket. tégedet illet ez illyé magános élet, s-tégedet akart maga példájával arra tanítani, hogy éléb jól meg gondold, mit kellyen cselekedned; ne hertelenkedgyél dolgaidban, hanem magadban meg fozd, minnek előtte fel adgyad. Eléb jól meg gondold minden dolgaidnak környül állásit, idejét, helyét, czelyát, végét, ha Isten tisztessé- gére, s-lelked üdvösségére való-e a mit akarsz cselekedni? kezdeni? mert sokan meg bánták, de későn hábahurjafágokat. Minek okáért fiát Salomont imigyen intette halálos ágyából az ő Attya Dávid: *ut intelligas Universa quæ facis, & quocunq; te verteris.* 3. Reg. 2. v. 4. Hogy ércsed mind a miket cselekeszel, és valahová fordulsz. Ieremiás Proféta pedig azon kér mindeneket: *State super vias, & videte, & interrogate de semitis antiquis, quæ sit via bona,*

&

& ambulate in ea, & invenietis refrigerium animabus vestris. Jer. 6. 16. Al-lyatok az utakon, és lássátok meg, és kérdezkedgyetek a régi öfve-nyekről, mellyik légyen a jó út, és azon járjatok, és nyugodalmat találtok a ti lelkeiteknek.

II. Krisztus hármincz eszten-döt töltött magános életben, s-csak hármat az emberek oktatá-sában; hogy te annak példáján- tanulva gondolnál ugyan fele-barátod lelkével, s-ennek üdvö-zítésével; de éléb, és sokkal inkább a magadéval. Krisztus fogantatá-sa- kor mint öröktől fogva az előtt, s-az urán véghetetlen böl-cséségű, és szentlégyű, ezekben sem nevelkedhetett, sem öregbedhe-tett, s-még-is nevelkedetnek, s-öregbedetnek lenni mondatik: azért tudni illik, hogy azoknak napról napra, hova továb nagyob jelenfégit mutatta. Te pedig mind bölcse-

bölcséségben, s-mind szentlégyben olly csekély vagy, kiben a valónál több leendő férhet. Azért vala-mint hogy üdövel minden órá-ban-nevelkedel; ugy a bölcséség-ben, nem világiban (mely az Isten előtt merő bolondfág) hanem az Isteni bölcséségben kellene nevel-kedned. Tanuld azért abban ma-gadat meg ismérned: tanuld a mit hited tudnod kíván, tanuld jól meg a mi a te állapotodat, s-tisztedet Istenessen illeti: tanuld meg, melly szépnak kell lenni, a kitül minden szépség; mely ke-gyes, és kegyelmes, de együtt mely igaz, és kemény kezii az Ur Isten, a mint a Proféta által dicse-kedik: *In hoc gloriatur qui gloriatur, scire, & nôsse me, quia ego sum Dominus, qui facio misericordiam, & judicium, & justitiam in terra, hæc enim placent mihi, dicit Dominus.* Jerem. 9. 24. Ebben dicsekedgyék a ki dicsekedik, hogy tud,

tud, és ísmér engem; hogy én vagyok az Ur, ki irgalmasfágot cselekezem, és ítéletet, és igazságot a földön; mert ezek tetzenek nékem, vgymond az Ur. Visgáld-meg te mint viselted eddig magadat a te Elmékedésidben, és más féle áitatóskodásidban? mint a te lelki csendesfégedben? mint az Isten mindekori jelenvólta emlékezetében? mellyek legjobb eszközök az Isteni bölcseség meg találására.

A' most említett bölcseség mellett nevelkedned kellene az Isteni jószágokban, jószágos cselekedetekben, az Isten nagyob malasztja nyelésében; parancsolati tökéletes meg tartásiban, az emberekkel való dicfiretes jó példa adó társolkodásodban. Sz: Pál Apostól nóha az harmadik égbé ragadtatott, nóha a több Apostoloknál többet mind cselekedett, s-mind szenvedett,

det, még is azt mondgya magáról: *Fratres ego me non arbitror comprehendi; unum autem, quæ quidem retro sunt, obliviscens, ad ea verò, quæ sunt priora, extendens me ipsum, ad destinatum persequor, ad bravium supernæ vocationis DEI, in Christo JESU.* Philip. 3. v. 13. Atyámfiai nem vélem hogy én meg-fogtam volna; egyre nézek pedig; a mellyek hátam megett vannak, el felejtván; azokra pedig a mellyek elől vannak, ki terjesztván magamat a fel rétetett célhoz sietek az Istennek menyei hivatallyának jutalmára, a Krisztus JESUS által. Sokat kell addig még néked mind igyekezned, s-mind cselekedned, miglen Krisztusod amaz intéstét bé teljesítheted. *Estote perfecti sicut Pater vester Cælestis perfectus est.* Matt. 5. 48. Legyetek tökéletesek, mint a ti menyei Atyátok-is tökéletes. Talám a lelki első buzgótságban
meg

meg hültél, az Istenes jóban elő nem menvén, rák módon hátra mentél, az előbbi okádásra tér-
tél?

III. Krisztus harmincz esztendeig az egy alázatosfágon kívül semmi más csudát nem tett. Egyszer ugyan ki nyilatkoztatta bölcsefégét, bölcsen felelvén a Doktorok kérdészkedésére; egyébkor pedig olly titokban akart lenni, hogy maga állapattyát sem akarta az egy Boldogságos szűz Anyán, sz. Józsefen, és kereftelő Jánoson kívül senkinek tudni. Nem járt, s-nem tanult soha a Jerusálemi hires Akademiában, Iskolában. El járt gyakorta a Templomban, az hol mádságait végezvén, viszsza ment házához. Onnét lön hogy mikor predikálni kezdene, mondanák az emberek álmélkodva: *Quomodo hic literas scit, cum non didicerit?* Joan. 7. 15. Miképpen tud

tud ez irást, holott nem tanulta? Sőt a maga rokoni: *Exierunt tenere eum, dicebant enim, quoniam in furorem versus est.* Mar. 3. 21. ki menének, hogy meg fognák ötét, mert azt mondgyák vala, hogy meg dühött. Ah mely távul vagy te az illyen alázatos halgatástúl, s-magad titkolásátúl. Mint érzed, ha ki tégedet tudományodról, vagy más talentomidről kedved szerént, nem böcsüll? melly szapora szabad nyelved a magad dicfíretében? azt tudnád talam ki fakadna oldaladon, ha a mit meg gondoltál, mindgyárt ki nem mondhatnád. Nem ugy Krisztus, ki nóha bölcseféggel, malasztal, minden Istenes jóval, és csudatévő erővel tellyes, még-is harmincz esztendeig magánossan halgatott. *O humilitas virtus Christi quantum confundis superbiam nostre vanitatis! parum aliquid scio, vel magis aliquid scire mihi*

videor, & jam silere non possum, impru-
denter me, aut impudenter ingerens, aut
ostentans promptus ad loquendum, velox
ad docendum, tardus ad audiendum. S-
 Bern. Ser. I. de Epiph. Oh Kri-
 stusnak az ő mélyléges nagy alá-
 zatossága, mint meg szégyenited
 a mi hívősgos fel fualkodásunkat!
 én ha valami keveset tudok, vagy
 talám azt is csak magamnak hi-
 zelkedvén láttató tudni, már nem
 halgathatok; hanem hányom-
 vetem, s-mutagatom magamat,
 kész a szollásra, gyors a tanításra,
 nehéz az halgatásra, úgy mond
 az édes beszédű Doctör szent Ber-
 nárd. Annak felette mint hogy
 abban a szegény házban sem szol-
 ga, sem szolgáló; maga a felséges
 mindenható Istennek áldott szent
 Fia JESUS, a ki minden el-verett
 tisztet magára vett, az házat ki-
 söprötte, a deszka darabkákat
 szedegette, egy helyre rakogatta,
 és

és minden kézi munkában,
 mellyel élő kenyereket kerefték,
 sz. Jósefet hiven segítettette; a mint
 csufolván ötöt mondgyák vala-
 ezent felöle azon városbéliék.
Nonne hic est faber, filius Mariae? Marc.
 6. 3. Nem ez é az ács, az Maria-
 fia? Vallyon mit gondoltak a
 szent Angyalok? mikor láttak a
 deszka gyalulásban, fa vágásban
 fáratfággosan foglalatoskodni,
 azt, a ki kezdetben a Mennyet, és
 földet egy szóval fundálta? mikor
 látnák, hogy maga vállán útzán-
 ként vinné haza, a ki vélek mi
 munkát tétetett, és hogy ezektől
 amaz mint közönséges asztalos-
 Inas úgy tartatnék, s-néha talám
 keményeb szóval-is az házból ki-
 igazítatnék? kettfég kívül álmél-
 kodván azonn az Angyalok fel-
 kiáltottak, *verè tu es DEUS abscon-*
ditus, DEUS Israël Salvator. Isa. 45.
 v. 15. Bizonyára te el-rejtett Isten
 vagy,

vagy, Izraélnek üdvözítő Istene. Vallyon micfoda alacson állapot, minémü leg elvetetteb tiszt léssen ez után, oh ember! nem néked való? hozzád illendő? mikor az Isten magát ennyire meg alázta, hogy inkább sem alázhatta.

IV. Krisztus az ő magános életében nem csak az alázatosságra tanít tégedet, hanem a tökéletes engedelmeslégre is; mert arról vagyons meg-írva: *Erat subditus illis.* Luc. 2. v. 51. Engedelmes valának. Gondold, s fontold jól meg, minémü mindenre kész engedelmeslég volt abban, a kinek mint Uroknak alkotojoknak mindenek engednek? Tekincsd annak környül állásit. Mert ki volt az, a ki engedet? a véghetetlen, és meg mérhetetlen Isten. Kinek engedet? egy szegény ácsnak, Jófesnek. Miben engedet? minden szolgálai munkában. Mi módon

don engedet? nagy kedven, buzgón, s szübeli örömmel; mert nincsen semmi olly el-vetett, mellyet, drágává nem téssen az engedelmeslég. Mi okért engedet? hogy te tanulnál engedni Istenednek, Elötted járóidnak, lelki tanítoidnak. Ezek egy értelmek, s egy akarattyok alá vesd a te értelmeket, s akaratodat, mind azért, hogy az Isten, embernek így engedet, s mind pedig azért, hogy az engedelmeslég olly Istenes jó, és jószágos cselekedet: *Qua ceteras virtutes animo inserit, in eoq, custodit.* Melly, a mint mondgya szent Gergely, az Istenes több jószágot az ember lelkében plántállyá, fel neveli, virágoztattya, gyümölcsözteti. Oh engedetlen Adám baigatag fia! minémü szégyenetekre léssen valaha, hogy attul az Isten bölcseségétül annyiszor elötökben adatott, s maga példájában mutat-

tatott szent engedelmefféget meg
nem tanulhattátok, mert feles-
kedvén nem akartátok.

Hatod nap.

Második Elmélkedés.

*A két Hadi-fejedelem Kristus, és
Lucifer Zászlóiról.*

I.

A Pokolbéli Hadi-fejedelem
Lucifer az ő füstös, és tüzes
székében ül Babylonnál (a mely
szó zúrzavarodást tézen, mint
hogy az Istentelenben semmi rend,
hanem örök iszonyúság lakik, és
iszonyú zúrzavar uralkodik) Or-
czája annak undok, utálatos,
iszonyú, rettenetes; hogy az em-
bert csak egy tekintetével is meg-
ölhetné. Hatalma s-ereje oly na-
gy:

gy: *Ut non sit super terram potestas, quæ
comparetur ei, qui factus est, ut nullum
timeret.* Job. 41. 24. Nincs a föl-
dön hatalom, mely hozzája ha-
sonló legyen; ki, ugy teremtetett;
hogy senkitül ne félne, még a
szentektül is. Alnok mesterfége,
mellyet annyi üdörtül fogva (már
majd hat ezer esztendeje) ezerni
ezer próbával tanult. Gyülöflége
az emberre oly föben járo halá-
los, hogy: *Tanquam leo rugiens cir-
cuit, querens quem devoret.* 1. Petr.
5. v. 8. Mint az ordító oroszlány
körtül jár, keresvén a kit el-nyel-
lyen. Valamint az oroszlány az
egész juhót husostúl, csontostúl,
bőröstül el nyeli, ugy a pokolbéli
ellenség a lelket testestül kívánván
el-nyelni, igyekezik vesztetni. Ki
vólna, a ki magát illy kegyetlen-
Urnak, rettenetes Tyrannusnak
kész akarva szolgálatyára adná?
Zászlója alá irattatná? kiváltkép-

K

pen

pen ha ötet ama szörnyüfégekre kötelezné, kényszeritené? Tagadd-meg a te Istenedet, Teremtődet; támadgy a te Idvözítő JEsusod ellen; és azt, s-annak zárlóját elhagyván, az én zárlóm alatt, a bünöknek nehéz utain kövess engemet. En te néked egy szempillantásig való gyönyörtséget ígerek; de te a miatt egész életed napjaiban nem lélsz lelkedben nyugodalmas, és ez élet után nem lesz örökké pokol tűzében foglalt, s-kinlódni. El mulandó világi tisztet szerzek néked, de a mely örök gyalazatra esik te néked. Gazdagsággal itt bővelélsz, kevés esztendőig; de a más világon örökké fogsz szükölködni. O vakmerő balgatagság, ördögnél ilyen fizetésért szolgálnod, tudván azt, hogy a ki ördögnek szolgál, kinnal fizet neki!

Minck okáért a nek még eszete-
teken

teken vagytok: *Resistite Diabolo, & fugiet a vobis.* Jacob. 4. 7. Ellene álljatok az ördögnek, és el futótetek.

II. Luciper az ő zárlója alatt való társait seregeffen küldi a világra, azt hagyván nekik, hogy senkinek, semmi tudóban, semmi helyen lévőknek ne kedvezzenek, ne engedgyenek; hanem mindeket mindenütt késértsenek. Reárohannak azért a mezőben a Vitézre; a karban a Szerzetesre; az erdőben a Remetére; az óltáron a Míse-mondo Papra; Paradicsomban Evára; azt pedig szünetlen, éjjel, nappal tűzik. Nincs semmi olly istenes szent cselekedet, melyben az ördög magát avatni ne akarja. Teli a világ mindenütt megvetett törrel, mert minden: *Quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitæ.* I. Joan. 2. v. 16. Valami
K 2 è vi-

pen ha ötet ama szörnyűségek-
kötelezné, kényszeritené? Tagadd-
meg a te Istenedet, Teremtődét;
támadgy a te Idvöztető JEsusod el-
len; és azt, s annak zászlóját el-
hagyván, az én zászlóm alatt, a
bűnöknek nehéz utain kövess én-
gemet. En te néked egy szempil-
lantásig való gyönyörtiséget ígi-
rek; de te a miatt egész életednek
napjaiban nem lélszsz lelkedben
nyugodalmas; és ez élet után ve-
lem örökké pokol tüzében fogsz
égni, s kinlódni. El mulandó vi-
lági tisztet szerzek néked, de a
mely örök gyalazatodra esik te-
néked. Gazdagsággal itt bőves-
lélszsz, kevés esztendőig; de a
más világon örökké fogsz szüköl-
ködni. O vakmerő balgatagság,
ördögnél ilyen fizetésért szolgál-
ni, tudván azt, hogy a ki ördög-
nek szolgál, kinnal fizet neki!

Minck okáért a kik még esze-
teken

teken vagytok: *Resistite Diabolo, & fugiet à vobis.* Jacob. 4. 7. Ellene-
álljatok az ördögnek, és el fut-
töletek.

II. Luciper az ő zászlója alatt
való társait seregeffen küldi a vi-
lágra, azt hagyván nekik, hogy
senkinek, semmi tidőben, semmi
helyen lévőeknek ne kedvezzenek,
ne engedgyenek; hanem minde-
neket mindenütt késértsenek. Reá-
rohannak azért a mezőben a Vi-
tézre; a karban a Szerzetesre; az
erdőben a Remetére; az óltáron
a Míse-mondo Papra; Paradísom-
ban Evára; azt pedig szüntelen,
éjjel, nappal üzik. Nincs semmi
olly istenes szent cselekedet, me-
lyben az ördög magát avatni ne
akarja. Teli a világ mindenütt
meg vetett törrel, mert minden:
Quod est in mundo, concupiscentia carnis
est, & concupiscentia oculorum, & super-
bia vita. 1. Joan. 2. v. 16. Valami
K 2 é vi-

è világon vagyon, à test Kiván-
fága, és à szemek kívánfága, és
az élet kevélysége. Első, és leg főb
igyekezete à gonosz ellenfégnak
az, hogy emberben fel gyujtsa à
gazdaglág kívánását, és az által
nyisson utat mindennémü isten-
telenfégre. A' gazdagulás kívá-
násából származik az harag, ál-
noklág, hirtzegés, hamissan eskü-
vés, igazlágatlanlág, az elme nem
nyughatása, à szegényeken valo
könyörületlenség, az imádko-
zásban valo unalom, és kedvet-
lenlenség; A gyűjtött kincsből, s-
szerzett gazdaglágból száрма-
zik à kevélység; à szin mutatas,
nagyra vágyódás, másoknak meg
vetése, irigylég, mások szerencséje
bánása, maga iteletének kemény-
sége; akarattyának meg átalako-
dása, és engedetlenlége. Egy szó-
val; à kincs bővelkedéséből à száj-
iz gyönyörködtetése, gyakor-
ha-

ha nem mindennapi mértékletlen
vendégeskedések, és ezekből à
testi vétkekben való rút esetek;
mellyek à titok kevélységnek bün-
tetési.

Akarod-é ez elődben vetett,
tört el-kerülned? jozonan vi-
gyázz, s-bánnnyad, hogy eddig
azokat olly kevéssé kerüted: veld
az ilyen ártalmas vad fának à
gyökerére fejszedet, vágd ki, ha
mi bújja kívánfági szivedben à
gazdaglágnek; és à szegény JE-
SUSod példájára, veld-ki az el-
múlándoknak rendetlen üzését:
*Radix enim omnium malorum est cupi-
ditas.* Timot. 6. 10. Mert minden
gonosságoknak gyökere à kíván-
fág.

III. Jerualemnél, (mely an-
nyit téfszen mint békeség látása)
áll JESUS, mivel ő, à ki adgya az
ötet követőknek lelki csendes bé-
keségeket. Nem is valami rejtek;

hanem széles, téres, világos helyé,
mezőben áll JESUS; á mint az
ötet követők nem keresnek rejte-
ket, világosságnak fiai lévén;
nyilván cselekednek, á mit csele-
kesznek. Nem valami fö-szédítő,
meredek, magas, hanem szép ala-
cson, téres helyen JESUS, kész
mindeneket barátságosan magá-
hoz bocsátani, bizodalmasan
magával beszélni.

Erkölcére nézve szerelmetes,
személyében ékes, mely á csilla-
gok fényességét á virágok ékeffé-
gét, minden teremtetett állat szép-
ségét meg haladgya, á mint á
menyei Jegyes azt leírván mond-
gya méltán: *Ecce tu pulcher es, Dile-
cte mi, & decorus.* Cant. 1. 15. Imé
te szép vagy, én szerelmesem, és
ékes. Ki ne kívánnyon ilyen urat
szólgálni?

Hallyad minémű, minden-
méznél édesb szókkal hijon ma-
gához

gához mindeneket az édes JE-
SUS: *Venite ad me omnes, qui laboratis
& onerati estis, & ego reficiam vos: tol-
lite jugum meum super vos, & discite á
me, quia mitis sum, & humilis corde, &
invenietis requiem animabus vestris; ju-
gum enim meum suave est, & onus meum
leve.* Matt: 11. 28. Jöjjetek hoz-
zám minnyájan á kik munkál-
kodtok, és terhelve vagytok, és én
meg nyugotlak titeket; vegyétek
reátok az én igámat, és tanulja-
tok tőlem; mert szelid vagyok,
és alázatos szívű, és nyugodalmat
találtok lelkeiteknek; mert az én
igám gyönyörűleges, és az én
terhem könnyű. Mint ha azt mon-
daná: én á ki tégedet, oh ember!
teremtettelek; én széles á vilá-
got á te hasznodra, gyönyörűsé-
gedre; sőt az angyali nemes lel-
ket-is szólgálatodra rendeltem.
Mikor te magadat az ördög rab-
ságában ejtetted, én á ki magam

véremen tégedet ki-váltottalak,
 f-életemmel fizettem sarczodat.
 En te néked á magam élő testét,
 mennyei dicsőség zálogját adtam
 ételül, f-véremet italul: mind
 ezekért csak azt az egyet kívá-
 nom tőled, hogy az én parancso-
 latim után járván velem örökké
 uralkodgyál. Leheté azért hogy
 engem el hagyván ilyen jó Ura-
 dat, inkább holtig valo barátodat,
 á te halálos ellenségednek, á po-
 kolbéli ördögnek el-viselhetes-
 len nehéz szolgálattját vállal-
 szad? ilyen hívségre esküttel-é
 nekem keresztfégedbe? azt ér-
 demlené ugyan á te pártosságod,
 hogy méltán tőlem meg, és el-
 vettetnél. De térj-meg, Oh el té-
 velyedett juh! veszett ember: *Re-
 vertere Sunamitis.* Cant. 6. 12. Térj-
 meg, térj meg Sunamitis. *Mert: omni
 qui venit ad me, non eijciam eum foras.*

Joan.

Joan. 6. 37. Minden á ki én hoz-
 zámjö, ki nem vetem.

IV. Mit kellyen annak clele-
 kedni, á ki á kereszt záslója alatt
 akar vitézkedni? jelenti Kristus-
 ama szokkal: *Qui vult post me venire,
 abneget semetipsum, & tollat crucem su-
 am quotidie, & sequatur me.* Luc. 9. 23.
 Ha ki utánnam akarjöni, tagad-
 gya meg magát, és vegye fel az ő
 keresztét minden nap, és kövessen
 engem. Mindenek előtt szükfé-
 ges, hogy az el-múlando világi
 dolgoknak mód nélkül való ki-
 vánlágát meg tagadgya, és azzal
 egy szempillantásban á minden
 gonosznak gyökerét magából
 gyökereztül ki vágja. A' ki sze-
 gényiség szerető, eggyügyü, tiszta,
 és józan életü; mert á torkosság-
 hoz, has-hizlaláshoz, f-á testi
 gyönyörűségekhez pénznek elege
 kívántatik. Ugyan is az ollyan sze-
 gény nyugott elmével nagyon, á

K 5

kit

kit nem sérteget a gazdagfág tö-
viffe. Istenében bízok, mikor a
világiak-nélkül szükölködik. Bév
kezű az adományra, mikor a sze-
gényeknek, Templomoknak ki-
vántatik. Vig magában Istenéhez
lévén támaszkodva, mikor vala-
mi szerencsétlenség talállya; éh-
séget, szomnyúságot, szegénysé-
get, s más szükfőget békével tűr.
Maga forrával, ha meg vetett kif-
seblőge-is, meg elégszik; meg vet-
vén kész akarva a pénz; mely-
nélkül nem igen adatik a nagy
böcsület, és tisztetlet. Nagy bo-
szúságokat-is könnyen el-nyél, és
ha kűtől feddettetik, meg köszőni,
jó néven vész. Kedves jele, az, hol
kelletik halgatni, s-magát meg
vonni. Ez a maga meg tagadása
embernek iga ugyan; de kegyes-
terh, de könnyű. Bátorfág kíván-
tatik hozzá. El kerülhetetlen-
szükfőge ennek az ember maga
meg

meg tagadásának: *Qui enim volue-
rit animam suam salvam facere, perdet
illam, & qui perdiderit animam suam,
propter me, salvam faciet eam. Luc. 9.
24.* Mert a ki lelkét meg akarja
tartani, el veszti azt, és a ki lelkét
el veszti érettem, meg tartya
azt.

Min siránkoznak (de késő) ha-
szontalan a kárhozottak? *Quid no-
bis profuit superbia? aut divitiarum ja-
ctantia quid contulit nobis? transferunt
omnia illa tanquam umbra, & tanquam
nuncius precurrens. Sap. 5. 8.* Mit
használt nekünk a kevélység? vagy
a gazdagfágokkal valo kéréde-
kenség mit hozott nekünk? el-
multak mind azok mint az árny-
ék, és mint a sietve futó követ.
Válaszd most okossan, a mit az
Itélő Biró széke előtt lévén ákar-
nál, hogy választottál volna: *Ab-
stine* tagad meg magadat: *Sustine,*
vedd fel a te keresztedet; kövesd
K 6 a te

à te előted járó JESUfodat. Ez háromtúl függ az egész szent Evangelium minden tanitása.

Hatod nap.

Harmadik Elmélkedés.

Krisztusnak prédikállásakori életéről.

I.

MInémű volt Krisztusnak ez élete? 1. Alázatos; szegények kenyeres társok kívánt lenni. Tanítványival együtt élt, mint azoknak szolgálók. Valami dicőségeseznek látszott az emberek előtt, azt kerülte annyira, hogy csuda tételeit-is titkolná mikor lehetne, magát meg vetette, szent Attya dicsőségét kérte. 2. Szegény volt mint hogy alamisnával élt

élt Krisztus: *Ego autem mendicus sum, & pauper.* Psal. 39. 18. En pedig koldus vagyok, és szegény; A' mint volta-képpen szól vala szent Dávid képében. Az ő puha vetett ágya, à száraz föld. Ruházattya alávalo; magának lemihháza, à mint maga bizonyította mondván: *Vulpes foveas habent, & volucres Caeli nidos, filius autem hominis non habet, ubi caput reclinet.* Luc. 9. 58. A' rókáknak lyukok vagy on, és az égi madaraknak fészkek, az ember fiának pedig nincs, ahová le hajtsa à fejét. 3. Endedelmes, A' világi Tiszteknek-is; *Reddite módván: Quae sunt Caesaris, Caesari, & quae sunt DEI, DEO.* Matt. 22. 22. Adgyátok meg à mi à Császáré, à Császárnak, és à mi az Istené, az Istenék. Es az ő mennyei örök mindenható szentféges Attyának, à kinek szent neve dicsőretire akarta lenni, valamit cselekednék, valamit szól,

fzöllana, valamit gondolna: *Ego que placita sunt ei, facio semper.* Joan. 8. 29. En a mik néki kedvesek, azokat cselekefzem mindenkör. 2. Makula-nelkül valo tisztta, egészlen Istenes jó példa-adó, a ki-ben taplója sem vólt a bűnnek, Ertelmét az ő szent Attya szine látására. Akarattyát annak szeretéleire függészttette. Szavaiban semmi éretlen; látásában semmi rendetlen; személlye, s-maga viselése szemérmes; asztala mértékletes: *Inspice.* Oh keresztény lélek, *& fac secundum exemplar.* Exod. 25. 40. Nézd meg, és a példa szerént cselekedgyél.

I I. Minémü tanítása Kristusnak, s-minémü prédikállása? 1. Faratlagos, nehéz. Hidegben, melegben, hóban, esőben, éhen, szomnyúvan, városokban, falukon, utzákon, kapukon, pusztákon, földön, vizen. Mind ezeket s-

ez-

ezerfzer többeket, nehezebbeket, örömeft cselekedett, szenvedett Isten a te üdvösségedért, s-hát te viszont mit Istenedért? 2. Közönséges, s-mindenekkel köz, és hasznos. A' bűnösöket, mint el tévelyedett juhokat vizsgálta hitta, s-vezette a jó Pásztor aklában a penitencia által. Az igazakat nagyob szentségre gerjesztette intvén: *Estote perfecti sicut & Pater vester Cælestis perfectus est.* Matt. 5. 48. Legyetek tökéletesek mint a ti Mennyei Atyátok is tekéletes. Mindenekben minden akart lenni; ély te hasonló buzgosággal, és olly kedves áldozatot mutatál-bé az által Istenednek, a mellynél kedvesb nem lehet. 3. Magos, és nem könnyen fogható csudálatos értelmü: annak a szájából, s-szavai értelméből: bódógok a szegények, szelidek, békeségesek, nyomorultak: bódógok a kik

a kik öldözést szenvednek, s azért öldözöjöknek, ellenfégeknek jót kívánnak : keresztyén nével dicsekedel ? illy formán bizonyísd azt erkölcsel, cselekedettel. 4. Imádkozással, s elmélkedéssel tellyes ; napokat prédikálva, éjjeket imádkozva töltött : Sőt más külső cselekedeti közt-is nyugodott, szível, lélekkel, értelemmel, akarattal sz. Attyában ; néked ellenben imádságodban-is hol jár, s bujdosik elméd ? 5. Számtalan csudákkal bizonyítattott. ördögöket tűzött ki, betegeket gyógyított, éhezöket meg elégitett halottakat támasztott mind lelki, mind testi uj életre ; a mint Lázárt, szent Mátét, Magdólnát, s többeket : *Pertransijt* úgy mond az Irás, *benefaciendo, & sanando omnes oppressos à Diabolo.* Aét. 10. 38. Szélllyel járt, jól tévén, és meg gyógyítván mindeneneket, a kik az ördög-

dögtil le nyomattatva valának. Ah hányszor tett illyen jót veled a te orvosod, JESUSod, a ki lelki, nem csak betegségedből gyógyított, hanem halálodból fel támasztott ?

III. Mit szenvedett Krisztus ez három esztendő alatt ? mely nagy kedven, s édesden társalkodott, bajlódott az ő tudatlan erkölcsü Tanítványival : azzal tanítván, élő példáján a békeséges tñrést, mellyet az után akart halgatoinak fejekben verni szent Pál Apostol. *Alter alterius onera portate, & sic adimplebitis legem Christi.* Gal. 6. v. 2. Egy más terheteket visellyétek, és úgy tellyesítitek-be a Krisztus törvényét.

IV. Mit szenvedett ellenségitül ? minémü gyalázatos szidalmakat, káromlásokat ? minémü vakmerő iétleteket a Fariseusoktól, és Irástudoktól ? *Non est hic ho-*

mo à DEO, qui Sabbathum non custodit.
Joan. 9. 16. Ez ember nem-
ltsentül való, à ki à szombatot meg
nem tartya. *Hic si Propheta esset, sciret
utique, que, & qualis est mulier, que
tangit eum.* Luc. 7. 39. Ez há Pro-
feta volna, tudná bizonyval,
kicsoda, és minémü a szony állat,
à ki ötet illeti. *Ecce homo vorax, &
potator vini, Publicanorum, & peccato-
rum amicus.* Matt. 11. 19. Imé à
zabálló ember, és à bor ivó, à Pub-
likánusok, és à bünösök baráttya.
Quid hic sic loquitur? blasphemat. Mar.
2. 7. Mit szöll ez így? káromko-
dik. *In Beelzebub principe demoniorum
eijcit demonia.* Luc. 11. 15. Belze-
bubnak az ördögök fejedelmének
általa üzi ki az ördögöket. *Nonne
benedicimus nos, quia samaritanus es tu,
& demonium habes?* Joan. 8. 48.
Nem de jól mondgyuk-é mi, hogy
Samaritánus vagy te, és ördögöd
vagyon? Illy nevekkal kelle ne-
vezni,

vezni, illy titulufokkal kelle illet-
ni, söt illetleniteni à magosság-
béli Isten Fiát JESUST? de nem
elég lön illy kissebseges, és gyalá-
zatos szitkot, átkot szorni reá, s-
ellene; hanem az ellene fondor-
kodó Fariseusok dühössége ötet,
hol meg kövezni, hol magos hely-
ről nyaka szakattára le-taszítani,
hol más féle kegyetlen halállal
akarta, s-igyekezte, öletni, vesz-
tetni. Néha álnokúl azon vól-
tak, hogy ötet szavaiban meg fog-
hatnák, és az által mint halálra-
valót világi Magistratus kezében
adhatnák. Mint viselte mind eze-
ket, s-mind ezekben magát Kri-
stus? fegyvert kapot-é? s-miné-
müt? az ő minden fegyvere völt
az ő állandó szelidsége, kiváltkép-
pen valo kegyessége, el hihetet-
len igaz szerelme, fárathatatlan
Atyai szép intési, tanítása, és à jó-
téteményekre, s-csuda tételekre,
ki

ki terjetted keze. Oh nagy tü-
hető Istenek sz. Fia, áldot JESUS!
Sőt mikor a Samaritánusok ötet
Városokból ki rekesztenék gyalá-
zatossan, mellyért azokat Tanit-
ványi tüzzel fenyegetnék: *Domine! vis, dicimus, ut ignis de Cælo de-
scendat, & consumat illos, ipse conversus
increpavit illos, dicens; nescitis cujus Spi-
ritus estis, Luc. 9. 55.* Uram áka-
rod-é, hogy mondgyuk, hogy
tűz szálljon alá az égből, és meg-
emészsze őket? és fordulván meg-
feddé őket mondván: nem tud-
gyátok ki lelkei vattok: mondott.
Vigáld meg te a te erkölcsödöt, s-
kérdézd meg magadtúl; minémű
lelkű vagy? olyan-é, a ki Krisztus-
példájára szelid, vagy inkább a vi-
lág tanítása - ként boszszu álló?
nóha mi vagy te? s-mit szenvedsz?
ezersezer, s-többször mind azoknál
többet érdemlettél.

Olvasd Kempis Tamást. lib. 3. c.
In-
25. 26. 27.

Intések a két utolsó na-
pra való.

Vége, s-czéllya é két utolsó
napnak: Embernek a szere-
tet által Istennel egyesülése.
Melyre szükleges. Elsőben mind
magadhoz, s-mind a világiakhoz
valo minden rendetlen vágyódá-
sodból ki kell magadat türesitened.
Melyre tanit Krisztus tégedet az ő
szenvédésében, és halálában; ki-
ről így szól az Apostol: *Exinan-
vit semetipsum.* Phil. 2. 7. Magát ki
türesitette. Másodszor, hogy mint
egy valami mennyei életben öl-
tözzél; melyre meg tanitnak a
következendő elmékedések.

A' magános lelkiismeret szám-
vétele lehet az Istennek szerete-
téről, s-az ember akarattyának
Isten akarattyával valo egyesti-
léséről. Példaképpen: *Non judica-*
vi

vi me scire aliquid inter vos, nisi Jesum Christum, & hunc crucifixum. 1. Cor. 2. 2. Nem ítéltém hogy tudnék valamit köztetek, hanem csak a JESUS Kristust, aztis a meg-feszítettett. *DEUS meus & omnia! volo te amare ex toto corde mi DEUS, fiat voluntas tua sicut in Caelo, & in terra, sive vivimus, sive morimur, Domini sumus.* Tégedet tellyes szivemből akarlak szeretnem édes Istenem. Legyen a te akaratod miképpen menyben, azon képpen a földön is. Vagy élünk, vagy halunk, az Uré vagyunk.

Hetedik nap.

Első Elmélkedés.

Kristusnak az ő szenvedése, és halálakor való maga-meg alázásáról, ki üresítéséről.

I. Az

I.

AZ emberi szív mentül üresb a világi szeretetől, annál tellyesb Isteni szeretettel. Ez az oka miért Kristusunk életének minden napjaiban-is ugyan; de kiváltképpen szenvedése, s-halálakor magát meg alázván, mindenektől kiüresítette. Az ő szenvedésekor kiüresítette magát minden külső értékéből, s-jovaiból: mert megfosztatott az ő barátitúl, s-jó-akaróitúl, a kiktől segitődhetett volna; azért midőn egy ítélő szék-ről, ha nem mézfárszékről, másfeka hurczoltatnék, nem volt a ki mellette, s érette csak egy szót is szólott volna. Péter ötet megtagadta, Judás el-árulta, a több Tanítványi egytül egyig el-szaladván el-hagyták ötet. Csak egyedül az ő szentséges Anyja maradt hiven mellette; de a kinek Fián való keferüfége öregbithette ugyan

ugyan sz. Fia keserűséges szive
fájdalmát; de nem könyebithet-
te. Az ő mennyei szent Attya-is
Atyai kezét láttatott tőle meg
vonni, el annyira, hogy a minde-
nektől el hagyattatott JESUS ke-
serűségében fel kiáltana: *DEUS*
DEUS meus ut quid dereliquisti me? Matt:
27. 46. En Istenem, én Istenem,
miért hattál el engem?

Meg fosztotta, ki üresítette
magát az Isten Fia minden gaz-
dagságokból, világi jókból. Mi-
kor halálakor testamentomot
tenne, egy fillyérrel sem birt;
annál inkább, sem majorházai, sem
földei, vagy más jövai nem voltak,
mellyeket szegény édes Annyá-
nak hagyhatott volna; semmi
egybe az egy lelkén, édes An-
nyán, s vékony ruháján kívül nem
volt; a lelkét szent Attyának, édes
Annyát Jánosnak, ruháját a vité-
zeknek hagyta.

Meg

Meg fosztatott, s ki üresítte-
tett minden vigasztalástól, és fe-
gitéstől, mellyet ugyan még is
várhat a beteg, kívánhat az halál-
ra vált ember. Az ő ágya a ke-
reszt; vánkossa a tövis korona;
szem fedele, s testét bé fedő gyól-
csa a maga testére fagyott vére-
árja; itala epével elegyített eczet;
a Fariseusok karomkodási, szit-
kozodási, az ő vigasztalási.

Meg fosztatott, ki üresítettett
mindenekből halálakor, s az után.
Anyja szült meztelen függött a
magos keresztfán, ki adván lelkét,
a ki az egeket ragyogó csillagok-
kal; a földet külömbféle csillagzó
virágokkal ékesítette; az okta-
lan élő állatokat szörrel, gyapjú-
val ruházta, a madarakat, s hala-
kat tollal, s hal héjjal fődözte.
Végre a mi az ő meztelen szegé-
nyiségét jelenti; halála után sem
vált koporsója más, hanem másé,
L mely-

melyben a rajta szánakodó Tanítványitúl tétetett. Oh Világ Ura látatlan szegénysége, a mindennel birónak maga mindenekből hallatlan ki üresítése! Bizonyára annak képében mondgya volt szent Jób: *Nudus egressus sum de utero matris meae, & nudus revertar illuc.* Job. 1. 21. Mezitelen jöttem az anyám méhéből, és mezitelen térek oda. A' siralmas Proféta pedig imígyen jövendölve: *Inebriaberis, atq; nudaberis.* Thren. 4. v. 21. Meg részegülsz, és meg mezitelenülsz. Melyből mit hoz ki sz. Jerónymus? halljad: *JESUS nudus, nudos querit amicos.* a mezitelen szegény JESUS magához hasonló tárlókat szeret: minthogy az egy máshoz való hasonlatosságból származik a szeretet, melyre maga Kristus tanította sz. Bernárdinust kereszten fűgtében így szolítván meg ötet: Edes Fiam! látod hogy

én

én mezitelen vagyok keresztre szegve; itt keresz, ha engemet szerez; de te-is mezitelen, és fel feszítve légy, a mint én vagyok, s így találz könnyebben engemet.

II. Ki-üresítette magát Kristus jó hire, nevéből. A' békeségnek fejedelme, a ki a menyeeiket a földiekkel meg békéltette, pártolkodó haborúság indító embernek neveztetik. *Hunc irruenimus subvertentem gentem nostram, & prohibentem tributa dare Caesari.* Luc. 23. 2. Ezt találtuk hogy fel fordította a nemzetiségünket, és meg tiltotta a Clászárnak az adót adni. A' ki mindennel jót tett, gonosz tévő a neve: *Si non esset hic malefactor, non tibi tradidissimus eum.* Joan. 18. 30. Ha ez gonosz tévő nem volna, nem adtuk volna ötet kezébe. Akarván azzal Kristust olly nyilván való gonosz tévőnek mutatni, a kinek tovább való vizsgálás sem

L 2

ki-

kivántatnék; a kit a veszendő világnak Idvöztöül, a Világ oktalán fiainak tanító Mesterül adott az Atya Isten; el hitetönek mondgyák az hitetlenek: *Recordati sumus, quia seductor ille &c.* Matt. 27. 63. Meg emlekeztünk, hogy ama hitetö, &c. Az Istenek örök Bölcsesége csufoltatik, esze fordult, bolondnák itéltetik. Az élet adó Isten Fia, ki a betegeket lábra állattya, az halottakat fel-tamasztya, a világ latrához Barrabáshoz hasonlittatik; sőt annál-is alább valónak tartatik. A' jó-tévő, f-bö-kezü Ur a magá kedvelt népétül halálra kívántatik. Mindenek egy szóval kiáltyák: *Crucifige, crucifige eum.* Luc. 23. 21. Feszítsd meg, feszítsd meg ötet. Innét annak képében panaszozkodik vala a koronás Proféta mondván: *Posuerunt adversum me mala pro bonis, & odium pro dilectione mea.* Psal. 108.

108. 5. Gonoszt tőnek ellenem a jókért, és gyűlöléget az én szereztemért. Az Isten, az a nagy hatalmú felfég, kit az Angyalok félnek, az a seregek Ura arczúl veretterik, posáztatik, kire az Angyalok kivannak tekinteni. Añak sz. haját, szakállát, szagyattyák tépik körmös kezekkel a vitézek: Cajfás azt káromkodónak kárhoztattya; a Vitézek tövissel koronázzák, s-mind Pümkösdi királyt csufolják. a Fariseusok kereszten fügten is (a mikor, ha valaha szánakodásra méltó lett volna) álnok csalárd Messiásnak kiáltyák, gúnyolják ötet. Végre a kereszt akasztó fáján hal meg két lator között mint azoknak elől járója, kalauzza fel akasztatik. Kinek mi illendöb alá írása? Hanem a mit sz. Pál irt: *Exinanivit semetipsum.* Ki üresítette magát. Ezt a szalázatos, és kissebéges ki üresített

fitést szenvedte az Isten Fia minden panaszolkodás, minden neheztelés-nélkül, lelki nagy szelidséggel, szívbeli örömmel, ezek mint eszközök által, szerezvén meg üdvösségünket. Kicsodab a ki nek annak eleven példájára nézve nehez légyen meg vettetni, szégyenítettetni? *Communicantes Christi Passionibus gaudete, ut & in revelatione glorie ejus gaudeatis exultantes. Si exprobramini in nomine Christi, beati eritis: quoniam quod est honoris glorie & virtutis DEI, & qui est ejus spiritus super vos requiescet.* 1. Pet. 4. 13. 14. A' Kristus szenvedésiben részesülvén örüllyetek, hogy az ő dicsőségének meg jelenésében-is örve dezvén vigadgyatok. Ha szidalmaznak titeket a Kristus nevéért, bódogok lesztek: mert az Istennek tilzeteleti, dicsősége, és ereje, és az ő lelke rajtatok meg-nyugszik.

III. Ki üresítette magát Kristus minden öröm, és gyönyörűségből. *Aspicientes* ugymond íz. Pál, *in auctorem fidei, & consummatorem JESUM, qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem.* Hebr. 12. 2. Nézvén az hitnek Elkezdőjére, és el vegzőjére a Jésumra, ki eleibe vévén az örömet, el-szenvedte a keresztet. *Vidimus eum*, mint egy látva bizonyította Isaiás, *& non erat aspectus, & desideravimus eum: despectum, & novissimum virorum, virum dolorum, & scientem infirmitatem.* Isa. 53. 2. & 3. Néztük ötet, és nem vala tekintete, és kívántuk ötet: a meg utáltatottat, és utólsóbbat a férfiak között, a fájdalmas fárfiat, és a nyomorúság tudót. *A planta pedis usq, ad verticem non est in eo sanitas, vulnus, & livor & plaga tumens: non est circumligata, nec curata medicamine, neq, fota oleo.* Isa. 1. 6. a lába talpától fogva tetéjeig nincs ő benne

egésfleg, és meg dagadozott kelevény, be nem kötöztetett, se orvossággal nem gyógyított, se olajjal nem lágyított. Halálra szomorú volt a Krisztus lelke: az egész teste annyira el-verettetett, rongáltatott, hogy a test a csontokról le szaggattatva darabonként függene. Az ő szentféges fejtövissel sértegettetett. Szent, nyelve epével elegyített eczettel keserítettetett. Kezei, és lábai ki mondhatatlan fájdalommal kereszthez szegesztetettek. Innét amakeserves siralma: *O vos omnes qui transitis per viam, attendite, & videte, si est dolor, sicut dolor meus, quoniam vindemiavit me, ut locutus est Dominus in die ire furoris sui?* Thren. 1. 12. Oh ti minnyájan a kik által mentek az úton, figyelmezzetek, és lássátok, ha vagyoné fájdalom, mint az én fájdalmam, mert meg szedett engem mint a szőlőt az Ur

az ő búsulása haragjának napján? Ezeket gondold, s fontold jól meg, és a testnek el-múlándó gyönyörűségét tovább nem követed; hanem öldözd. Mett ugyan-is leheté, hogy a mikor sir, kesereg Krisztus, akkor vigyorogva neveszen, kaczagjon a keresztyén lélek? leheté, hogy mikor az fájdalomaskinokat szenved, ez örömgyen, s kedvére kényessen gyönyörködgyék?

IV. Valamint a Krisztus szive ki volt üresedve a világ, és világias szerelmétül, ugy az a mi hozzánk, és sz. Attyához való szeretettel bővelkedett, tellyesedett. A' szeretet volt, mely miatt landakodott, földre esett, orcájára borúlt. A' szeretet volt, mely az ő egész testét a véres veritékkel izzasztotta, olvasztotta. A' szeretet vetette nyakában a kötelet, s kötözte karjait. A' szeretet von-

ta nyakát, s-ajakit az áruló Judás
meg csókolására. A'szeretet adott
gracziát, kegyelmet az öt meg-
tagadó Tanítványinak. A'szere-
tet kényszerítette a félíg meg-hólt
JESUST könyörgeni sz. Attyá-
nak halálos keresztre feszítő el-
lenfégiért. A'szeretet kötözte
JESUST a kö oszlophoz, az
ostoroztatta, és gyenge sz. testét
szaggattatta; az, a mi szentléges
fejét tövis koronával liggattatta,
kinoztatta. A'szeretet egy szóval,
a szeretet feszítette JESUST a ke-
reszt gerendájára, akasztófára; a
szeretet vitte halálra, s-még pedig
maga halálos ellenfégiért, tudva,
s-kész akarva felvállalt halálra.
A'mellyen álmélkodván mond-
gya szent Pál: *Vix enim pro justo quis*
moritur: nam pro bono forsitan quis au-
deat mori. Commendat autem charita-
tem suam DEUS in nobis: quoniam cum
adhuc peccatores essemus, Christus pro no-
bis

bis mortuus est. Rom. 5. 7. 8. Mert
az igazért-is alig hal meg valaki:
mert a jóért talám valaki meg-
merne halni. Ajánlya pedig az
Isten az ő szeretetét mi hozzánk:
mivel hogy még mikor bűnösök
vólnánk, Krisztus meg hólt mi éret-
tünk. Innét sz. Bernárd méltó
panaszfa: *O indurati filij Adam, quos*
non emollit tanta benignitas, tanta flam-
ma, tam ingens amoris ardor! Oh meg-
keményedett Adám fiai, kiket az
élő Isten Fia illy nagy kegyessége,
s-szeretetének sebes lángja, s-égő
tüze meg nem lágyít!

Hetedik nap.

Második Elmélkedés.

Krisztus teltámadásáról.

I.

FEl támadt Krisztus a koporsóból dicsőségesen. Mikor az a régen kívánt, s majd világ teremtetésétől fogva négy ezer esztendeig sziv szakadva várt, s ohajtott nap fel költ. Krisztus halálától fogva negyvenedik órában, a Krisztus győzedelmes lelke Limbusból ki jöve olly pompával, a minéművel soha semmi Császár nem dicselkedhetett. Környül álván ez a mennyei serege Urunk szent koporsóját, álmélkodva csudállya vala annak el tagoltatott, rongáltatott meg holt szent testét, és együtt hálaadó járulék szönte az ő Meg-váltojának olly telhetetlen szereterét, melytől visseltetvén a bűnös emberért olly keserves kinok után halált szenvedett: kinek egy csöp vére ezer világ meg váltására is bevéségetet volna, nem csak elégséges. Es
imé

imé azon szempillantásban a lélek ismét eggyesül a testtel, el-törlé a sebek helyeit, s vereségek kékjeit, és a koporsó követ meg sem mozdítva, pecsétét fel nem törve, ki kél abból a dicsőséges Idvözítő: a szent Angyalok serege az Atya Isten parancsolatából alá szállnak Menyből: *Et cum iterum introducit primogenitum in orbem terre, dicit, & adorent eum omnes Angeli DEI.* Hebr. 1. 6. Es ismét mikor be hozza az ő első szülötét a föld kerekfégére, azt mondgya: és imadgyák ötet az Istennek minden Angyali. Enkelnek egymás után az Angyalok, és az igazak lelkei annak az Izraél nagy dicsőségének: *Dominus regnavit, decorem indutus est, indutus est Dominus fortitudinem, & praeinixit se.* Psal. 92. 1. Az Ur, országlott, ékeffébe öltözött, erőffébe öltözött az Ur, és fel övedzette magát. *Cantemus*

temus Domino, glorioſe enim magnificatus eſt, equum, & aſcenſorem deſecit in mare, fortitudo mea, & laus mea Dominus, & factus eſt mihi in ſalutem, iſte DEUS meus, & glorificabo eum: DEUS Patris mei, & exaltabo eum. Dominus quaſi vir pugnator, omnipotens nomen ejus, curruſ Pharaonis, & exercitum ejus proſecit in mare: electi principes ejus ſubmerſi ſunt in mari rubro. Exod. 15. 1. Enekellyiünk az Urnak; mert dicſőfégeſſen fel magafſztaltatott; à lovat, és à rajta ülöt le vetette à tengerbe; az en erőſſégem, és dicſíretem áz Ur, és lön nékem ſzabaduláſomra, ez az én Iſtenem, és dicſőítem ötet, az én Atyám Iſtene, és fel magafſztalom ötet. Az Ur mint à hadakozó férfi, mindenható az ő neve, Faraonak ſzerkerit, és ſeregét à tengerbe vetette: az ő válogatott fejedelmi el merültek à veres tengerben. Eggyezteſd te is ezekkel à te örven-

vendezéſedet, és mond ſziveſſen: üdvöz légy ezerſzer oh Iſteni Fé-nix, melly dicſőfégeſſen támadtz fel à te halandofágod hamvából? üdvöz légy igafſágnak fényes napja, mely fel derülten keſz fel à te Szenvedéſed ſűrű felyhöéből! Udvöz légy nagy hatalmú, győzedelmes, ki meg győzvén, lábaddal tapodod à bünt, és ördögöt. Udvöz légy Szerelmes Idvözítöm, ki az én váltságomért olly böven fizetted Sarczomat. Oh nagy ſzerető Vérek Völegénye, kicſoda à ki ſzívét egéſzlen néked ne adgya? vajha az egéſz világ téged íſmérne, ſzeretne, tiſztelne!

II. Kriſtusnak az ő dicſőféges fel tamadáſa, à lelki életnek eleven példája ſz. Pál amáz tanítáſa-ként: *Quomodo Chriſtus ſurrexit à mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vite ambulemus.* Rom: 6. 4. Amint Kriſtus fel tamadott halotaiból

taiból az Atyának dicsősége által, úgy mi-is az életnek ujságában járjunk. Valamint azért szükség volt éléb Krisztusnak meghalni, s-az után fel támadván, az ő dicsőségében bé menni. Luc. 24. 29. Ugy szintén senki, lélek szerént nem élhet, ha mindennek meg nem hal, a miket a világ szeret, és a min kap a testi érzékenység. Minek okáért szükséges néked testednek minden tagjait, külső érzékenységidet, gondolatodat, vágyódásodat úgy mértekle-
ned, hogy semmi ollyban ne ereszkedgyél tudva, a mit feddésre valótt meg bannál magad valaha. Ne adgy helyt elmédben a csalárd világ szín mutatásinak, vagy más udvariságának: akaratodban semmi olly kívánságnak, mellynek nem Isten volna czéllya. Ne ragadtassál el azoktól, a mik ugyan jóknak tetzenek, de vízre, s-veszélyre

re visznek. Egyél, igyál, aludgyál; mert szükséges, s-mert Isten kívánnya azt tőled. Ugy ély, hogy mindennémű cselekedet nem a természet rendi, s-folyásából; hanem az Isten akaratya es segítő malasztjából származzék. Szükség, hogy a világnak meg halva légy, hogy mondhasd az Apostollal valóságossan: *Mihi mundus crucifixus est, & ego mundo.* Gal: 6. 14. Nékem è világ meg felzittetett, es én a világnak.

III. *Scientes quod Christus resurgens ex mortuis, jam non moritur, mors illi ultra non dominabitur, quod enim mortuus est peccato, mortuus est semel, quod autem vivit, vivit DEO. Ita & vos existimate vos mortuos quidem esse peccato, viventes autem DEO, in Christo Jesu Domino nostro.* Rom: 6. 9. Tudván, már meg nem hal, a halál ő rajta többé nem uralkodik. Mert hogy meg holt a bűnnek, egyszer-
holt

hólt meg, hogy pedig él, az Istennek él. Így alitlátok ti is magatokat meg hóltaknak a bűnnek, élőknek pedig az Istennek a mi Urunk Jézus Krisztus által. Ez oka volt hogy Krisztus fel támadásakor lepödőit, mellyekben szent teste volt takarva, a koporlóban hagyta; nem úgy, miat Lázár Ki jöve a Koporlóból meg kötve léven kezei, lábait ruhákkal, és oroczája kezke-növel. Joann: 11. 44. és ísmég meg-hólt: hogy te tudniillik a ki lélekben fel támadtál, előbbi vétekben mint lelki halálban ne cseél. Vessd el éppen rólad a te előbbi életed mocskos, és szennyes öltözetit, a minéműiek a gonosz szokások, gyanó nyájaskodások, egy szóval, minden gonoszra való minden alkalmatosságok. A Nazareusoknak nem csak a borítal volt tiltva, de minden az, *quidquid de uva exprimitur*, sőt ne uvas

recent-

recentes, siccassq, comederent, aut quidquid ex vinea esse potest ab uva passa usq, ad acimum. Numi: 6. v. 4. Valamit szőlőből nyomnak, nyers, és aszszú szőlőt ne egyenek, valami a szőlőből lehet az aszszú szőlőtől fogva a szőlő magig. *Noli peccare post veniam, noli vulnerari post veniam, noli sordidari post gratiam. Cogita graviolem culpam esse post veniam, renovatum vulnus, pejus dolore post curam, molestius hominem sordidari post gratiam. Servo peior est, qui patronum post datam libertatem offendit.* Arany Száju szánosnak arany szavai: Ne véts a bocfánat után; ne sebhagy a gyógyulás után; ne rusnyúlly, a malaszt után. Gondold hogy nehezebb a bocfánat után a vétek; mérgebb, és halálosb a gyógyulás után a meg ujjult seb; utálatosb meg rusnyúlly a tisztulás után Szabadfága vesztett szolgánál-is aláb való az, a ki minek utánna fza-

szabadtságát urátúl meg nyerte, Urát meg bántya.

IV. Gondold a dicőfőlegnek négy ajándékot, mellyekkel a dicőfőleges testet ajándékozta az Istenfég; úgy mint Fényesség, Halhatatlansággal, Szenvedhetetlenséggel, Vékonyfággal, Altalhatással. Örülly. s. örvendgy a te Idvözitőd sz. teste dicőfőlegén: adgy hálát az Atya Ur Istennek, hogy az ő szent Fia keferőségét örömmre változtatta, fordította. Es mint hogy most annál dicőfőlegesb a Krisztus szent teste; mennél töb kint látott, szenvedett ez halandó életben; te is mutasd be Istenednek testedet, mindennek békeséges el-utirására Krisztus szerelméért; kiváltképpen pedig azon légy, hogy ez a dicőfőlegnek négy ajándéka tessék a te lelki életedben; hogy a te lelkedben találtaffék a Fényesség ajándéka,

déka, mellyel az igaz hitnek valófágit, es az Isten akarattyát mindenkor meg ismérjed, s-mások előtt jó példa adással fényeskedgyél, világoskodgyál. Találtaffék benned a Szenvedhetetlenség ajándéka, hogy se jót, se gonoszt; se vigat, se szomorút ingyen ne is érezz, mellyel a lelki fel támadásról el hajolhatnál. Találtaffék a Serényfég az Isten akarattyának serényen végbe vitelére. Az Altalhatóffág; mellyel az Isteni szolgalatban lehető minden akadályt, főképpen pedig az emberi tekintetet meg-botlás nélkül által hathasd, s-az halhatatlanság ajándékival végig az Istenes, és üdvőfőleges jóban a fel tá-matt Krisztussal meg maradhasd.

He-

Hetedik nap.

Harmadik Elmélkedés.

Krisztusnak Menybe meneteléről.

I.

Gondold miként jelent meg Krisztus az ő vacsoráló helyre gyült Tanítványinak, Menybe menetele napján, intvén őket: *Sedete in civitate, donec induamini virtute ex alto.* Luc. 24. 49. üllyetek a várasban míg nem fel öltöztetek erővel a magasságból. Ugyan-is nem a Sokaság között való tolyongásban, hanem a magános csendes életben szokta Krisztus látogatni, vigasztalni, s-áldani az embert. Gondold ismét miként Krisztus az ő Tanítványit Bétaniában, az az: az engedelmesféleg házához az olaj fa hegyére vezette; azon

azon helyen mutatván dicőfégét, a mellyen kezdette szenvedését. Szemlélj az olaj fa hegyén miként szent Annyának, s-más ott jelenvalóknak engette az ő szent lebeic csokolni; miként adott áldást azoknak; miként lassanként a földtől fel emeltetvén az Angyalok segitül környül vétetve ment fel menyégbe? miként fogadta s-job-jára ültette székében Őtet az ő szent Attya, az hol királlya, Itélő Birája, szószóllója lenne az emberi nemzetnek. Hallyad azokat a méznél édesb szókat, mellyekkel a győzedelmes Anyaszente gyház serege az ő Királlya dicőfégén örvendez: *Dignus est Agnus, qui occisus est, accipere virtutem, & Drvinitatem, & sapientiam, & sortitudinem, & honorem, & gloriam, & benedictionem.* Apoc: 5. 12. Méltó a Bárány a ki meg öletett, hogy öröt, és Istenséget, és bölcseséget,

get, és erőfleget, és tiszteletet, és dicsöfeget, és áldást vegyen. Orülly, örvendgy te is azokkal a te Idvözítödnek, ajánlván mint Uradnak minden kész szolgálatodat, és ugy tanúlly élni, hogy az ő szentléges sebeit szent Attyának éretted ne haszontalan mutogassa.

II. A' melly hatalmat, és dicsöfeget fel támadásakor vett Krisztus, abból soha ki nem esett; azt örökké meg tartya, a mint az Apostol bizonyította. *Thronus tuus, DEus, in seculum seculi.* Hebr: 1. 8. A te királyi széked, Isten, örökkön örökké. *Jesus Christus heri, & hodie, ipse & in secula.* Heb. 13., 8. A' Jéhus Krisztus tegnap, és ma, ugyan azon mind örökké is. Örökké való azért a Krisztus országa; halhatatlan élete; változhatatlan állapattya. ekképpen, ha az Apostol ama tanácsát akarod követni:

sicut

Sicut portavimus imaginem terreni, portemus & imaginem celestis. 1. Cor: 15. 49. A' mint a földinek ábrázatját viseltük, visellyük a mennyeknek ábrázatját is. Néked is magadat nem ugyan vétek alatt való fogadással, hanem el tökélett szántszándékkal olly életben, állapotra kell helyheztetned, és olly istenes életre fognod, a melytől soha el ne szakadgy, vagy elszakasztatni magad ne engedd; el annyira, hogy az ollyan elhajolás mint egy lehetetlennek látatván néked, mondgyad azzal a szüz életü Iffiuval szent Jóseffel: *Quomodo possum hoc malum facere, & peccare in DEum meum?* Gen: 39. 9. Hogy cselekedhetem e gonoszságot, és hogy vétkezhetem az én Istenem ellen? szükség azért fel fegyverkezni a léleknek minden emberi tekintet ellen; sőt embernek az ő maga rendetlen szereteti

M

ellen;

ellen; az ellenkezések félelme ellen; az ártalmas nyájaskodások szokása ellen; s-minden embert jó szándékátul el vonyható alkalmatosságok ellen: *Non queruntur in Christianis initia, sed finis.* Helyessen mondgya szent Jeronymus: hogy az ember nem élete kezdetéről, hanem végezetéről jéltetik. Valaki azért Kristushoz hasonl akar lenni, szükséges hogy meg változhatatlan állandó legyen az Istenes jóban; üdvösséges elvégezett szándékában; nem csak a nyolczad napi Exercitiumban, hanem egész élete folytában.

III. Melly úton ment Kristus menyégben? Bizonyára nem mászon, hanem a szenvedésnek, fáradtságos munkának, mélyfégszalázatosságnak uttyán. Ugy bizonyitgya maga: *Nonne hac oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam?* Luc: 24. 26. Nemezeket kellett-

let-é szenvedni a Kristusnak, és úgy menni bé, az ő dicsőségébe? Es arról sz. Pal. *Humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis, propter quod & Deus exaltavit illum, & donavit illi nomen, quod est super omne nomen.* Phil: 2. 8. Meg alázta önnön magát, engedelmes lévén mind a halálig, a keresztnék haláláig pedig; az okáért az Isten is fel magasztalta őtet, és nevet ajándekozott néki, mely mindén név fölött vagyon. Mellyet így magyaráz szent Anselmus: Annysira meg alázta magát, hogy inkább sem lehetett; mellyért az Isten is annyira fel magasztalta őtet, hogy inkább sem lehetne: mert sem nagyobb, s-méllyeb maga meg alázása; sem nagyobb; s-fellyeb való felmagasztaltatása nem lehetett. Valakinek azért tetzik (s-kinek ne tetzenék) a Menybe ment Kristus győzedel-

mes diadalma, és dicősege, tét-
tzeni kell annak diadalma, és szen-
vedése is; mert nem is más úton
lehet menyben menni. Minden
ellenkező dologokat nem csak bé-
kesleges türelemmel, hanem vig kedvel
szenvedgy, á mint á félüket szen-
vedtek á szent Martyrok, és Apo-
stolok, kik felöl írja sz. Lukács E-
vangelista. *Ibant gaudentes á conspectu
Concilij quoniam digni habiti sunt pro no-
mine JESU contumeliam pati.* Aét. 5.
41. Örülve mennek vala-el á Gytü-
lekezet elöl, mivel hogy méltók-
ká lörtek á Jépus nevéért gyaláza-
tot szenvedni.

IV. *Cumque intuerentur in Caelum
euntem illum, ecce duo viri assiterunt jun-
ta illos in vestibus albis, qui & dixerunt;
Viri Galilei, quid statis aspicientes in Cae-
lum?* Aét. 1. 10. és mikor néznék
ötet az égbe menni, imé két fer-
fiu álla melléjek fehér ruhákban,
kik mondának is: Galileaj férfiak,

mit állotok az égbe nézván? Mit
állotok álmélkodva, s- kezetek
egybe kucsolva néztek az egekre?
Jússon ezetekben kik vagytok?
tudni illik Istentül hívott, s- ren-
delt lelki pásztorok. Térjete
vizliza, és: *Euntes in mundum univer-
sum predicate Evangelium omni creatu-
re.* Mar. 16. v. 15. El menván az
egész világra, prédikállyátok az
Evangeliumot minden teremtet
állatnak. Bizonyos az, hogy az
Isteni jelenélek, mennyei vigasz-
talások, lelki világosítások nem
csak magunkért, hanem együtt
más felebaratunkért is adatnak
menyből nékünk, hogy azok,
mint eszközök által, másokat iut-
tassunk az Isten ismeretire, mivel
nékünk mondatott: *Quod dico vo-
bis in tenebris, dicite in lumine, & quod
in aure auditis, predicate super tella.* Mat.
10. 27. A' mit néktek á sötétben,
mondok, mongyátok á világosság

ban; és a mit fületekben hallotok, predikallyátok az héjazotokon. *Ut enim infantis regij nutrices, delicatū cibis pascuntur, ut purissimum lactis fontem aluminis suis propinent; sic supremus ille Rex, verbi sui ministros, licet immeritos, propter filiorum suorum alimoniam, celestis sue mensæ cibis pascit, & nutrit, quod delicatius illos lactare, & pascere valeant.* Melyre nézveigy szól helyessen, és rendessen sz. Krisologus: Valamint a királyi kisdéd csöcsémöknek dajkái gyége étkekkel élnek, hogy tisztatejekkel szoptassák a kisdédek: ugy szintén a magosságbéli király az ő Igéje hirdetőit, noha magokban méltatlanokat az ő hivei életetéséért, s táplásáért az ő menyeyi asztala eledelével tartya; hogy azokat annál tisztábban táplállyák, s mint egy szoptassák, és nevellyék. Adgy hálát Istennek hogy az Apostoli tisztire hi-

vott

vott tégedet, ajánld arra magadat, hogy minden tehetőséggel, munkás fáradsággal, és szorgalmatossággal fogsz a lelkek megnyerésében fáradozni; mert való igaz a mint a Doctorok Angyala Aquinas-béli sz. Tamás bölcsen tanított ezen szókkal: *Sicut majus est illuminare, quàm lucere solum; ita majus est contemplata alijs tradere, quàm solum contemplari. Sic ergo summum gradum in religionibus tenent, quæ ordinantur ad docendum, & predicandum, quæ & propinquissima sunt perfectioni Episcoporum.* 2. 2. q. 18. a. 6. Valamint nagyob világosítani, hogy sem világoskodni, ugy nagyob az elmékedett lelki dolgokat mással közleni, hogy sem mint azokról elmékedni. Es így leg fellyeb valók az szerzetekben azok, a kik tanításra, predikállásra rendeltettek. Es másut: *Et si detrimentum aliquod in dulcedine contemplationis pati-*

untur propter exteriorem occupationem,
quâ proximis serviunt, hoc ipsum perfe-
ctionem divinæ dilectionis attestantur.
Magis enim aliquem amare convincitur,
qui propter ejus amorem jucunditate præ-
sentie ejus ad tempus cavere desiderat in
ejus servitijs occupatus, quàm si ejus præ-
sentia semper frui vellet. Opułc: 18.
de perfect: vitæ spirit: c. 18. kik
ha mikor félben vagy néha talám
éppen-is el hadgyák magok lelki
elmélkedések édesfégét, azzal mu-
tattyák az Isteni szeretetnek töké-
letefégét. Mint hogy akkor láttat-
tik ember felebaráttját inkább sze-
retni, a mikor attúl kész el-válni,
f-távozni, hogy annak távúl leté-
ben inkább szolgálhasson, hasz-
nálhasson. Eddig. sz. Tamás.

Olvasd Kempis Tamást lib: 3.
c. 53. & 55.

Nyol-

Nyolczadik napon Első Elmélkedés.

Az Istennek hozzánk való sze-
retetéről.

I.

Istenünknek hozzánk emberek-
hez való szereteti mind ösztö-
nül, f-mind példájúl lehet né-
künk, hogy, f-mi módon szeres-
sük mi-is viszontag Istenünket.
Azért, hogy a mint a szerelmes
Tanítvány taníttya: *Nos ergo dili-
gamus Deum, quoniam Deus prior dili-
xit nos.* 1. Joan: 4. 19. Mi azért
szetessük az Istent, mert az Isten
szererett minket először. Tudod-e
pedig mely égő szeretete hozzád?
menyi jó téteménye veled a telste-
nednek? Az a ki tégedet ingyen
való jóvóltából teremtet; okos
lélek-

M 5

lélekkel, s- ép testtel; azon fellyül mind szükségedre, s- mind gyönyörűségedre való annyi számtalan, és külömb féle teremtettt állatival meg-áldot, s-é földön bódogított. Az, à ki à te szerelmedért emberré lött, s- tégedet megváltott: mert mint hogy az Isten clupán csak tisztá lélek; à mit ember testi szemeivel nem láthat: hogy à mit à szem lát, à sziv azt inkább kívánhatná, s- hogy az Isten magát az emberrel szemlátomást szerettethetné, hasonló emberi testet vett fel magára; úgy akarván lenni az embernek mind élő szovával, s- mind látható eleven példájával, menyben elől-járó kalauzza. Az, egy szóval, à ki à veszett emberi nemzetért keserves kinokat, s- halált szenvedett. Gondold itt te, ki légyen à ki szenvedett? az Isten tudni illik, à vég-hetetlen Felség. Kikért szenvedett?

dett? mi érettiünk, à kik vétkeinkkel harag fia, Isten ellenségi voltunk. Mit szenvedett? szörnyű vereségekkel, tagolásokkal egy sebbé tétetett testében, ki mondhatatlan keserves fájdalmakat; hírében, nevében kisseb-séges gyalázatokat; lelkében az halálra váltak tufakodását, vonagodását; külsőképpen utolsó szükségét, szegénységet, meztelenséget. Miképpen szenvedte pedig ezeket, s- többeket? égő szomnyusággal ohajtván érettiünk többet, s- nagyobbat szenvedni: innét à keresztfán függében-is kiáltotta hogy szomnyúzik; tudni illik, hogy mind töb, s- mind nagyobb kinokat szenvedessen az halálra szeretett emberi nemzetért. Oh csudálatos Isteni szeretetnek sebessen égő lángja, melyet à sok nyomorúság, fájdalom, viz árja meg nem ölthet. Gon-

dold tovább az Istennek te veled magánosan közlött sok jó téteményit, à minéműek azok, hogy kereztyén születtül születettél: az igaz egy üdvözítő Catholica hitben, s Isteni félelemben neveltél: olly atyai gondviseléssel à te állapotodban, mind testedre, s mind lelkedre nézve Istentül öriztettél, s afféle jókat számlál hatatlanokat érdemed fölöt, s nélkül vettél; mellyeket meg gondolván mondgyad sz. Dáviddal: *Quid retribuam Domino pro omnibus, quae retribuit mihi?* Psál. 115. 12. Mit adgyak az Urnak mind azok ért, à miket nékem adott? Eppen, s egészlen magadat, emlékezetedet, elmédet, akaratodat, szabadságodat, hitedet, egészlegedet, egy szóval mindenedet, éppen égő áldozatúl mutasd fel Istenednek az ő szent akarattára bizván magadat. Es valaminthogy

hogy àz ő böcsületét szerető ember nagyobb vigyázással, s kiméletesen bánik à máléval; ugyanully Istentül vett testeddel, lelkeddel, mindeneddel, nem à magad, hanem Isten akarattya szerént banni.

II. A' kik egymást igazán szeretik, egy mással szünetlen együtt kívánának lenni; Igy az Isten az ő minden teremtetett állatival jelen vagyon ugyan állatos mivoltában, de à meg kereszttetett, keresztyény emberben, templomot építvén magának, malasztya által abban lakik, à mint szent. Pál bizonyítja: *Templum enim DEI sanctum est, quod estis vos.* I. Cor: 3. 17. Mert az Isten Temploma szent, melly ti vartok. Es valaminthogy az Isteni véghetetlen jóságtúl lehetetlen az, hogy csak egy szempillantásigis el fordítsa emberről szemeit; ugy kíván-

atnék hogy meg emlékezvén az Isten mindenütt való jelen létéről, azt mindenütt tisztelnéd, s fél-néd; semmit ne szollanál, semmit ne cselekednél, semmit csak ne is gondolnál, a mi annak szemei előtt disztelen volna, s azzal meg bántódnék. Légy tehát te annak a nagy Fejedeleimnek nem csak jobbágya, hanem Udvaria, a ki azon kívül, hogy fárathatatlanul szolgál Urának; láttya annak az ő királyi orcáját; abban hely heztetvén földi bódogságát. Tégy, mint Sénai sz. Katalin fogadást Istennek, gondolkodván mindenkor Istenedről, hogy Istened is mindenkor te rólad gondolkodgyék.

III. Az Isten, úgy vagyon, az ő teremtetett állattal, s azokban, együtt azokkal szünetlen munkálkodik. Isten a ki a tűznek melegségével tégedet melegít, s

néked

néked enned valót főz. Isten a ki a víznek nedvességét ad, mellyel te mosódgyl, s az honnét igrál. Isten ad a napnak világot, mellyel tégedet világosít. A' földnek erőt, s állandóságot, mellyel tégedet visel, és hordoz: az ételben, és italban éhség, és szomnyúság meg elegítő erőt. Nincsen semminémű palánta, és a palánta levelének olyan erecskéje, mellynek nem az Isten adna éltető nedvességét. Nincsen a fának olly virágja, s olly gyümölcse, mellyet nem Isten bimbóztasson, csíráztasson. Ejjel nappal fáradhatatlan munkálkodik, hogy semmi legkisebb állatnak-is fogyatkozása ne légyen: és mind annyi szünetlen munkájában is el nem fárad, mindenkor magához hasonló, s bódog. Akariz-e hasonló szeretettel Istenedhez ragaszkodni? Ne légyen tehát semmi olly fát fágos,

gos, és unalmas munka, a mely-
től illy nagy szeretőd kedvéért
irtózzál, s meg ijedgy. Ne is-
csak szóval, szép igirettel, hideg
fogadással, hertelen lett lelki me-
leg buzgósággal (melyben meg is
csalatkozhatik ember) hanem
cselekedettel próbáld, mutasd,
bizonyísd szeretetedet. Tuddé
mi regulát szabott Isten az ő sze-
retőinek? *Si diligitis me, mandata
mea servate.* Joan: 14. 15. Ha engem
szerettek, az én parancsolatimat
meg tarcsátok. Az igaz szereret
lángozó tüze, nehéz munkával,
súlyos nyomorúsággal, mint rea-
öntetett olajjal szokott lobogni,
s nagyobra terjedni, lángosban
égni; az igaz szeretet embernek
testi nyavalyái, s fájdalomban-
békeséges türeft, kisértetébé győz-
hetetlen erőt, szomorúságiban
ferfiúi szívet, felebaráttya kárán
fzanakodást, maga kár vallásin,
s más

s-más haborgatásin lelki állandó-
ságot, Istenhez ragaszkodást szo-
kott szerezni, s meg tartani, s Isten-
től mind jót, mind gonoszt egy
kedven venni, és sz. Pállal mon-
dani: *Quis nos separabit à charitate Chri-
sti? tribulatio? an angustia? an fames?
an nuditas? an periculum? an persecu-
tio? an gladius? certus sum enim, quia
neque mors, neque vita, neque Angeli, neque
Principatus, neque virtutes, neque in-
stantia, neque futura, neque sortitudo,
neque altitudo, neque profundum, neque
creatura alia poterit nos separare à chari-
tate DEI, quae est in Christo JESU Domi-
no nostro.* Rom: 8. 35. Ki választ-
el minket a Krisztus szeretetétől? ha-
borúság-é? éhség-é? mezitelen-
ség-é? veszedelem-é? üldőzés-é?
fegyver-é? mert bizonyos va-
gyok, hogy se halál, se élet, se An-
gyalok, se Fejedelemségek, se,
erők, se jelen valók, se követke-
zendők, se erősség, se magosfág, se
mely-

mélyfég, se egyéb teremtettt állat el-nem választhat minket az Isten szeretetétül, melly á mi Urunk JESUS Kristusban vagyon. Ez egy átallyában az Istenhez való igaz szeretet tulajdonfága.

I V. Szereti ugyan Isten az ő teremtettt állatit; de azokban nem egyebet; hanem magát szereti, és á maga tiszteletit; Mert azokban láttya néminémü képpen á maga állatos mivóltát, mindenhatóságát, bölcseségét, jófágát. Ugy té is Istent az ő teremtettt állatiban, s-ezeket Istenben, és egyedül Istenért szereffed. *Sive ergo manducatis, sive bibatis, sive aliud quid faciat, omnia in gloriam DEI facite.* I. Cor: 10. 31. Int az Apostol: Azért akár esztek, akár isztok, akár valami mást miveltek, mindene- ket az Isten dicsőségére cseleked- gyetek. Hogy ha azért, hogy jók, szereted á teremtettt állato- kat?

kat? mentül inkább mindenek fe- lett való fzeretetre méltó az Isten, á kitül minden jó vagyon? Az Istenben véghetetlen tökéletessé- gek: tulajdona az Irgalmaffág; el fordulhatatlan Igaffága; clu- pán tisztafág szentfége; vég nél- kül való véghetetlenfége; ki me- rithetetlen bölcsesfége; hatalmá- nak mértéke, s-határa az ő aka- rattya, mellyel teheti, valamit, akar. Bóldogfága el-fogyhatat- lan; Jófága, szépfége minden te- remtettt elmétül ki gondolhatat- lan, meg halad minden kívánsá- got. Á mi egy csöppecske az e- géfz tengerhez; á mi, egy alig lát- hato főveny széles á világhoz ké- pest, az; sőt semmi, és semminél kisseb mind á világ szépe az Isten- hez képest. Minek okáért hal- lyad á mire szentül int szent Am- brus Doctor mondván: Ne kap- júnk az árnyékon, kik á napot ke- res-

ressük: hadgyuk-el a füstöt, kik
 a világosságot követtyük. Sem-
 mit ne alits é világon nagynak az
 egy nagy Istenen kívül; kinek vég
 nélkül az ő nagy volta; semmi te-
 remtett állathoz ne kösd szivedet;
 mert senki nem jó az egy jó Iste-
 nen kívül. Semmit olyat ne
 szenvedgy, a mi Istennek nem te-
 tzik, a kinek az ő szent akarattya
 minden jónak, és szentségnek re-
 gulája, példája. Gyülöld, s-
 tagadd-meg szentül, tennen ma-
 gadat, ki öltözvén a régi ember-
 ből, hogy Istenben öltözvén, egy
 lélek légy Isteneddel. Kiálcád
 ezerszer, s-meg ezerszer Seraphi-
 cus sz, Ferenczel: *DEUS meus, &
 omnia*. En Istenem, s-mindenem.
 Es Lojola sz. Ignátzal: *Omnia ad
 majorem DEI gloriam*: Mindenek
 az Isten nagyob dicső-
 ségére.

Nyol-

Nyolczad nap Második Elmélkedés.

A Bölögültak menybéli örömeröl.

I.

SZemléld azt a paradicsomi he-
 slyét, mennyei palotát miné-
 mü légyen? mert hogy az ház jó
 légyen, elsöbben nagynak, téref-
 nek kell lenni. Nagy voltárol
 ennek hallyad a Profétar: *O Israél,
 quam magna est domus DEI, & ingens
 locus possessionis ejus*. Baruch 3. 24.
 Oh Israél, mely nagy az Isten há-
 za, és széles az ő örökségének
 helye! széles az egész világ kerek-
 sége menyországhoz képest nem-
 egyéb egy pontnál. A nap melly
 az égből mint valami kerekded
 lámpás láttatik függeni, s-fényle-
 ni, a Bölcsék itéleti szerént száz
 nyo-

nyolczvanfzor nagyobb az egész világnál; melly nagy széles léfszen tehát az egész égnek kereklsége? másodszor a jó háznak világosnak kell lenni; A menyország világosságáról imígyen beszéll az elmével égben ragadtatott szerelmes Tanítvány: *Et civitas non eget sole, nec luná, ut luceant in ea, nam claritas DEI illuminavit eam, & lucerna ejus est Agnus.* Apoc: 21. 23. Es a város nem szükölködik nap-nélkül, sem hód nélkül, hogy abban világoskodgyanak; mert az Isten fényessége világosította meg azt, és annak szövetneke a Bárány. Világossága mennyeknek állandó: mert maga az Isten. Nincsen ott étzaka, szünetlen nap vagyon, sokkal szebb, és kedvesb az a világosság, e világ világosságánál, az a szívetis által hattyá, s-vigasztal-lyá; által hattyá annak a mennyei Jerusalemb városának minden szeg-

letit;

letit; által járja, s- világosokká teszi annak falait. Harmadszor, hogy az ház jó légyen, jó és egészséges levegő égti helyén kell lenni. Az Idvözültek helyen nincsen az hidegnek a meleggel, a télnek a nyárral változása. Nincsen ott sem hó, sem eső, sem más félszélvész. Nincs semmi fájdalom, s-leg-kisb betegség. Bódog Isten! mit nem adna valamelly gazdag e földön egy ollyan házért, mellyben mind maga, mind egész háza népe száz éltendeig egészségesen lakhatnék?

Negyedszer ékes, tekintetes, mindennel gazdagon bőves a jó ház. Minemű tekintetes gazdag a mennyei város, hallyad sz. János-tól: *Ipsa Civitas aurum mundum, simile vitro mundo, & fundamenta muri Civitatis omni lapide pretioso ornata, & duodecim porte duodecim margarite sunt, per singulas, & singule porte erant ex sin-*

singulis margaritis, & platea Civitatis aurum mundum tanquam vitrum pellucidum. Apocal. 21. 18. A város tiszta arany, hasonló a tiszta üveghez és a város kerítésének fundamentomi mindennemű drága kövel fel ékesítettetek. Es a tizenkét kapu, tizenkét gyöngy, egyenként: és mindenik kapu egy egy gyöngyből való, és a város utzája tiszta arany, mint a világos üveg. Annak azért az Isten áldotta Városnak utzáj tiszta finom arannyal terítettetek, s olyan arannyal a mely a földi aranynál mind szebb, s mind bőcsösb; mind azért, hogy fénlík; mind pedig, hogy mint a tiszta kristály világos: sőt világosít. Nincs ott böcsű a márványnak; annak fundamentomi, s falai drága kövek; a kapui nem rakott, hanem egyen-egyen egész gyöngyök. Oh mennyei ékes haza!

oh

oh üdvözültek áldott helye! oh Isten építette alkotmány! Isteni hatalomnak, bölcseségnek, emberrel közölhető jóságának világos jele! oh halhatatlanfágnak paradictoma! meleg ohajtásokkal te hozzád kiáltok az Isten szíve szerént való ferfiúval: *Quam dilecta tabernacula tua Domine virtutum, concupiscit, & deficit anima mea in atria Domini.* Psal. 83. 1. Melly szerelmelek a te hajlékid öröknek Ura; kíváncsozik, és el-ájúl az én lelkem az Ur pitvari után. Nem csudálom én immár hogy a Bóldogfágos sz. szűz Isten Annya egész negyven napig a rongyal födött, széllel béllet бүдös istállóban. Hogy sz. Elek számos esztendőkig atya palotás háza garadicsa alatt egy meg vetett tisztátalā szürdékben inkább, mint szegletben. Hogy Simeon Stylita a magas kö oszlopon hidegben, melegben, hóban,

N

ban,

ban, elsőben, télen, nyáron, szelek fergetegében. Hogy annyi sok sz. Mátyrok, orosz lányok barlangiban, tömlőczőkben élteknek nagy részét vigan, s. örömmel töltötték; kik tudni illik arra á nem kéz építette; hanem öröké való jó házra Menyországba ohajtoztak; sőt már lélekben abban inkább, mint a földön lakoztak: Azt inkább csudalhatni, hogy találtak oly emberek, kik az el-múlándó világiak szereteti miatt menyországról számkivetésekben édes hazájokról el felethetnek. Ti oh én láto szemeim be-hunyva legyetek a földre; felnyitva mikor az egekre tekintetek, s. a mit szemlátomást a sziv kíván, jelensétek. Melly rút, undok, gaz, és szemét előttem a föld, mikor szemeimet az egekre függesztém.

II. Gon-

I I. Gondold az üdvözültek Társaságát. Az nem szines, hanem szives. Az igaz jó-akaró, barát-ságos társ, ritka madár a földön: ezerni ezerek menyben. Ebben az Isten áldotta mennyei társaságban első maga az élő Isten Fia, Kristus J E S U S, a választottak Feje, s. Fejedelme: az után azon Isten Fiának szentléges szüz Anya; s. a kilencz Angyali karok, kiknek sokaságáról mondgya a Proféta: *Millia millium ministrabant ei, & decies millies centena millia assistebant ei*. Dan: 7: 10. Ezerni ezeren szolgálnak vala néki, és tiz ezer-szer való száz ezeren udvarlanak vala néki. Ezek után vannak az emberi nemzet választotti, az Igazak, sz. Patriarkák, Proféták, Apostolok, Mátyrok, Confessorok, Szüzek, özvegyek, és Házasok. A' Melly választottak számáról ezek sz. János bizonyág

N 2

tévő

tévő szavaj: *Post hac vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat, ex omnibus gentibus, & tribubus, & populis, & lingvis; stantes ante thronum, & in conspectu Agni.* Apoc. 7.9. Ezek után láték nagy sereget, melyet senki meg nem számálhat vala, minden nemzetekből, és népekből, és nyelvekből; álván a kiralyi szék előtt, és a Bárány szine előtt. Ezek pedig a jó társok, üdvözült szentek egyről egyig mind nagy nemessék, mert Istent fogadott fiai, Mennyeknek örökös Uraj, kyrálya: Bölcsék, minthogy Istent látták, s- abban mint tükörben mindent látva tudnak. Gazdagok, mert véghetetlen kincznek örökösi, az Isten Fia örökös társaj. Szépek, mert mocskok, és makula nélkül valók. Tövis nélkül való lilium szálak, szemek szedgetett, polyva nélkül való búzasze-

szemek. Barátságos, igaz jó akaratúak, kiknek a szeretet lángjával egymáshoz fűl szivek. Azoknak olly látható képpen ki tezik minémű a szivek, valamint a világon az orzajok: minnyájan egymást szivekben szeretik, bizonyosok léven abban, hogy hasonló képpen szeretetnek. Helyessen sz. Agoston: ki ki úgy örül felebaráttya boldogságán, mint a maga ki mondhatatlan örömen; és kinek menyit társa, meg annyi öröme. Az okáért ki ki ezer szer, s- meg ezer szer, mind a maga, mind más minden társa dicsőségével boldogul. Oh csuda szeretet, felkiált sz. Bernárd, ki senkit meg né fosztván, mindent el ragad sz! Szeressed felebaratodat, és annak minden jova a tiéd; el ragadoztad azt magadnak, s- mást meg nem fosztottál attúl. Melly jó, melly kedves lézen annyi sok ezer, Isten válasza-

tottival mindenkor barátságossá
élni? Ha è földön egy bölcs, tu-
dós, tökéletes társodnak meg hitt
barátságos jó akarattal éljed
mindennél méltán kedvesb, s ki-
vánatosb. Ha azoknak társaságo-
kat kedvelled, kívánod; szen-
vedgy te is Istenért mint azok
szenvedtek; ély mint azok éltek;
minnyájan azok téged egyenlő
akarattal intnek: mert ha ki har-
czol: *In agone non coronabitur, nisi le-
gitimè certaverit.* 2. Tim: 2. 5. meg
nem koronáztatik, hanem ha tör-
vény szerént tusakodik.

III. Bóldogságok az üdvözült
lelkeknek az Isten színe látása. *Sa-
tiabor*, ugymond Királyi Proféta
sz. Dávid; nem töménteni kin-
csel, gazdagfággal; nem széle hosz-
sza alig lévő országonnal; ha-
nem: *Cum apparuerit gloria tua.* Psal.
16. 15. Meg elégszem mikor meg
jelenik à te dicsőféged. Meg lá-
tod

tod az Istennek állatos mivoltát,
s annak tulajdonfágit; meg lá-
tod à sz. Háromság egy Istennek,
az Isten Fia meg testesülésének, és
szénvedésének titkait. Meg látod
à Proféták jövendöléseknek be-
tellyesedését; à szent Írásnak igaz
értelmét. Meg látod abban min-
den üdvözültek neveket, érdeme-
ket, dicsőségeket; úgy à kárho-
zottaknak-is neveket, gonosz tet-
teket, gyötrelmeket. Meg látod
à gondviselő Isten titkos tanácsit,
csudálatos végezését; ki tégedet
jóval, gonoszsázzal, tűzön, vizen
juttatott örök üdvösségedre. Meg
látod à világ kezdetétől fogva
minden teremett, és tovább is te-
remthetendő állatoknak erejét,
termélszetét. Ez illyen látástúl
az üdvözült lélekben fel lobban az
ő Istenéhez, jó-tévőjéhez, édes-
Attyához, szerelmes Jegyesséhez
égő szeretéti, s azzal magát mint

egy ahoz forrasztja, és mint a vas a tűzben, csak nem éppen tüzzé válik. Vagy mint a csöp-Víz az hórdo borban, a bornak mind izét, szagát magában veszi; úgy a lélek az Istennek színe-látásátul, s-égő szerelmétül mint egy Isten-ségbé öltözik sz. János amaz arany szavai-kent: *Scimus quoniam cum apparuerit, similes ei erimus, quoniam videbimus eum, sicut est.* 1. Joan: 3. 2. Tudgyuk, hogy mikor meg jelenik, hasonlók leszünk hozzája, mert meg láttyuk ötöt, a mint vagygon. Hogy ha a világon találkoznak olyan emberek, kik kedves emberekért, igaz jó akaró-jó-kért, szerető-jó-kért készek bajra, halálra menni; mit nem illik néked cselekedned, mit nem jó kedvel tünnöd, szenvedned, hogy a te szerelmes Isteneddel örökké bóldogúlhasz, s-bóldogúl élhessz? halljad sz. Pál tanítását: *Existimo enim,*

enim, quod non sunt condigna passionis huius temporis ad futuram gloriam, quae revelabitur in nobis. Rom: 8. 18. Mert alitom, bogy nem méltók a mostani időnek szenvedési, a következő dicsőségre, melly meg jelentetik mi bennünk. Az egész minden Mátyrok szenvedésiről, minden Confefforok, s-Remeték magok sanyargatásiról szólván, imigyen szól azon sz. Apostol: *Id enim, quod in presenti est momentaneum, & leve tribulationis nostrae supra modum in sublimitate, aeternum gloriae pondus operatur in nobis.* 2. Cor: 4. 17. Mert az, a mi most a mi haboruságunkban egy szempillantásig való, és könnyű, fölötte igen fő módon a dicsőségnek örökké való nagy voltát szerzi mi bennünk.

IV. Meg vagygon az üdvözültek teste, s- testi érzékenséginek is az ő dicsősége; meg vagygon az ő öröme. A Szaglás az Igazak te-

ste illatozásában gyönyörködik. Az Izléletről szólván mondgya sz. Dávid: *Inebriabuntur ab ubertate domus tue, & torrente voluptatis tue potabis eos.* Psal. 35. 9. Meg részegülnek à te házad bevfégétül, és à te gyönyörűséged patakából itatod őket. Az Hallást à meg-unhatatlan szép musika gyönyörködteti: Hogy ha valaha lantolva az Angyal sz. Ferencz fájdalmit annyira érzetlenné tette, hogy à Szent látatnék mint egy menyben lenni; mi léfzen menyégben annyi sok ezer szüznek, s- meg annyi, hane több Angyalnak énekét halgatni? Az üdvözültek testi szemlátásoknak dücsöfége az, hogy az Angyalokat, és embereket, s- főképpen à Böldögélő sz. szüz Istent Annyát, és ennek az ő emberi testben öltözött szentséges Fiát Kríztus J E S U S T volta képpen szemlélik. Egy è féle látásnak

nak eleven képzése az egész világ mindennemű nyomorúságinak örömmel való el szenvedéleire batoritván sz. Jóbot, mondatta vala: *In carne mea videbo DEum, quem visurus sum ego ipse, & oculi mei conspecturi sunt, & non alius, reposta est hac spes mea in sinu meo.* Job 19. 26. Az én testemben látom meg az én Istemet, kit én magam látok-meg, és az én szemeim nézik, és nem más; el tétetett è reménység az én kebelemben. A' böldögült test illetésének is meg léfzen az ő magános dücsöfége; mint hogy à testnek semmi fájdalma, semmi csak leg kisebb alkalmatlanlaga, mellyet érzene, ott nem léfzen. A' mi testünk menyégben mint à nap sugári, fényleni fog, lőt annál is inkább. A' test szenvedhetlen léfzen; sem à tűz lángját nem érzi, sem à víz nedvessége nem fog rajta. A' test mint à villá-

más hamar egy helyről máfra, az
hová akar, ott tűnik. A' test egy
szóval, olly hatható léfzen, hogy
ajtó bé téve oda juthat, az hova
kedve tartja; főt à gyémánt ke-
mény kö falakát is által hattya;
semmi akadály azt meg nem gá-
tolhattya, tarthattya: *Seminatur
corpus animale, surget corpus spirituale.*
1. Cor. 15. 44. Lelkes test vette-
tik-el, lelki test támad-fel. Minek
okáért, oh mennyei hazádban vá-
gyódó ember! szűkfégy hogy è
gyarló testi életben à test rendtelé
kívánságit, s-testi igen furcsa sza-
bad érzékeniségidet meg fogjad, s-
zabolázzad: *Semper mortificationem
JESU in corpore tuo circumfer.* 2. Cor:
4. 10. Mindenkor à te testedben
veled hordozzad à Jéhus sanyar-
gatását. Es ugy mondhatod te-
is igazán sz. Dáviddal: *Secundum
multitudinem dolorum meorum in corde
meo consolationes tue latificaverunt ani-*
mam

mam meam. Psal. 93. 19. A' szivem-
ben való fájdal mim sokasága sze-
rént à te vigasztalásid örvendez-
tették az én lelkemet.

Nyólczad nap Harma- dik Elmélkedés.

*A' mi akaratunknak, Isten aka-
rattával való egygyesüléséről.*

I.

Gondold, miben állyon ez az
Egygyesülés? Abban tudni il-
lik, hogy valamit gondolsz, va-
lamit cselekszel, mind azt gon-
dold, kívánd, cselekedd az Isten
akarattya szerént. Valamit Isten
reád bocfát, jó néven, háláadva
vegyed. Semmit se jónak, se go-
nosznak mást ne ítélj; hanem à
mit tudcz hogy Isten annak ítél.
Innét vagy on hogy à jót, vagy go-
noszt;

noszt ; szerencsét, vagy szerencsétlenséget ; gazdaglágot, vagy szegénységet ; böclületet vagy gyalázatot ; békeséget, vagy hadakozást ; egészéget, vagy betegséget ; éles, vagy csekély elmét ; öt, vagy két talentomot ; hofszu, vagy rövid életet ; igyekeztinknek, s-dolgainknak jó, vagy gonosz végét, egyenlő akarattal kell vennünk. Söt még a mi a lelket, s-tekélletességet illeti-is, egyaránt kell vennünk ; a lelki vizsgálást, és keserűséget ; a lelki nyugodalmat, és nyughatalanságot ; az Isteni szolgálatban való nagyob erőt, és erőtleniséget, elégteleniséget. Es nóha ilendő tellyes tehetőséggel, s-telhetetlen buzgósággal az Isten neve, és dicsősege magasztalására, és a szentül való életre igyekeznünk, törekednünk ; mindazonáltal annak mértékével-is olyannal kell meg

megelégednünk ; a minémüt Isten rendelt. Egy szóval, valamit Isten, s-valamint lenni akar ; az, és ugy légyen, azt kell nekünkis Istenelesen, s-mást sem lehet akarnunk. Mi minnyájan mint vitézek, teremtetett állatok, szolgák, jobbágyok vagyunk ; az pedig Uraknak Ura, királyok királya. Annak az ő tetzése, s-akarattya mindennek regulája. Jó, a mi a szerént ; gonosz, a mi az ellé vagyon.

II. Lásd mi fundamentoma a mi akaratunknak Isten akarattya-val valo egyeztetésének ? Mely nem egyéb az Isten reánk való gondviseelésénél, a ki sz. Isaiás Proféta mondása-ként : *Tribus digitis appendit molem terra, & libravit in pondere montes, & colles in statera.* Isa. 40. 12. Fel függesztette három ujjal a föld nehezségét, és meg mérte fontban az hegyeket, és az halmozkat mérő serpenyőben. Kinek el-

lő ujja helyet az ő mindent tudó Bölcsesége: erről imígyen szólván à bölcse Ecclesiasticus: *Oculi Domini multò plus lucidiores sunt super solem, circumspicientes omnes vias hominum, & profundum abyssi, & hominum corda intrantes, & in absconditas partes.* Domino enim DEO antequam crearentur, sunt agnita, sic & post perfectum respicit omnia. Eccli 23. v. 28. Az Ur szemei sokkal fényesbek à napnál, nézvén az embernek minden útait, és à tenger mélységét, és az emberek izveit látván az elrejtett részekig. Mert az Ur Istennél minék előtte teremtetnének, mindenek tudva vannak; Ugy az elvégzés után is mindeneket lát. Öröktől fogva tudta számát széles è világ minden fái leveleinek; Ugy à te hajszáladatis megolvasva tudta; mellyeknek egyike sem esik el az ő tudása nélkül. Nincsen Isten előtt semmi véletlen történet,

ténet, s nem is lehet. Annak másk ujja helyett az ő mindenható-sága; mellyel mindent, valamit akar, tehet: *Subest enim tibi, cum volueris posse.* Sap: 12. 18. Mert te nálad vagyon à tehetőség, à mikor akarod. Kinek akarattya szerént való cselekedetét senki meg nem gátolhattya, nem akadályoztathattya: *In dirione tua sunt cuncta posita, non est, qui possit tue resistere voluntati.* Esth. 13. 9. A te birodal-madban vannak helyeztetve mindenek, és nincs á ki à te akaratod ellen állhasson. Es à ki szent Pál tetzése szerént: *Operatur omnia in omnibus*: mindent cselekszik mindenekben. Példaképpen, à gyilkoságnak eredeti ugyan az ember gonosz akarattya; de az után annak végben vitele, mikor tudni illik kardot, vagy más fegyvert ránt, s fog à gyilkos; mikor karját fel emeli; mikor sebet ejt; mind

mind ezek az Isten segitségével
esnek. Avagy mint a fantitás a
sebből származik; de a lépés, s-
a láb mozdítása a lélek erejétől
vagyon; Ugy a te cselekedeted-
nek gonoszsága a te akaratotdól;
de a miat való büntetefül read
bocsátott, vagy bocsátando ká-
rod, Istentől vagyon. Bizony-
sága ennek a Bölcs Ecclesiasticus
mondván: *Bona, & mala, vita, &
mors, paupertas, & honestas à D E O
sunt.* Eccli. 11. 14. A' jók és go-
noszok, az élet és halál, a szegény-
ség, és tisztesség az Istentől van-
nak. Es Amós Proféta ama szók-
kal: *Si erit malum in civitate, quid
Dominus non fecerit?* Amos 3. 6. Ha
veszedelem lészén a Városban, a
mellyet az Ur nem cselekedett? Az
ördög, s- a gonosz ember mint
veszsző, s- eszközü az Isteni hata-
lomnál.

Har-

Harmadik ujj helyett az ö na-
gy Jósága, melyről így szól Dá-
vid: *Suavis Dominus universis; &
miserationes ejus super omnia opera ejus,
Iustus Dominus in omnibus vijs suis; &
sanctus in omnibus operibus suis.* Psal.
144. v. 9. 18. Edes az Ur minde-
neknek; és az ö könyörtületeffégi
minden cselekedeti felett, Igaz
az Ur minden útiban: és szent
minden cselekedetiben. Min-
dennemü fanyarúságok, nyomo-
rúságok, öldözések, Iste nek bölcs
rendeléséből arra czéloznak, ho-
gy büntessék büneidet, próbál-
lyák békeféges türesedet, s- beüed
az Isten malasztyát, s- végre dicső-
ségét öregbitlék; melyről nyil-
ván való bizonyfág tétele sz. Pál-
nak: *Scimus autem, quoniam diligen-
tibus DEUM omnia cooperantur in bonum
ijs, qui secundum propositum vocati sunt
Sancti.* Rom: 8. 28. Tudgyuk pe-
dig, hogy az Istent szeretőknek
min-

mindenek jóra szolgálnak, azoknak, kik a szándék szerént hivatattak szenteknek. Nő most, ha ki töled kérdené mit vélsz te magad felől? mit reménleasz? az üdvözülendő hivek, vagy elkárhozandó hitlenek számából valónak véledé lenni magadat? Azt mondanád, hogy egyik üdvözülendőnek. Tehát meg sérted az hitet, ha nem hiszed, hogy mindek a te jódra, s-lelki üdvösségedre legyenek, valamik veled történnek. Hová tehát a zúgodások, hová a panaszolkodások? bizd éppen magadat a mi vagy, s-mindent a mid vagyon, Istenre. Testedet az orvosra bizod, mikor meg betegszel; életedet gyermekre, vagy hiv ebedre, ha meg vakulsz: nem mered magadat ańak kezében biznod, a ki valamint meg csalattatni; ugy senkit meg csalni sem tud: a ki édes Atya, min-

mindenhato, kegyes, és kegyelmes?

III. Gondold minémü gyümölcsé, és haszna a mi akaratunk, Isten akarattyával való egygyesztésének? mert először az ember lelki ismérte nyugodalmát hozza magával, mellyel az halando, már az halhatatlan boldogságnak édesflegét láttatik kóstolni. Mert valamint hogy a változó teremtetett állatokhoz csatolni embernek magár nem egyéb, hanem azokkal együtt változva lelki nyughatatlanfagátul furdaltatni; ugy ellenben a változhatatlan Istenhez ragaszkodni nem egyéb, hanem fel bonthatatlá békeséggel örökké boldogúlni. Igy éneklék vala az Angyalok: *Gloria in altissimis DEO, & in terra pax hominibus bonae voluntatis.* Luc. 2. 14. Dicsőség magasságban az Istennek, és a földön békeség a jó akaratú embereknek.

reknek. Így int vala szent Jób:
*Acquiesce igitur ei, & habeto pacem, &
 per hac habebis fructus optimos, eritque
 omnipotens contra hostes tuos, tunc super
 omnipotentem delicias affluens.* Job 22.
 21. 25. 26. Engedgy azért néki,
 és legyen békeféged, és ezek által
 igen jó gyümölcsfid lesznek, és á
 mindenható á te ellenséged ellen
 leszzen, akkor á mindenhatóban
 gyönyörűségekkel bővelkedel.
 Szent Agoston pedig így: A' ki
 Istennel akar örülni, mindenkor
 örül; mert örök az Isten. Ezek-
 hez járúl; hogy az ilyen csendes,
 békeféges meg nyugott szível va-
 ló életnek, meg olly csendes bé-
 keféges nyudodalmas halál á vé-
 ge. Második gyümölcse, és hasz-
 na az Isten akarattyával való eg-
 gyefülésnek az, hogy embert è föl-
 dön, Istentül veendő sok jónak,
 s-végre á mennyei koronának el-
 vételére téfzi érdemessé; mint
 hogy

hogy azzal magát ember éppen
 égő áldozatúl be murattya, s eg-
 gyütt magát Isten szíve szerént
 valóvá téfzi, annak szentelvén
 elméjét, értelmét, akarattyát,
 s-annak minden indulatit, vágyó-
 dáfit, szándékit, melynél nincsen
 emberben semmi drágáb, böcsösb,
 kellemetesb, és Isten előtt ked-
 vesb. Egy szóval minthogy ez
 az Istennel való egyefülés az igaz
 Istenes szeretetnek lángja, á Bölcs
 amaz itilete szerént: *Fideles in dō-
 lectione acquiescent illi.* Sap. 3.9. Az hi-
 vek á szeretetben engednek néki.
 Ugy szent Jéronymus mondála-
 ként-is; ki azt tanittya, hogy: *Ea-
 dem velle, & nolle ea, demum firma est
 amicitia.* Egyet akarni, s-egyet
 nem akarni, abban áll az igaz ba-
 rátság. Ha ki tehát Istenes életű
 szent akar lenni, cselekedgye azt,
 hogy egy akaratú legyen á szent
 Istennel.

IV. Min-

IV. Minden szentek mind az ő,
s. mind új Testamentumbéliek
akarattokban az Isten akarattya-
val voltak egyvesek, azért Isten
előtt kedvesek, s. minden kívánt
jóra érdemesek. Héli értvén Sa-
mueltül Istennek ellene fel-emelt
karját, mond vala: *Dominus est,*
quod bonum est in oculis suis, faciat. 1.
Reg: 3: 18. Ur ő, a mi jó az ő sze-
mei előtt, cselekedgye meg. Ha-
sonló képpen Dávid, noha öldöz-
tetésben volna, s. maga saját Fiá-
túl Absolontúl csak nem egész or-
szágából ki kergettetnék, s. ki vet-
tetnék, még-is Istenhez ragasz-
kodott szível azt mondgya volt:
Si intenero gratiam in oculis Domini, re-
ducet me. Si autem dixerit mihi, non-
places: praesto sum, faciat, quod bonum
est coram se. 2. Reg. 15. 25. Ha ked-
vet találok az Ur szémei előtt,
visz!za viszen engem; Ha pedig
mondandgya nékem: nem te-
tzel:

tzel: jelen vagyok, cselekedgye a
mi jó előtte. Ha azt akarja Isten,
s. mondgya: Dávid el-kell néked
hagynod országodat, királyságo-
dat; fejedben koronád helyett,
tenned kalapot; kezedben királyi
pálczád helyett botot; bibor-
bársfony köntösöd lészen czon-
dora, rongy öltözeted. Juhok
pásztorává kell ismég lenned, nem
Israël kirallyává. Ha tovább azt
mondgya Isten: Tégedet Jérusa-
lemből szaladtodban Sémei a te-
szolgád, s. jobbagyod kövekkel
hagyigálván fog-szidalmazni, s.
füled hallattára átkozni, káromla-
ni, s. vérszopónak kiáltani. Ha
mégis azt mondgya Isten, a mi
keservesb embernek: Néked a
magad Fia Absolon támad ellened;
a fog királyi székedből ki vetni;
az a te ágyadat meg fertőztetni;
tégedet edes Attyát pártos fiad
halálra kergetni? *Praesto sum.* Jelen,
s. ké-

f-kéfszen, vagyok, mind azokra; felel Dávid. Kedvesb nekem az ő szent akarattya mind azoknál: szabad uralkodásommal, országgommal, életemmel. Oh igazán ferfiui szível bíró Isten szíve szerént való ferfiu! Azont mint eleven példában mutatta magán az új Testamentomban a minden szentek királynéja, az Isten Fiának szűz sz. Annya, a Bóldogfágos szűz MARIA; kire Istennek tickos tanácsa rendeléséből minden nyomorúságoknak árja torlott: mert barmok bűdös istállójában szülte szentFiát, kivel Egyiptumba, ideg helyen, nehéz útakon kellét szaladni, Fiát koldus szegénységben nevelni, táplálni; kit tizenkét esztendőst Anyai szakatt szível el tévesztett, keserveffen siratva keresett; végre kereszten fügében szemlélt, keserget, és az ő szent Fia halála után ízámos ész-

ten-

tendőkig tengődött, s-vajut inkább, mint élt szűnetlen nyomorúságban. Mind ezeket Istentől kedveffen vévén, s-békeffégeffen tűrvén, egyebet nem hallatott mondani; hanem: *Ecce Ancilla Domini fiat mihi secundum Verbum tuum.* Imé az Ur szolgálója, légyen nekem a te igéd szerént. Sőt magais az élő Istennek emberré lett sz. Fia Kristus JESUS nem csak egész életében egygyesztette akarattját az ő sz. Attya akarattjával, hanem halálakor is: *Factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis.* Phil. 2.8. Engedelmes lévén mind a halálig, a keresztnek haláláig. Te-is egész életedben azont kövessed, hogy mindeñemű cselekedettedben, és szenvedésedben, nem csak ohajtással, nem-is csak szóval, hanem valósággal mondgyad: *Fiat voluntas tua, sicut in Caelo, & in terra.* Matt. 6. 10. Légyen te

O 2

aka-

akaratod miképpen menyben,
azonképpen földönis. Azzal vé-
gezd, azzal pecsételd végig mind
azt, à mit, min jót cselekszel; s-
mind, à mi gonofzt el-hatz, és tá-
voztatz.

Olvasd Kempis Tamást Lib: 3.
c. 5. 6. 49.

Vége à nyólcz napi Exer- citiumnak.

ELvégezvén utólsó Elmélke-
désedet, járully az Oltári
szentség eleiben, és az abban vól-
taképpen jelen lévő Krisztusodnak
adgy hálát, az Exercitium által
veled közlött sok istenes jováért,
malasztért, s-más féle jó tétémé-
nyekért; és à végre mond-el à
Te DEUM laudamust: Téged Isten
dicfirunk, &c. Fogyatozáfí-
ról bocfánatot kérj, s-mondgyad
szent Dáviddal: *Miserere mei D E-*
U S.

U S. Könyörülly Isten rajtam, &c.
Fogadásfidat néki ajánlván kérj
segítseget azoknak tellyesítésére,
alázatoosan el-mondván à JESUS
nevérol való Litániát.

Te DEUM lauda- mus.

TEged Isten dicfirunk: teged
Urnak vallunk.

Téged örök Atya Istent min-
den földi állat tisztel.

Néked minnyájan az Angya-
lok, néked az egek, és minden
háralmasságok.

Néked à Cherubin és Sérafin,
Angyalok, szüntelen szóval éne-
kelnek.

Szent, Szent, Szent, à Sere-
geknek Ura Istene.

Tellyesek, à föld és az Egek:
Felségednek dicsőségével.

Téged az Apostoloknak dicsőséges karok.

Téged a Profétáknak dicshiretes számok.

Téged a Mátyroknak fényes seregi dicfirnek.

Téged széles è világon, vall és dicfir az Anyaszentegyház.

Végetlen felségű Atya Isten.

A' te tiszteltes, igaz, és egyetlen egy Fiadat.

A' vigasztaló Szent Lelket-is.

Te dicsőségnek Királya Krisztus.

Te az Atya Istennek örökké való Fia vagy.

Te a meg-szabadításért fel-vén az emberi természetet; nem iszonyodtál a Szűznek méhétől.

Te meg-győzvén a halál fulánkját: meg-nyitád hivednek Meny-országot.

Te az Istennek jobján ülsz Atyádnak dicsőségében.

Ez világra jövőndő birónak, hiszünk téged lenni.

Téged azért kérünk, légy segítség a te szolgálidnak: kiket szent Véredel meg-váltottál.

Engedd hogy az örök boldogságban, a te Szenteiddel együtt meg-ajándékoztaffunk.

Üdvözítsd Uram a te népedet, és áld-meg a te öröklégedet.

Igazgasd őket: és fel-magasztallyad, most és mind örökké.

Minden napokon, áldunk tégedet.

Es dicfirjük a te nevedet örökké, és mind örökkön örökké.

Méltoztaffál Uram è mái napon, minden büntül minket meg-örizni.

Könyörtűly rajtunk Ur Isten: könyörtűly mi rajtunk.

Légyen úgy a te irgalmad mi rajtunk, a mint benned biztunk.

Te benned biztam Uram: örökké meg nem szégyentülök, Amen.

Könyörögjünk.

Eörök mindenható Ur Isten, ki a te szolgaidnak engeded, hogy az igaz Hitnek vallásában, az örökké való Sz. Háromságnak dicsőségét meg-ismérnék, és Isteni hatalmában egyességét imádnák: Kérünk téged, hogy ezen Hitnek erőssége által, minden háboruságtól végig meg-öriztesünk.

Ur Isten, ki az Igazságnak szeretője, és meg-adója vagy, téritsd hozzád a te szolgaid szívet: hogy a te Szent Lelkednek felgerjedett lángjával, buzgó szívet oltván beléjek, mind Hitekben, alhatatosok, s' mind cselekedetekben légyenek tökéletesek.

Eörök

Eörök mindenható Ur Isten, adgyad, hogy a Hitben, Reménységben, és Isteni Szeretetben öregbedgyünk: és hogy méltók lehessünk a te igiretidnek el-vételére: enged, hogy parancsolatidat, vígan és örömmel meg-tartsuk: A mi Urunk J E S U S Christus által, ki az Atyával, és Szent Lélek Istennel egyetemben él, és uralkodik örökkön örökre, Amen.

Miserere. Psal. 50.

Könyörülly rajtam Isten, a te nagy irgalmasságod-szerént.

Es a te könyörületeséged soka-sága-szerént, töröld-el hamisságomat.

Moss-meg inkább-is engem hamisságomból: és bünömből tisztíts meg engem.

Mert ismérem hamisságomat: és a bünöm előttem vagyok mindenkor.

O 5 Csak

Csak néked vétkeztem, és gonoszolt cselekedtem előtted: hogy igaznak találtaffál beszédidbē, és győzedelmes légy midőn ítéltefel.

Mert imé hamisságokban fogantattam: és bűnökben fogadott engem az anyám.

Mert imé az igazságot szeretted: a te bölcselēgednek titkos, és elrejtett dolgait ki-nyilatkoztatad nékem.

Öntözz-meg engem íróppal, és megtisztítulok: mosd-meg engem, és a hónál fejből leszek.

Hallomásomnak örömet és vigaságot adgy: és örvendeznek a meg-aláztatott csontok.

Fordítsd-el orczádat bűneimről: és minden hamisságimat töröld-el.

Tisztá szívem teremts bennem Isten: és igaz lelket újíts belső részeimben.

Ne

Ne vész-el engem orczád-elő: és szent lelkedet ne vedd-el tőlem.

Add-meg nékem a te üdvözítéfed vigaságát: és a fő lelekkel erősíts-meg engem.

Utaidra tanítom a hamissakat: és az istentelenek hozzád térnek.

Szabadíts-meg engem a vérektől Isten, én idvőffégem Istene: és a nyelvem fel-magasztallya a te igazságodat.

Uram, nyisd-meg az ajakimat: és a szám a te dicséretedet hirdeti.

Mert ha akartad volna áldozatot adtam volna ugyan: az éppen égő áldozatokban nem győnyörködöl.

Áldozat az Istennek a keserves lélek: a töredelmes, és aláztatós szívvel Isten meg nem utálod.

Cselekedgyél kegyessen Uram jó akaratodból Sionnal: hogy

O 6

meg-

meg-éptüllyenek a Jerusalemben kö-
falai.

Akkor kedvelled az igazság ál-
dozatát, az ajándékokat, és ép-
pen égő áldozatokat: akkor tész-
nek a te oltárodra borjúkat.

Az üdvösséges JESUS ne- véről Litánia.

Uram, irgalmazz nékünk.
Christus, kegyelmezz né-
künk.

Uram, irgalmazz nékünk.

Christus, halgass minket.

Christus, halgass meg minket.

Meny-béli Atya Isten, Irgalmazz
mi-nékünk.

Meg-váltó Fiú Isten, Irgalmazz
mi-nékünk.

Szent Lélek Ur Isten, Irgalmazz
mi-nékünk.

Sz. Háromság egy Isten, Irgalmazz
mi-nékünk.

JE-

Elő Istennek Fia,
Istennek örök Igéje,
Minden tökéletességnek
szekrénye,
Dávidnak kulcsa,
Eörök világosságnak fé-
nyessége,
Minden nemzeteknek ki-
vánfága,
Eletnek kút-feje,
Szeplet-béli kö-szikla,
Eletnek zöld fája,
Békeségnek fejedelme,
Betegeknek orvossága,
El-esetek gyámolya,
Tévelyedteknek úttya,
Isteni dicsőségnek fényes-
sége,
Erősségnek tornya,
Világ csudája,
Minden örömmek kút-feje,
Békeségnek és tisztaságnak
szeretője,
[Szereimünknek czéllya,

Irgalmazz mi-nékünk.

Eörök

Eörök életnek gyömölcsé,
Minden jofzágos cseleke-
detnek tüköre,
Alázatos engedelmeffég-
nek mestere,
Nagy türes szenvedésnek
példája,
Lelkünknek buzgó szere-
tője,
Nyavalyánk vigasztalója,
Szegényeknek kegyelmes
Attya,
Nyomorultak kincses lá-
dája,
Keferedetteknek öröme,
Juhaidnak jó pásztora,
Tengeren evezők fényes
csillaga,
Szarándoklágunk kalau-
za,
Setétben járók világossá-
ga,
Gyámolytalanok óltalma,
Tudatlanok bölcsesége,

JESUS.

Irgalmazz mi-nékünk.

Ben-

Benned bizóknak gyámo-
lya,
Néked köynörgőknek
meg-halgatója,
Betegeknek orvosa, (ja,
Aryák, özvegyek tápláló-
Uraknak Ura, Királyok
Királya,
Angyalok öröme,
Patriárkák Királya,
Proféták tanítója,
Apostolok bölcsesége,
Evangelisták Doctora,
Márryrok erőffége,
Confessorok világossága,
Szűzeknek vö-legénye,
Minden Szenteknek koro-
nája,
Isten irgalmazz nékünk, Uram ke-
gyelmezz nékünk.
Isten irgalmazz nékünk, Uram,
halgafs-megminket.
Minden gonosztól. Ments- még
minket J E S U S.

Irgalmazz mi-nékünk.

Min-

Minden büntül,
Minden veszedelemtül,
A' te haragodtúl,
Az ördögnek incselkedésitül,
Dög-haláltról, éhségtül, és hadaktúl,
A' te parancsolátidnak megszegésértül,
Minden-némü gonosztúl,
Meg tesztelésed által,
Világra jövedeled-által,
Születésed-által,
Környül-metelésed által,
Sok fáradtságid, s' éhezéfid által,
A' te fájdalmid-által,
Ostorozásid-által,
Szent Halálod-által,
Fel támadásod-által,
Menybe meneteled-által,
Szerelmes Anyádnak, és minden szentének esedezése által,

Ments-meg minket J E S U S.

Isten

Isten Báránya, ki el-vészed è világ bűneit, Kegyelmezz mi-nékünk.
Isten Báránya, ki él-veszed è világ bűneit, Halgass-meg minket.
Isten Báránya, ki él-veszed è világ bűneit, Irgalmazz mi-nékünk.
Christus, halgass minket.
Christus, halgass-meg minket.
Uram, Irgalmazz nekünk.
Christus kegyelmezz nekünk.
Uram, irgalmazz nekünk.
Mi-Atyánk, &c.

Ÿ. Dicsőd az Urat én lelkem :

Ÿ. Es minden tagaim áldgyátok az ő szent nevét.

Ÿ. Legyen áldot az Urnak neve :

Ÿ. Most, és mind örökké.

Ÿ. A' mi segítségünk Légyen az Urnevében :

Ÿ. Ki mennyet és földet teremtetete.

Ÿ. Uram, halgass-meg könyörgésemre

Ÿ. Es az én kiáltásom jusson elődbe.

Könyörögjünk.

Eörök mindenható Ur Isten, vezérellyed a mi igyekezetünket, kedved és jó akaratod szerint : hogy a te szerelmes Szent

Szent Fiad neve-áttal, mertők lehetsünk szolgálatodra, és jó cselekedetekkel-való bővelkedésre.

A' te szent nevednek félelmét, és szerelmét, öntsd szívéünkbe Ur Isten: mert soha gond-viselekedetűl ki nem rekesztet, a kit szent szerelmednek áthatatóságában meg erősítesz.

Hatalmasságnak, és minden-jónak Istene, kinek hatalmában vagyon minden jó: öltsd bé szívéünkbe a te szent nevednek szerelmét, és öregbitsd bűnnünk a te szolgálatodat: hogy az mi jó bennünk vagyon, te általad gyarapodgyék és az áthatatóságnak gyakorlásával meg-öriztesse.

A' te Anyaszentegyházadat Uram, szünetlen tisztogassa, és gyámolítsa a te irgalmasságod: és, mivel nálad nélkül áthatatósán meg nem maradhat, Atyai gondviselésseddel szünetlen igazgattassék.

Ur Isten, ki a te Szent Fiadnak, a mi Urunk J esus Christusnak, dicsőöséges szent nevét, híveid szívében ily szerelmessé és gyönyörűesé; a gonosz lelkeknek pedig ily iszonyúvá és rettenetessé tette, engeddd kegyelmessen, hogy valakik ezt a J esus nevét aitatasson tisztelik è földön, vigasztalásidnak édesfégét meg-köszölvén életekben, ki múlások után véghetetlen boldogságnak vigasságára jussanak: Ugy-

an azon

an azon mi Urunk J esus Christusnak érdeméért, ki az Atyával és Szent Lélekkel egyetemben, él, és uralkodik örökkön-örökké, Amen.

Y. Uram halgassd-meg könyörgésemet:
R. Es az én kiáltásom jusson elődbe.

Y. Aldgyuk minnyájan az Urat:

R. Hálát adgyunk ö Szent Felségének.

Y. Es a Hívek lelkei Isten irgalmasságából békeféségben nyugodgyanak:

R. Amen.

Szent Bernárd könyörgése.

OHáldot J esus, oh kegyes J esus, oh gyönyörűes J esus, oh J esus, boldog Afzszonynak szent Fia, ki telles vagy irgalmassággal, és kegyességgel, Oh én édes J esusom, a te nagy Irgalmasságod-szerént, irgalmaz nékem.

Oh kegyelmes J esus, kérlek téged, ama te drága szent véredért, melyet a bűnösökért ki, ontál: mosd-el minden bűneimet: légy irgalmas nékem, szegény méltatlan bűnösnek, ki a te szent nevedet segítségül hívom.

Oh J esus, gyönyörűes név: oh J esus, édes név: oh J esus, erősítő név: Ugyan-is micfoda a J esus, hanem üdvözítő? Azért J esus, a te szent nevedért, légy nékem J esusom, és üdvövis engem:

ne szent-

ne szenvedd hogy el-kárhozzam, kit
femmiből teremtel.

Oh Jesus, el ne veszeffen engem az én
gonofzságom, kit a te mindenható jó vol-
tod tetemtett. Oh édes Jesus, ismerd-
meg bennem a mi tiéd, és töröld-el az
kédegen ábrázatot belőlem.

Oh kegyelmes Jesus, könyörtűly raj-
tam, míg az irgalmaságnak helye vagy-
on: és el ne kárhoztals engem, az itélet-
nek idején. Mi haszon Uram az én éle-
temben, ha az örök kárhozatra vettetem?
Nem a holtak dicfírnék téged, sem azok,
kik pokolra vettek.

Oh szerelmes Jesus, oh én kívánsá-
gom Jesus, oh szelid Jesus: oh Jesus, Je-
sus, Jesus, engedd hogy én a te Válasz-
tottid közibe számláltafiam.

Oh Jesus, te-benned hívöknek üdvös-
sége. Oh Jesus, hozzád folyamóknak
vigasztalása: Oh Jesus, milder bűneink-
nek bocsánattya: Oh Jesus, Szűz Máriá-
nak szent Fia, öntsd belém a te malasztod-
dat, bölcselőségdet, szeretettedet, tisztasá-
godat, alázatosfágodat: hogy téged töké-
letesen szeresselek, téged dicfíjjelek, te
benned örvendezzek, néked szolgállyak,
benned dicsekedgyem, és velem egyetem-
ben azok is kik, ezt a te nevedet, a Je-
sus segétségül hívják, Amen.

LAIS-

LAISTROM.

Ajánlas az Exercitium hasz-
nairól,

1.

Közfönféges Intések az Exerci-
tium jól végben viteléről,

1.

A' napi óráknak rendi az Exer-
citiumban,

6.

Intések a Fundamentum, és
Tisztító-uti Elmélkedésekről,

18.

Első nap Elmélkedések.

I. A' Fundamentumról, avagy
embernek mi végre teremte-
séről,

22.

II. Az ember üdvössége eszkö-
ziről,

32.

III. Kevés ember él a mint kel-
lene, azért kevés, a ki üdvö-
zülne,

41.

M-

Másod nap. Elmélkedések.

- I. A' kárhozott Angyal, s-első ember büne nagy vóltáról, 51.
- II. Az ember, tulajdon vétkeinek sokaságos nagy vóltáról, 63.
- III. A' Bocsfanarító Vétkekről, 73.

Harmad nap. Elmélkedések.

- I. Az Halálról, 82.
- II. Embernek hólta után Isten-től magános ítéletéről, 95.
- III. A Pokolról, 107.

Negyed nap. Elmélkedések.

- Indések a Világosító utnak Elmélkedéséről, 120.
- I. Elmélkedés a Krisztus országaról, 122.

- II. Az Isten Fia meg testesülésétől, 135.
- III. Krisztus születéséről, 142.

Ötöd nap. Elmélkedések.

- I. A' Krisztus Környülmetéldéséről, s-az három szent királyok jöveteléről, 153.
- II. A' Krisztus Templomban viteléről, 166.
- III. Krisztus Egyiptumban szaladásáról, s-onnét viszsza jöveteléről, 175.

Hatod nap. Elmélkedések.

- I. Krisztusnak magánosan való élétéről, 189.
- II. A két hadi Fejedelem: Krisztus, és Lucifer zászlóiról, 203.
- III. Krisztusnak prédikálásakor életéről, 215.

Heted nap. Elmélkedések.

- Intések a két utolsó napokra
valók, 224
- I. Elmélkedés Krisztus szenvedé-
séről, 225.
- II. Krisztus feltámadásáról, 239.
- III. Krisztus Menyben menetelé-
ről, 250.

*Nyolczad nap. Elmélke-
dés.*

- I. Istennek hozzánk való szere-
tetéről, 261
- II. A' Böldögültak menybéli
örömiről, 273.
- III. A' mi akaratúnknak Isten
akarattyával való egyestü-
léséről, 289.

O. A. M. D. G.

